¶ Roberti Whittintoni lichfeldiensis Editio.

¶ Secunda pars grammatices.
De sillaba et eius quantitate.
De prima media & vltima sillaba cognoscenda, cum

Atis admirari nequeo/quidnā animi habent nonnullū nūc temporis grammatice professores: quod sillabarum quantitates/ quo (nescio) abducti fastidio discipulis legere contemnant. Quum etenim grammatica recte scribendi recteq; loquēdi sit scientia: res prima et necessario amplectenda videtur grammatico/vel solutā vel pedestrem orationem lecturo: vt accentum. hoc est est recte pulchreq; pronūciandi peritiā calleat. Comperies ꝙ plurimos (apud nostrates presertim) adolescentulos: qui terentianas commedias: horatianas historias: tullianus officia: virgilianā poesim probe interpretari noverint. At si queras cuiusq; sillabe quantitatem: defixo vultu herent cogitabundi tanꝙ incognitum et inauditum obstupescētes/ audies etiam complures presbiteros (quod absurdius est) sacras (quas frequentat ecclesia) odas insulsissime legere: legēdo claudicare: claudicando barbare/et inepte pronunciare. At vnde id fit: nisi quod illi asini bipedes (iure sic eos appellitem) numerosam orationem a soluta non discernant. Culpane eorū dicam: an potius eorū preceptorū: qui ordine prepostero/consentaneum et efficacem discipulorū erudiendorū peruertūt modum: tanꝙ extructores inertes / qui fundamentū edificij tecto iacere nituntur. Legunt alij ciceronis officia quē moralis philosophie argutijs scaturiūt. Alij vero euāgelia et pauli epistolas/quibus profunda theologie abissus reconditur: ambiciosi ꝛ audaces interpretatur: priusꝙ prima grammatices rudimenta intelligant. Expergisimini igitur vos grammatice professores: letheo flumine sopiti: atq; nō minus vestro pudori: quā discipulorū vtilitati mature consulite. Sillabarū quātitates vnde ad accentū cōmodius peruenitur discipulis aperire. neq; ad accentū solū: verū etiam ad omnia carminū genera erit aditus Ne tam facile reijcias illud quod tam noue ꝙ veteris legis sanctissimi ꝛ eruditissimi viri obnije (vt aiunt) cōplectebantur vlnis. Nonne carminū studiosi fuerūt sancti et eruditi viri? Quid hieremias in vtero sanctificatus? nūquid trenorū librum eo carmine scripsit? quo genere poematis (hieronimo teste) apud grecos vsus dicitur Simonides? quid Job insistimus? qui magnā partem calamitatū heroico versu decurrit. Audi quid iubet psalmographus secūdū cor dñi electus In hymnis confitemini illi. Noue legis (rite si scruteris) inuenies carmine qui delectati sunt. Ambrosium/ hieronimū/ Augustinū/ vt manifestant sua opera cū multis alijs/ ꝛ qui poemata ediderunt sanctissima/ vt prudentiū: prosperū: ioannē damascenū: cosmum: herosolymitanum cū ceteris. Unde habemus sacros quos ecclesia frequentat hymnos nisi ab ijs supra memoratis. Quid de sūmis philosophis censes. Nonne plato ille diuinus (diuo augustino teste) poemata edidit ꝛ tragedias? Quid empedocles? nonne philosophus ꝛ poeta fuit? tragedias et xerxes transitū carmine scripsit/ alios taceo. Quod si ita tibi placeas/ vt religiosiorem/ sanctiorem/ ꝛ sapientiorem/ te ijs superioribus iudices: poemata ꝛ omnia carminū genera reijcias vel (si possis) explodas. Sin eos bene ꝛ beate censuisse cogites: cum ijs poemata ꝛ carmina (saltem probata) euolues/ ames/ colas. At tandē nobis obicies forte (quod iusto curiosior hac in re tibi videar) quid ad hanc rem attulimus. Respondeo. Id quod tui torporis et fastidij causas (forsan) excutiet. Quosdam de hac re scripsisse comperio alios tamen iusto subcinctius: alios autem qui plenius scripserunt: nunc superuacanee: nunc cymerijs (vt aiunt) tenebris obscurius nūc ita ambigue vt ignores. Quo vultus teneas mutātem prothea nodo. Quare ijs incōmodis: te et alios (modo placeat industria) leuare studui. Pedestri oratione hoc de syllabarum quantitate opusculū edidimus: eo quod soluta oratio plerisq; onerosior comprobatur quam vt puerorū ingeniola memoriter facile complectātur. habet enim in se carmen nescio quid latentis energie: vt et facilius adipiscat (expertus loquor) et tenatius/ duratiusq; inhereat. Eo fit (vt mea fert opinio) quod carmen certo pedum numero/ et debita temporis mensura complexum coartatur: ita vt facilius et delectabilius collectum/ memoria recondi possit. Soluta vero oratio laxioribus habenis quasi in liberiori cāpo vagis diffluit discursibus: ne in augustino memorie repositoriolo tam cōmode: et tam facile contrahi et recludi queat Postremo exactis his iam lugubrationibus: nō deerunt perfricte frontis obtrectatores supercilliosi: qui has

(vt alias) tectabunt. Postica sanna adunco suspendere naso. Sentient tamen (si bilem moueant) qui fenum (vt dicitur) habet in cornu: perlustratis aliorum opusculis quedam fortuitu minus vsitata aucupabuntur: accusantes hoc opusculum minus perfectum fore. Ad illud hieronymianũ responsum sibi habeãt velim. Nulla (inquit) tam sancta tam iusta / et diu prouisa est constitutio: que in futurũ plurimos nõ patiatur defectus Et que aliquando correctione non egeat. Dicam igitur non arrogans cũ Augustino diuo / non me pigebit. si alicubi erro dicere. quisquis ergo hec audit vel legit: vbi pariter certus est / pergat mecum. vbi errorem suum cognoscit: redeat ad me. vbi meũ: reno=cet me. Sicque (liuore secluso) vnanimes cum charitatis zelo curramus pro brauio. Et si quid in hoc opusculo congerendo / laudis et meriti promeruerim: illi detur qui vbi vult spirat et diuisiones gratiarum dilargitur / cui sit honor et gloria Amen.

De sillabarum quantitate.

Ecunda pars grammatices (vt sentit tam sulpitius quam Apontinus) est sillaba. Et vt alij quidã sentiunt prosodia que latine accẽtus dicitur. Sed qm̃ accentus (nisi prius perspecta sillabarũ quantitate) cognosci nequit: igitur sillabarum quantitatẽ prius ꝯstringere libet. Et qm̃ omnis que a ratione suscipitur de aliqua re institutio (vt de officijs primo censuit cicero) debet a diffinitione proficisci: vt intelligatur / quid sit id de quo disputetur ideirco primo quid sillaba diffinire haud dissentaneum visum est.

Diffinitio sillabe.

Sillaba dicatur que vnam aut plures tenet in se
Litterulas halitu atq; tono prolata sub vno
Quam spectant tempus numerus sic litterularũ
Spiritus: accentus testatur vt ille perottus

¶ Sillaba est vox litteralis vnam vel plures in se litteras continens / sub vno spiritu et vno accentu indistanter prolata.
Sillabe accidunt quatuor. Tempus / Numerus litterarum / Spũs / et Accentus.

Diffinitio temporis.

Est tempus per quod meritur sillaba queuis
Sillaba que breuis est vnius dicitur esse
Temporis: et fertur tibi sillaba longa duorum
Que breuis / aut longa est: communis dicitur esse

¶ Tempus est per quod cuiuslibet sillabe mensura cognoscitur et quantitas. Tempora sunt tria / breue / longum et cõmune. Omnis sillaba breuis vnius est temporis / longa vero duorum est tẽporũ / qui autẽ breuis indifferẽter aut longa est / dicit̃ cõmunis

De numero litterarum

Ad sex litterulas ab vna sillaba constet
Testes a simul ab sic abs crux trans simul ꝫ stirps

¶ Numerus litterarum accidit sillabe. Nam sillaba ab vna ad sex litteras constare potest vt A / ab / abs / crux / trans / et stirps.

¶ Numerus siue diuisio litterarum

Bina et viginti sunt nunc elimenta latinis
Quinque vocales a / e / i / o / simul v sunt
y ypsilon at greca est et mutuo sumpta latinis
Grecis dumtaxat scribendis vocibus apta
Preter vocales est consona littera queuis
Semiq; vocales sunt hec l m n r s x z
Mute sunt nouem b c d f g k p q t

L m r simul s liquidas dic quinqꝫ fuisse
Quorum dūtaxat nunc hec l r obtinet vsus
H aspirandi nota est sed littera nulla.

¶ Et quam in litteras (vnde sillaba conflatur) incidimus priusquam alterius progrediamur earundē diuisionē et potestatem dilucidare operepreciū visum est littere autem apud latinos sunt due ꝛ viginti A b c d e f g i k l m n o p q r s t v x y z. Quarū quinqꝫ sunt vocales A E I O et U. y vero vocalis greca est et in grecis scribitur dictionibus vt Tytirus. Ceteras omnes preter vocales consonantes dicimus/quarum nonē sunt mute b c d f g k p q t. Semiuocales sunt septem l m n r s x z. Et ijs due sunt liquide l et r. Apud priscos tamen fuerunt quinqꝫ l m n r et s.

I simul v quum sit vocali iuncta sequenti
Uel sibi principio vocis sit consona simplex
Simplicis in medio vocis sed quando locatur
Inter vocales i fertur consona duplex
Talis et in quinto per cesuram genitiui
Uel recte remanet/pronomen et tamen aufer
Compositi in medio simplex i consona habetur.

¶ I et v quādo in principio dictionis alijs vocalibus vel sibiipsis connectuntur vnā conficientes sillabam simplices sunt consonates vt iuno vates vinum vult ijs ijdem Quando autem i in medio simplicis dictionis inter duas vocales posita cū vocali sequenti connectitur est duplex consonans vt Troia aio meio eius cuius. Eadem etiā remanet in casibus deductis per cesurā genitiui vel nominatiui vocali sequēti decisa vt pompeius pompei caius cai. Excipitur ex datiuus pronominis in quo vocalis est in dictionibus vero compositis est simplex consonans vt in reijcio.

X duplex/sic z ita quod est simplex aliquando

¶ X et z dicuntur duplices consonantes/quia duarū consonantiū vim habent et pro duabus ponuntur x autem pro c et s ponitur vt in axis quod idem sonat quod acsis/z autem pro duplici ss vt in grecizo quod idem ferme sonat quod grecisso.

De spiritu.

Spiritus est duplex alter leuis/alter et asper

¶ Spiritus sunt duo alter leuis qui leui et molli sono enunciatur vt qui in vocali desinunt vt da/mo/pro/pre. ꝛc. Alter est asper qui aspero sono enunciatur vt qui in duplici consonāti desinit vt caix/stirps/frons.

De prima sillaba cognoscenda.

Principio vocis que constat sillaba prima est
Octo modis quanta est istis que noscitur apte
Uocali preeunte aliam/sic et positura
Compositura dipthongo/sic prepositura
Deriuate/exemplo/precepto quoqꝫ certo

¶ Prima sillaba ea dicitur que in principio dictionis pluriū sillabarū ponitur. Cuius quantitas octo modis cognoscitur vocali ante vocalem/positione/compositione/deriuatione/dipthongo/prepositione/exempla/et regula.

De vocali ante vocalem.

Uocalem breuies/alia conuitante latinis
Grecis interdum longa interdum breuiatur
Ei longabis quinte quando immediate
I preit at breuis (vt fidei) si consona presit
Fio cum ductis produc r/e/ui conuitetur
Ehu produces aha dius simul ohe.

¶ Uocalis ante vocalem in latinis dictionibus semꝑ corripitur vt deus. Sed in grecis aliquando producitur vt zolus/troilus. Troes aliquando breuiatur vt iambus hyapes/iacchus/producitur etiam in ei quinte declinationis quando i immediate procedit ei vt in diei/speciei. quodsi consonans preerit ei corripit vt in fidei/rei/spei/producitur in fio et eius ductus vt fiebam/fiam. nisi quum r sequitur e tunc enim corripitur vt in fierem fieri/producitur etiam in ehu dius aha/et ohe.

Arbitrio breuis aut longus genitiuus in ius
Alterius breuies/sed produc semper alius

¶ In his genitiuus que in ius exiunt vocalis prior indifferens est. virgilius illius immense ruperūt horrea messes idem alibi. Quis cladem illius noctem quis funera fando. Idem alibi vnius ob noxam et furias aiaces oilei

¶ De grecis dictiōibus q̄ vocalē añ vocalem breuiant ꝛ a que producunt cōmunes tam primis quā mediis sillabis regulas subiiciemus

vt nasicaa — vt calcos — filius appollinis et climenes. vt phaeton
A grecis super a breuies super i simul eqꝫ — A ante a et i.

pater vlissis qui inde dr laerciades. — nomen angeli
Sed produc aer sic laerteseqꝫ michael

vrbs laconie — nomē nymphe aq̄tice a nao quod est fluo. — ꝓprium mulieris — vrbis ꝓpriū
Taygeta et nais/thais/lais quoqꝫ sais.

regis priami filius ꝛ sacerdos appollinis. vt laocoon — filius atrei frater agamēnonis rex spartae ciuitatis. vt menelaus
A super o simul v grecis producere debes — A añ o ꝛ v

antiquissimus et clarus pictor. · filius belli qui in egipto regnauit · confusio rerum

Aglaophon tollas danaus chaos atque phaartes

anchise et veneris filius vt aeneas. · rex atheniensium vt thesea. · .i. appollo typhoea

E ante a. E super a produc/quarto at super a breuiabis

quidam ventus. · .i. spectaculum.

Et boreas cyneasque leantes iunge theatrum

lamina ex auro vel argento · insule due in hispanico mari vbi repertus primum vsus fundarum qui nunc vulgo vocant maiorica et minorica.

Bractea carneades baleares sic nemeens

.i. vxor leonis · filius aenei regis aetoliae. · a lyanesse .i. lea.

Adde neera lea et meleager sicque leena

gladius flameus vel versitalis vel gladius ex vtraque parte acutus. · .i. tortella vel pastillus · de tegea oppido arcadie. · quidam philosophus item alius tyrannus heracle.

Romphea et artocrea tegeens iunge chlearcus

.i. ludicra cantilena vel saltatio · regio archadie inter clenem et clytorium vrbes · pronominitorum laconiae

Communes plateam coream nemeam maleam dic

nympha marina nerei filia. vt threissa. nereis. · vt eetion seemone ea nesee. · vt eous quasi sit ab eos quod ceuntem signum. nam eos aurora signo producitur.

E an i et o E breuis est super i/super e breuis est super oque

accentu in prima rex est ventorum accentu in secunda varius et dolosus · .i. palus · vnde genus quod latina leporaria dicitur

Aeolus et meon meotis sicque lageos

fluuius achaie iuxta pisam vrbem teste plinio. vt alpheus. · filius priami vxor enee/ alia creontis vxor iasonis.

E ante v E super v debes producere/deme creusa

circulus in
q duodecim
signa sunt. .i. miseris insule aut
vt zodiacus. elegia saxa in delos insula
ponto. siue delia

I super a breuies/in cyanee atque lagia — I ante a

virg. vrania poli insula vna musarum

Iasius sic priamides sic dia thalia

filia iouis et
latone ac soror
villa in qua appollinis aut
.i. sapientia plato studuit phoebi.

Cōmunes sophia ac achademia sicque diana

rex siciliae.
vt hieron vt duambus polihymnia/iolla.

I breuis super e/super i simul o tamen aufer — I ante ei et o.

populus
dictus est filia
.i. bello= quibus ex= ina=
na .i. dea tinctis ma chi
belli vel cedones regis
proprium furor bel ea loca in= argi=
ex pyeris musae licus. coluere uorum.

Pyerius clio ac enyo pieris io.

.i. regio sinopaeus ppls
grecorum cynicus et inuētor
in asia. cynicae sectae.

Ionia et spio sic diogenes/quoque terne

pater solis. et
sepe ponitur pro
ipso sole.

Flexus in quibus i preit on pro teste hyperyon

.i. filius aenee.
vt iulus nam pro insula corripitur.

I breuis est super b/sed chius mobile demas — I ante b

fluuius thessa=
.i. diuinus lie e monte
et sanctus pelio ortus .i. appollo

Dius sperchius dryude iis adiunge licius

regio minoris asie
.i. sonare et ad hellespontum
clamare est etiam vrbs in
iungire traade et femina
vt boare troiana.

Est breuis o sup a: demas troas simul et que

O seruant longum primato testis heoa — O ante a

.i. troie fluuius
vt troes simois

O super e simul i breuies: typhoea tolle — O añ e et i

pprīū viri vt troicus stoicus heroicus

zoilus herois sic possessiua in icusqꝫ

quedam auis habens lepoꝛinam carnem et quidam piscis.

ex troica

Troius et trois achelois sicqꝫ lagois

vt aloides virgi. in sexto hic et aloidas geminos immania vidi

Et patronymica a patribus uenientia longis

rex athenarum thesei filius. vt demophoon

rex theacꝫ alcynous

visa qui ꝛ septen trio dicatur qꝛ ex septē stellis constet. vt chous arctous.

O ante o et u. O curta est super o simul u/ui mobile in ons

ciuitas apuliane vt capus

U añ oēs vocales. Ante omnes alias vocales u bꝛeuiabis

vt a crete creteus lerne lerneus dirce dirceus.

Possessa a grecis ducta elongantur in eus

vt sperchius lycius peneius troius acheloius lesbous mirtous.

Finita ac ius simul eius oius ous

De positione.

Uocalem quotiens comitatur consona bina
Immediate aut vna duplex geminata ve eodem
Uerbo/vocalem pꝛoducit eam positura

¶ Positio est quando in eadem dictione post vocalem due aut plures immediate sequuntur consonantes vt carmen castra: aut vna duplex vt axis troia grecizo: aut geminata littera vt addo assum possum. Torris agger: que omnia precedentem vocalem. positione longam faciunt.

Diuersis verbis nominū quam fit positura
Consona quum simplex vocem finit pꝛeeuntem
Et que subsequitur vocem simul incipit altra

¶ Positio fit aliquando in diuersis dictionibus vt si vna dictio in consonantem desinat et sequens dictio a consonante incipiat vt in illo virgiliano ad quē tum iuno supplex ĩjs vocibus vsa est.

Quum post vocalem que natura bꝛeuis astat
Mute subiecta est liquida/hec vocalis habetur
Communis/sed si sit longa nequit bꝛeuiari.

¶ Quando post vocalem natura breuem liquida immediate post mutam sequitur vel in eadem dictione vel in diuersis precedens vocalis indifferenter produci vel corripi potest vt in illo Ouidiano heroidum. Jam patrem famulumq; patris lucemq; timebam. Idem alibi piscosamq; guidon grauidamq; amathunta metallo. horatius in odis mercuri facunde nepos atlantis. Sed si natura longa sit vocalis breuiari nequit vt aratrum/simulacrum/volucrum/febris/salubris/amatrix. ⁊c̃.

Vox si precedens vocali desinit/atq;
Incipipiat vocem comitantem consona bina
Illam vocalem non producit positura
Sed liquida illa sequens mutam/longat breuiat ve.

¶ Fit etiam positio (vt sentit sulpitius) si precedens dictio in vocalem natura breuẽ desinat/et sequens dictio a duabus pluribus ve consonis incipiat illo virgiliano fretus. Tribulaq; traheq; et iniquo pondere rastri. At huiusmodi vocalis (vt mea fert opinio) que natura est breuis: non per positionẽ istic produci dicitur: sed per liquidam que mutam sequitur/cuius natura est (vt dictum est) vocalem natura breuem reddere ancipitem. Nam si huiusmodi vocalem per positionem longam esse contenderes tunc sequeretur vt huiusmodi vocalis semper produci deberet quod erroneũ esse probat illud virgilianum. Terras que tractusq; maris celumq; profundum in quo: hec dictio que ante huiusmodi iuncturas indifferenter ⁊ corripitur ⁊ producitur. At illud virgilianum te non decipiat ponite spes sibi quisq; sed hec quam angusta videtis. Illud quoq; horatianũ linquimus insani rudes premia scribe s enim in huiusmodi iuncturis liquescit et vim amittit et vocalis precedens indifferens est per liquidam que mute subiecta est.

Principio vocis quando est x zita ve iunctum
Vocalem vocis fine haud longat preeuntis

¶ Si dictio precedens in vocalem natura breui desinat: ⁊ sequens dictio a simplici (quales x et z) incipiat: nõ fit positio vt probat illud virgilianũ. Jam medio apparet fluctu nemorosa zazinthos lucanus Tales fama canit tumidũ super equora xersem

De compositione.

Prima patris quanta est eadem sit compositiuo
Quamuis vocalem mutet: modo consona prestet
A nubo tolle innuba pronuba connubiumq;
vt fatidicus — et composita a uro
Et dicus a dico: sic degero peiero iunge
a sopitus — a notus.
Semisopitus eis sic cgnitus agnitus adde
Azimus azima: sic de sugo sanguisugamq;

¶ Compositione cognoscitur prima sillaba. Nam cuiuscumq; quãtitatis est sillaba in primatiuo/eiusdem erit in compositione: dũmodo eadem manet consonans licet vocalem mutet vt sicut quero habet primam longam dipthongo: ita et inquiro mediã que sine dipthongo scribitur. Et cado primam corripit sic et occido eius compositum mediam corripit. Sed hinc excipiuntur cõposita quedam a nubo vt innubus pronubus et connubiũ quod secundã cõmune habet similiter composita a dico tertie in dicus terminata vt fatidicus. Et a uro vt deiero peiuro. A sopitus vt semisopitus. Et cognitus ignitus a notus. Et azimus a zima sanguisuga a sugo.

locus vbi
due vie cō
ueniunt.

vt bisortus bisacutus binium trinium

Corripe bi bis tri longarit in positura

.i. duorum
annorum.

Iis primā produc binus/bimus quoqꝫ trimus

.i. currus
a quibus
equis
tract⁹

.i. bimus
vt bimulus,

Et trinus/bige/trige genus id reliquisqꝫ

¶ Hec aduerbia bis bi tri in compositione corripiūtur vt bisortus bisacutus/binium trinium biceps triceps. Excipiuntur ea quibus accidit positio vt bissenus bissillaba trissillaba producuntur etiam ista binus bimus trinus trimus bige trige et id genus reliqua vt bimul⁹ trimulus quadrimus quadrimulus quadrige bijuge trijuge quadrijuge.

Cum pars compositi prior (haud monasillaba) vocis
Finit in i: breuis est i: in quando positura
Producit velut hec tibicen vbiqꝫ et ibidem
I cunctis reliquis produces compositiuis
Casibus obliquis quorum tantum i reperitur
V simuliqꝫ modo breuiabunt hisce latini
Compositis: greci o breuiant simul atqꝫ latini

omnipotens .i. qui oīa p̄t clauiger. qui claues gerit dapifer q̄ dapes fert igniuom⁹. ignes vomēs. auricomus q̄ aureos crines habet. bijugus. bijugi equi q̄ duo sunt ad iugū. tibicen q̄ tibijs canit ilicet ire licet vl' stati di duco: diuidere vel seperare.

¶ Quando prios pars dictionis composite (non monasillaba) in i per omes casus desinit tunc illud i corriptur ni obstet positio. Exempla de ijs que corripiūt. vt omnipotens clauiger dapifer ignivomus auricomus. Sed bijugus trige ꝛ quadrige (vt dictū est) pducunt et id genus alia ij duplū enim in i longū contrahūt quod ꝛ tibijcen facit. Exempla de positione vt semiscriptus semistratus falsigraphus quanqꝫ in hmōi per liquidam mute subiectā indifferens esse potest. Monosillaba dixi: quia cū prior pars dictionis composite est monasillaba producitur vt in ijs ilicet scilicet diligo diduco siquis et hmōi. In oībus reliquis compositis que in obliquis dūtaxat casibus (et non in noīatiuo) habet i semp producit vt in ijs quanticūqꝫ qualicūqꝫ quātiuis quātilibet vtriqꝫ tantidem pleriqꝫ ꝛ similia. Similiter i producitur in ijs tibicen vbiqꝫ ꝛ ibidem Similiter v in hmōi compositis corripit vt puluerulentus virulentus quadrupes cornupeta. Itidem o tam apud grecos vt enophorū calcographus christophorus quam apud nos vt sanquinolentus vinolentus cynosura: et hec de compositis.

De deriuatione.

Quanta patris prima est (si littera non varietur)
In deriuatis eadem plerisqꝫ manebit
Hec tamen a breuibus tollas que longa tenentur

regio nobilis et fertilissima

lapsus ruina fortuna euēt⁹ omen piculū

.i. leticie plenus

q̄ domos tegat.

Italiam/casus/iocundus/tegula/latus

insula et quedam herba — spacium centum annoꝝ — malus lasciuus luxuriosus
moueri aptus

Mobilis et totus/sicelia/secula/nequam

omnium pastor .i.ouilio — .i.humor liquidus — quia aque terris iciuse sunt.
lac pressum — a iuuenis

Caseus/opilio/liquoꝛ/cum iunioꝛ/humoꝛ

.i.nutrimentũ vel aliqd quod nos acendit atqꝫ excitat ad aliqd agendũ — .i.nutrimentũ — cercis iraverat⁹.i. insanus vel furiosus — sanguinis canalis — .i.dens aratri

Fomes/fomentum/ceritus/venaqꝫ/vomer/

.i.aliter min⁹ vel tardius — benignus — instrumentũ quo aguntur naues — qui remũ agit — he that loketh a lytell asyde

Secius/humanus/remus/cũ remige/petus/

.i.vicio aliquid dare. — robur et potentia — dirus vel mortalis — mensura terre ducentoꝝ .x.xl. pedũ in longitudinẽ et dimidiũ in latitudine — cathedra

Uitupero/vires/feralis/ingera/sedes

a pasnyp — .i.equus bos et asinus. — .x. — seria e vas oblõgum artũqꝫ apponuntur etiã iocis — .ix.

Rapaqꝫ/iumentum/cũ denis/serea nouus

an ape — lanterne — mars belli deus iouis filius ex iunone — nette — sunt in quibus iacent infantes

Simia/laterna/gradiuus/rhetia/cune

.i.preceptio vel norma — pprie cũ dolore siue indignatiõe maiorẽ vocẽ emittere interdũ sine affectu vehementer exclamare — supra modũ sumptuosus vel abiectus iacens — .i.filius priami

Regula/vociferoꝛ/pꝛofusus/pꝛiamidesqꝫ

v regis legis vocis — cõterrore dilaniare frangere debilitare mortificare — pinguedo porci aut suis extractum ac densatũ siue occisa.

Casibus obliquis rex/lex/vox/macero/sumen

sũt cũ vniuersis ppl̃s cõuenit. — honoris cupido

Adde comitia sic ambitus participale

Que formant per itum cognosco/agnosco supina

comodus conueniens utilis necessarius. — .i. sicule aut sicilicensis muse.

Oportunus / sicelides/alibi quoqz dicta.

¶ Deriuatione cognoscit prima sillaba Nã quãta est prima in primatiuo tanta etiãz erit in deriuatiuo ut amator cuius prima corripitur sicut in amo vnde deriuatur seruata tamen litteratura/nam aliquando mutatur litteratura vt in ibo: quod ab eo deriuatur ⁊ tum mutatur quantitas nam in ibo prima producitur/in eo eius primatiuo prima corripitur. Excipiuntur etiã hec que sequuntur que licet a breuibus deriuẽtur producuntur tamẽ in prima sillaba: italiam ab italo rege/casus a cado/iucundus a iuuo/tegula a tego/latus a tuli/mobilis a moueo/totus a tot sicelia a seculo rege/secula a secando vel sequendo vel potius a sene vt vult varro/nequã a nequeo/coactus a coacto/opilio ab oue/liquor a liqueo/iunior a iouene/humor ab humo/fomes et fomentũ a foueo/ceritus a cerere/vena a venio/vomer a fomento/secius a secus/humanus ab homo/remus a remoueo/remige a remex/petus a petendo/vitupero a vicio/vires a vireo/feralis a ferendo eo quod mortem fert/iugera a iugo/sedes a sedeo rapa a rapio/iumentũ a iuuo/columella auctore/denus a decem/seria a seorsum risu/nonus a nouem/simia a simulando/laterna a latendo/gradiuus a gragu/vt docet festus rhete a retineo/cune a cuneis quibus similes sunt. Regula a rego/oportunus ab ob et portu/profusus a profundo/priamides a priamo rege/rex a rego/lex a lego/vox a voco/macero a macer/sumen o sue/cõnita a con et eo. Ambitus participium a supino ambitũ/vociferor a voco/et (vt quidem censent) a voce/sicelides a siculo.

Que a longis orta corripiuntur.

A patribus longis venientia corripiuntur

est cuius sermo cum risu aliquid incessit. — qui potest vel natura aptus est diu stare. — est proprie index cuiuscunqz operis ponit etiã pro monumẽto vel ornamẽto capitis — .i. crimen

Ista dicax/stabilis/manus/et titulus/viciumqz

acutus solers ⁊ prescisus futurorum. — frequẽtatiuũ a no eo. — .i. custos boũ — a trype .i. pingue intestinũ.

Atqz sagax/siquidem/nato sicqz bubulcus omasum

.i. simplex insulsus — .i. vrina — exterior pars sub corendice dicitur. — varices vene in cruribus quod frequẽtur tumide sunt et obtorte a quibus varicosus appellatur qui tumidiores habet huiusmodi venas.

Et fatuus/lotium/femur/acodium/variosus

est per quod viã dat vel fundũ fluminis lacus maris ⁊ cuiuscũqz aque vel locus qui propter breuitatẽ aq transiri potest — .i. somnus. — .i. inducere somnũ. — .i. candela.

Dux ducis/atqz vadum/sopor/atqz soporo/lucerna

sonitus qui ex arbore aut re alia confracta redditur · caducū de= bile ɂ quod facile fran= gi potest. · ima pars spicae.

Adde fragor/fragilis/quater/atqꝫ quaternus/arista

puluis minutis= simus aridus.

Junge farina/oculus/pluuia/atqꝫ curulus/harena

frictilla vel cib⁹ ex pul= te factus di minutiuum ab effusa. · a poynt or a sklyse. · .i.paruus in āma diminutiuum. · signū anuli ɂ illud qđ fit in cera l'far.

Sic aqua/ofella/et abes/ligula/atqꝫ mamilla/sigillum

fotius in men= sa l scutella vel in symbolis. · vetula eo quod multos habet annos · cuiusqꝫ rei congeries in acutum e lata. · trabs cui tectū imponitur.

Atqꝫ sodalis/anus/vel acernus/iunge tigillum

macula culpa vel signū qđ aliqđ notat. · .i.letare · incoctus vel immaturus.

His nota sic vir onat coniunge fides et acerbus

¶ Hec autem a longis corripiuntur. dicax a dico is/stabilis a stabo verbo. Manus a mano as siue munio. Titulus a tutum tutu/viciū a vito/sagax a sagito/siquidē a si, quidem/nato a no nas/bubulcus a bobus/omasum ab omine/fatuus a fatum/ lotiū a lotū/femur a femina/odiū ab odi/varicosus a varix/dux a duco/vadū a vado is vel vador/aris/sopor et soporo a sopio verbo/lucerna a luceo/fragor ɂ fragilis a frango quater et quaternus a quatuor/arista ab areo / farina a ferre / oculus ob oculo/ pluuia a pluui p̄terito/curulus a curru siue curuo/harena ab areo / aqua ab equo.i. plano/ofella ab offa. Abes ab absum/ligula a lingua/mamilla a mamma / sigillū a signo sodalis a suadeo/anus ab annis/acernus ab aggere/tigillus a tigno. Nota a nosco a quo noto as/vir a vi/onat ab o letātis interiectiōe fides a fio ɂ dictū/acerbus ab acer.

De diptongo.

Cum vim seruantes vocales sillaba iungit
Binas: dipthongus fertur/que longa tenetur
Vocalis comitans quam vult breuiare latinis
Ast ediuerso grecis producta locatur.

¶ Dipthongo cognoscitur prima sillaba vt audio euge aeneas/foenū. Nā vbicunqꝫ dipthongus ibi sillaba longa in latinis dictionibus. Sed si vocalis sequatur corripit apud latinos vt praeire praeansitus. In grecis tamen producitur vt in aeacus aeas et aeagrius. Ouidius. Aeacus eginā genetricis noie dixit. Lucanus. Purus in occasus sed puri gurgites aeas. Virgilius. Surgere iam medio portās aeagrius hebrus/ dipthongus vt diffinit. Sulpitius est cōglutinatio et coniunctio duarū vocaliū in eadē sillaba vim suā seruantiū. Dipthongi apud latinos sunt quatuor quarū due au ɂ eu scribuntur ɂ proferuntur. Dipthongi apud grecos vt sentit Tortellius sūt octo quas hic enumerare p longū foret quare q̄ eas noscere velit: eundē Tortelliū legat.

De preposițione.

Prepositura eadem remanebit compositiuo
Quanta fuit simplex: vocalis in breuiarit
Hanc comitans: longat ve sequens illam positura
Prepositas iacio iunctas longat positura

¶ Prepositione cognoscitur prima sillaba omis eni prepositio in compositione eandem quantitatem seruat quē in simplicitate vt e in edisco que producitur taʒ compositione quā simplicitate/et re in recubo que corripitur tam compositione quā simplicitate. Sed aliquando vocalis sequens facit hanc corripi vt in deamo praeustus. et aliquādo producitur positione vt in respondeo: producuntur etiā prepositiones cū iacio iuncte vt in adijcio conijcio subijcio obijcio inijcio / nam priori est consonans et sic fit positio. Ouidius adijce troiane suasorem anthenora pacis. Uirgilius his germane malis oneras: atqꝫ obijcis hosti. Nam illud lucam figuratam esse oportet Cur obijcis magno tumulum manesqꝫ vagantes et illud silij. Arietat in primos obicit immania membra.

E de prae pro se sic di si nulla sequatur

(Uolalis) debent longari prepositura

.i. longe vel ꝓcul fugiēs vel procul a finibus suis vagans — antistes ꝓphano rū oracu lorūqꝫ interpres — nepotis filius
.i. ꝓfugus .i. ꝓfugio .i. ꝓfugo .i. ꝓpheta .i. pronepos

Pro breuis ante fugus/fugio/fugo/pheta/nepos qꝫ

crudelis petulans procax — .i. publice legere — .i. festinare quasi ante tempus parare — ꝓpropie imū ponit aliquando ꝓ alto
.i. nept; filia — .i. pdicere
.i. proneptis .i. protern⁹ .i. profiteor .i. ꝓfor .i. ꝓpero .i. ꝓfundus

Sic neptis/ternus/fateor/fari/pero/fundus

.i. irreligiosus non sctūs execratus sacrileg⁹ etiā appellat qꝺ ex religioso vel sacro in hoim vsū cōuersum est — ex sacro humanis vsib⁹ ꝓmiscuū facere — .i. ꝓcul dubio vtiqꝫ ꝓ facto — subito vis ventorū cū pluuijs/interdu eleuatio fluctuum. — est qui hominibus ad rē priuatā vel publicam administrandā concessus erat
.i. prophanus .i. prophano .i. ꝓfecto .i. ꝓcella .i. ꝓfestus

Et phanus/phano/sic fecto/cellaqꝫ festus

offsprynge .i. genus — .i. petere — .i. iter facere
.i. ꝓpado .i. ꝓpages .i. ꝓcio .i. ꝓpercius .i. proficiscor

Sic pago/pages/cio/percius/atqꝫ ficiscor

ꝓꝑe ꝯgustare vino poculum altro auferre. — supramodū exponere — .i. profectus

Jis pro cōmunis propino/profundo/profectus

argumentū
quod vtriqꝫ
aduersariū
capiti.

Greca di pro breuiant veluti ista dilema proponthus

.i. diuidere separare. — qui bene disserit eliganterqꝫ enarrat

Di nos longamus preter dirimo/atqꝫ disertus
Est re breuis/ni cum producit eam positura
Re longat refert a res/reijcitqꝫ aliquando

¶ he prepositiones e de prae pro vse tam simplicitate ꝙ̄ cōpositione. producunt nisi vocalis sequat̄ tūc enī corripitur vt in deamo dealbo. Sed prepositio pro corripitur in profugus/profugio profugo propheta pronepos procuro/ proternus ꝓfiteor ꝓ foris ꝓpero ꝓfundas ꝓcella ꝓphanus ꝓphano ꝓfecto ⁊ ꝓficiscor. In ijs tamē ꝓpino ꝓfundo ꝓfectus est cōmunis he ꝑpositiones sū ⁊ pro in grecis dictionibus corripiunt̄ vt in dilema ⁊ ꝓponthus. sed in latinis dictionibus di producit̄ preter in dirimo ⁊ disertus. hec ꝑpositio re vbiqꝫ corripit̄ vt in redeo nisi quando eam producat positio vt in reddo reito. Producitur etiam re in refert quando componitur de res et fert/producit̄ aliqñ in reijcio. Virgilius in georgicis reijce ne maculis infuscet vellera pullis. Et eneidos. xi. reijciunt parmas ⁊ equos in prelia vertunt Statius thebaidos. vi. Et patria vigil arte locon hos reijcit ictus. dico reijcio aliqñ quia re nunqꝫ natura ꝓducitur. licet enī primū i sit cōsonans tñ quia nō sit duplex ꝯsonans nisi ponit̄ inter duas vocales ante cōpositionē (vt patet in bijugus et trijugus) ideo nō est positio ⁊ ideo natura corripit̄ vt eneidos. v. Ore reiectantem mixtosqꝫ in sanguine dentes

¶ De exemplo.

Sillaba si quanta est dubites et regula desit
Exempla autoris probi tu consule semper

¶ Exemplo cognoscit̄ prima sillaba. sicubi enī nō succurrit regula. ad autorꝫ exempla confugias vt si hesitaueris quanta sit prima huius dictionis immisma consulas illud horatianū Regale immisma philippos et ita eius quantitatē inuenies.

¶ De precepto siue regula.

Preterita elongant bissillaba cuncta priorem
Sed bibit atqꝫ fidit scidit et stetit et dedit aufer
Cum tulit/in quibus et vocalis preuenit altre

¶ Precepto siue regula cognoscitur prima sillaba Nam omne preteritum dissillabū producit priorē vt vidi legi/hec tamen primā corripiunt bibi fidi scidi dedi steti ⁊ tuli et cetera omnia vocalem ante vocalem habentia vt rui fui.

Preteritum primā geminans breauabit vtranqꝫ
Sed cedo et pedo cum alijs quibus est positura
Tollas que breuiant primā longantqꝫ secundam
Preteritis reliquis tanta est quoqꝫ sillaba prima
Quanta est presentis tamen istinc excipiuntur
Hec genui/posui/potui/simul atqꝫ coegi

Repulit et sic rettulit illis repperit addas

¶ Omne preteritū geminans primā sillabā vtranqꝫ corripit pupugi tutudi hinc tñ excipiuntur preterita a cedo et pedo cū alijs in quibus est positio vt cecidi pepedi momordi pependi que primā sillabā corripiūt ꝓducta scōa. In oibus alijs p̄teritis tanta est prima p̄teriti quāta est p̄sentis his exceptis genui posui potui ꝛ coegi quoꝝ prima corripit᷑ licet p̄ma p̄sentis vnde nascunt᷑ sit longo similiter hec reppuli rettuli repperi quorū prima positione producit᷑ licet prima p̄sentis vnde deducuntur sit breuis.

Prima preceptis quanta est ductis eadem sit
Littera si non mutetur vel sit positura
Primaqꝫ preteritis quanta est eadem sit in illis
Temporibus cunctis que deducuntur ab illo
Ram/sem/rim/ro/se/sunt preterito quoqꝫ ducta
At de presenti sunt tempora cetera cuncta
Participans presensqꝫ gerundia dusqꝫ futurum

¶ Annotandū est quod quāta est prima p̄sentis tanta erit in eius deductis vt in amo cuius prima corripit᷑ itidem in amabā et alijs deductis. Sed si littera mutetur vel sit positio hec regula fallit vt in reor cuius prima corripitur tamē in rebar eius deducto ꝓducit᷑. Similiter in edo cuius prima corripit᷑ tamen in essem eius deducto ꝓducit᷑ positione. Aduertendū est etiā quanta est prima p̄teriti tanta erit in eius deductis vt in legi cuius prima producit᷑ sic ꝛ in legerā legissem et alijs deductis. Et in steti cuius prima corripit᷑ ita et in steterā stetissem ꝛ reliquis deductis. Et hec sunt deducta a preterito pfecto indicatiui p̄teritū plusqꝫpfectū eiusdē modi vt amauerā p̄teritū pfectū optatiui ꝛ ɔiūctiui vt amaveriz/p̄teritū plusqꝫpfectū optatiui ꝛ cōiūctiui vt amauissē futurū ɔiūctiui vt amauero/p̄teritū infinitiui vt amauisse. Reliqua aūt tp̄a a p̄senti deducunt᷑ sil'iter pticipia p̄sentis ꝛ posterioris futuri in dus etiā gerūdia in di do/ꝛ dū.

¶ De supino.

Primam producunt bissillaba cuncta supina
Tolle supina queo lino/do ruo/sto/sino/eoqꝫ
Atqꝫ reor/cieo/sero/que primam breuiabunt
Sed cunctis ceteris est sillaba prima supinis
Quanta est preteriti de quo deducta fuerunt

¶ Oīe supinū bissillabū ꝓducit priorē sillabā vt lusū lotū/demptis istis quitū a queo litū a lino/datū a do/rutū a reo/statū a sto/situ a sino/itū ab eo/ratū a reor/citū a cieo/(nā a cio quarte ꝓducit᷑)satū a sero q̄ oia priorē corripiūt/sꝫ ceteroꝝ supinoꝝ tāta est p̄ma/quāta p̄ma p̄teriti vn̄ nascūt᷑ vt amatū cui᷒ p̄ma corripit᷑ vt i amaui vn̄ deducit᷑

In ductis eadem remanebit prima supini
In rus participans/sic preteritūqꝫ supino
Sunt deriuata et verbalia pleraqꝫ cuncta

¶ Obseruādū est/quāta est p̄ma supini/tāta erit i eius deductis/vt i iturus cui᷒ p̄ma corripit᷑ vt i itū ei᷒ simp'ici. Excipiunt᷑ ābit᷒ pticipiū cū q̄busdā alijs i deriuatiōe p̄us dictis deducta a supina sūt ista pticipiū p̄teriti ꝛ p̄oris futuri sil'iter oia ferme v̄balia.

¶ De crementis.

vt amamus vt volumus possumus
A medus verbum producit/et b breuiabit
vt dare circumdabam venũdabo pessundarem.
Ex do fit da breuis cum prime compositiuis
vt amemus. amaremus. ameris. legemus. legeris. amatote. docetote.
docemus. doceremus. doceris. audiemus. audieris. legitote. auditote
E simul o medijs verbum producit vbiqꝫ
vt legeris vel legere imparatiuo presenti optatiuo tempore.
presenti indicatiui legere presenti legerem
Sed super r prius e breuis est in tempore queuis
preterito imperfecto cõiunctiui legerem
Terni presenti imperfecto preteritoqꝫ
vt amauerã/legerã/amauerim/amauero/vt amaberis vel re.
docueram/audiueram/docueram/docuero/doceberis vel re.
legerim legero.
Et pre/ram/rim/ro/beris et bere a boqꝫ futuro
vt amauimus/legimus/docuimus/audiuimus. vt audiuimus
Corripit i super m verbum medijs: nisi quarte
vt audirem audirer audire
Tempore presenti/at super producit vbiqꝫ
vt amaueritis docueritis legeritis
audieritis legitis amabitis docebitis. vt petiui audiui contiui.
Corripit i pre t verbum medijs: super b/sed
vt auditis. vt audito audite.
Et tis presẽtis quarti flexus/sic to teqꝫ longat
vt possimus velimus malimus nolimus
possitis velitis. malitis. nolitis. nolito nolitote
I super m vel t possum volo/nataqꝫ longant.

¶ Sequũtur regule speciales de primis sillabis secundũ ordinẽ litterarũ.

A ante b.

vt scabo scabellum labium.
A Pre b primis breuies: producito ducta
q̃ ventilatio fit
.i. ad flan= p estate ad re=
dũ abilis. frigerãdũ corp9
fabula ꝓprie sermo vel cõfabulatio. vel res ad vtilitatẽ siue delectionẽ holm cõficta.
vt faber faber fabilis fabula fabella: vt flabã flabo flabilis flabellũ: vt nabã nabo na=
bilis/vt stabam/bo. .i. hominũ diuersorũ siue hospitium.
A for/flo/no/sto/preter stabils stabulumqꝫ
.i. ruina r
macula
tracte ab .i. leuiter
a homet oleo aut ac sensim
q̃stã ꝯmis. alio liq̃re. descẽdere.
A longat cabro/labes/labor quoqꝫ verbum

A in primis.

.i.cibus sed maxime q bruta depascunt.
.i.putrere pigrere deficere tabe fluere.
putridus et qui tabes patitur. .i.sanguis corruptus .i.ū. .i.morbus

Tabidus et tabo / sic tebeo / pabula / tabes

Scabidus et strabo proprium et quedam antea dicta

¶ A ante b in primis sillabis corripitur vt scabo scabellū labiū. Excipe deducta a for faris vt fabar fabor fabilis fabula bella. Et a flo vt flabam/bo/bilis/bellū. Et a no vt nabā/bo/bilis. Et a sto as vt stabam bo/pter stabilis et stabulū que a breuiant. Producunt etiā cabio labes labor verbū Tabidus tabo tabeo tabes nomen pabulū strabo quando est ppriū Et antea dicta vt deriuata que deriuatione noscunt vt pabulor a pabulū. tabesco a tabeo es tapefactus a tabes .rc. Quod si alicubi equissime lector iusto succinctiorē me indices: ad superiora precepta .i. generales regulas recurras velim. Nam breuitatis amator pro horatianis motis. Quicquid pcipies esto breuis vt cito dicta pcipiāt animi dociles teneāt qz fideles nōnulla hic et inferius pretereo. que (cū superius satis manifesta sunt) sepius repetere supuacaneū foret.

Annotatio.

incoctus vel immaturus vt acerbus macer

A ante c. **A bre c breues / pro forti longa sit acer**

.i.disertus q facile fari et ornate potest. .i.thracia regio europe latissima. a rey quedā anis .i.fluuius

Facundus / thrace sic thracia / graculus / acis

gentilis de thracia thracis et thracyn
flores nigri coloris.
indumēti genus pudēda maxias tegens vt brachiū bracha

Thrax simul obliquis bacinia / sic quibus aut b

.i.mitigare leuiare r pacificare. vt pacis paco placo placiuius.
mitē ac placidū facere.
brūdisinus nobilis tragediarū scriptor.

Aut p precidet a / demas baculus / placeoqz

.i.breuis
.i.distantia interuallū l itercapedo.
idem
.i.pactū facere

Atqz bracus / spacium / spatior coniunge paciscor

latro in italia q etiā villas icōbebat q dam dicunt fuisse seruū euandri regis.
quidam ppuls

Communis cacus macer o ac achademia dacus

a q bellicas machinas vocam⁹ opera fabulilia quibus in bello vtimur. — promontoriū sicilie ppe syracusas austrū versus. — inconstans esse ⁊ quasi alternatim moueri. — rubens flos ex herba eiusdem nois nascēs/est etiā gēma ame thisto similis.

Pachinnus machina et bacillo iunge iacynthus

est p qd via datr vel fundū fluminis lacus maris et cuiuscūqꝫ aq̄r locus q propter breuitatē a que trāsiri potest. vt vadum — vas quo vinū cōditur. cadus — ppriū viri

Corripito a pre d/sed produc gadilon adam — A ante d

.i.morbus tabes calamitas periculū ꝯfractio fragmētū — vrbs in gadibus vel ipsa insula — fluminis — .i.traijcere mō ad vlteriora ducere aliqn̄ transferre vel interpretari. — insula oceani vltra bethycā hyspaniā circa colūnas hercules

Et clades gadir ladon traducere gades

.i.ire a vado is — .i.dedere roote — hortari aliquem ad id qd itēdim⁹ — phenicceus color seu puniceus

Uadere cum trado radix sic suadeo spadix

.i.cōplanare — indifferens. — mars belli deus iouis filius ex iouione vel iouonis filius sine patre. — vrbs illirico mari prima vel qddā mare qd magis sit petrosa ꝙ cetera maria.

Rado/at cōmunis gradiuus et adria adrastus

.i.callidus astutus. vt vafer — a safyre lapis preciosus ex affrica

A super f breuies/produc safirus et afer — A ante f.

¶ Quedam tamen scribunt saphirus cum ph et itidem apher.

.i.militare vestimētū vt ago is sagū sagax — .i.acut⁹ solers et dr sagax canis qsi acute sentiens. — via in naui q̄ in ea maxime que ꝙ reges agi solent et actuaria nauisqꝫ cito agi possit hippaniū vel hippago. — statua imago.

Est breuis a pre g/ut agea/agalmaqꝫ dago — A ante g.

que ex candida farina sunt tenuissima ad patinarū vsū. — miles gregarius pater pholomei. — casas agrestes siue pastorales — ingeniosa incantatrix diuinatrix — mulier prudens versuta et pita sacrorū qd satis agat.

Lagana/sic lagus/magalia/sagana/saga

A in primis.

presentio
.i. futura ante sentire l' presentire l' diuinare — diuinatio vel prediuinatio. — .i. venditor sagorum — .i. calliditas
.i. acute sentire
vt presagio presagiũ presagus — .i. presentiẽs. — inde sagarius sagitas.

Sagio cum natis breuiato sagumq; sagaxq;

bellaria seu dulciaria que ad secundã mensam apponuntur. — genus teli qd scuto infica trahat item rete. — clades depulsio profligatio iactura

Produc tagicia et tragemata tragula strages

.i. plorare flere more infantũ — theca gladij — eportoria lectorũ — arbor qdã — .i. error vt poteris vl' flagris vel increpatiõe dign⁹. .i. ñ. — summa arborũ pars et vga cui⁹ diminutiuũ est flagellũ.
vt fagus flagitum flagra

Vagio vagina et sic stragula / vel quibus aut f

Nota flagitũ. — vicus paganus hoc est pluros rusticane dom⁹ cõiũcte sint ꝛ aliq̃ spatio remote ab vrbe .i. villan⁹ — vtraq; pars phyllure vl' folij. — .i. caducũ debile et quod facile frangi potest.
vt pagus paganus pagina — .i. ardere

Aut p precedit / breuiato flagro fragilisq;

.i. sonitus q̃ ex arbore aut re alia confracta redditur. — .i. reddare odorem — rete rarius ad capiẽdũ feras — diminutiuũ de flagro.

Sic fragor atq; fragro plaga thete vel ora flagellum

.i. nutrire vt alo alumnas — qui ab aliquo alitus est non qui alit — omne animal volans. — qua aues volant.

A ante l. **Abreuies super l / produces ales et ala**

.i. spiritus — .i. vna triũ furiarum infernaliũ — .i. spirare — ois ludus magna ex pte i fortũ na3 varietate consistẽs. — ouiũ est more clamare

Halitus alecto sic halat et alea balo

flumem — piscis marinus. — genus est tormenti.

Alia colonis balena balista vel halec

pars rotũda i facie in morem mali — arbor mali fera fere po mifera — obscuritas et vmbra spissitudine aeris facta. — pomi species

Hec mala hec malus caligo iungito malum

A in primis.

qua in latitudine et palam latius diffusa. | .i. magis velle | edes superbe ampleque vocant. | vagari errare item sepire et quasi palis munire.

Palus li malo verbum palatia palo.

instrumentum per quod vinum defluit cum calcatur vua | inquinati sordes

Palantes qualis sic qualus qualea squalo

ex salentino italie promontorio | proprie plenus esse.

Et salentinus scalena et squaleo scale

pena par | tunica prolonga vsque ad talos descendens

Talio cum talis talaris talea talus

.i. spiritus vel sacerdos iouis vt flamen | proprie tribuere exhibere facere dicere prostituere mittere.

A super m product sed amo damus abbreuiabis — A ante m

a mantell vestis lania | edidi cupiditas | .i. nihilominus aliquando ponitur pro statim

Et clamis atque fames thames et tamen adde camerque

insula in aegeo mari circa thraciam. Altera est in eodem mari insula samos contra ephesum sita | .i. iucundus vt a iuuenus | .i. induere circuiicere amicio | soror patris amita.

Et samos iis addas polisillaba cuncta nisi ista

proprium viri | omine ligamen | .i. flere dolere voce tristi dolorem exprimere vel conqueri. | .i. bractea sed bractee teniores sunt lamine grossiores quales sunt ex quibus arma conficiuntur.

Dameta amentum lamentor lamina iungas

voce modulare cantare laudare diuinare predicare canore proferre et cantando pronuaciare. vt cano | a pype of a condyte. canalis.

A super n breuies/pro podice longat at anus — A ante n.

A in primis.

anglice hote / hered. / interdū p antiquis accipitur.
re gula in de canoni cus .i. regularis
a rynge
.i. albesco

Anulus et canon canus cum caneo danus

fluuius grandis qui germanis datia separat et p hungariā fluit tandem multis ostijs in pontum ruit alio nomine ister.
hoote mayster .i. leccator
hempe

Canabis et dane cum ganeo danubiusqz

vetus rex in latio qui saturnū accepit socium regni. hic ob prudentiā dicitur bifrons.
pmus introitus vel p timus ingressus vel ostiū perforatum
fere frugū dr tritici ordei farris & similium
ubi ianue custodiā demādata est.
.i. ianitiū

Janitor / et granum / ianus / sic ianua / lana

tenera pulatio dr ad lanae silitudinē ɋ̄lis in adolescētiū genis & in pomis ɋ̄busdam cernitur.
pprie dicit cū aliqd ex integro ɋ̄dē sed nō satis solido per minutissimas partes stillat.
.i. dij inferi
.i. lana

Mano cum manes lanugo lanitium que

homo paruae nimis stature palulūqz supra terram extans
cū dies clarus est ab omine boni nois
sacer
.i. templum

Maneqz cum manis nanus phanus quoqz phanum

deus pastoris.
cui figura equalis est
sacro
breed
.i. planitas

Phano pan phanus panis sic planicieqz

mendax stultus et qui in rebus inanibus studiū colocat.
.i. integer icorruptus
natando transire
cōtinuatiuū de vaneo
a padocke

Et sanus trano vanesco ranaqz vanus

ventus ab aphrica flans scz inter austrum et zephirū.
vt apud
alidqz de aphrica.

A ante p.

A pre p breuies / produc tamen aphricus apher

supabundans edacitas imoderata & noxia vorocitas.
homo de apulia
fluuius thessalie
gentiles de capadocia

Apulus apidanus sic crapula capadoceqz

mons est qui ab alpibus pficisces vniversam italiā vsq; in siciliam diuidit
gallus castrat⁹
a butterflye

Capo apeninus cum lapathe papilioq;

.i.pedagogus pater verbero. .i.papus .i.comedere qd tantum ad pueros ptinet. .i.papo. vox admirātis .i.pape. summo pontifex. .i.papa.

Papas/pus/po/pe/pa/et sapis cū fluuius sit

.i.verberari a parsnyp est q vestes lauant grece vocant smigma genus pessimi piscis.

Uapulo cum rapa sapo saperdaq; bapa

lapillus pciosus prouincia vbi conditum est brondusium.

Saphirus cū papinius/fit apulia at anceps

vt aqua aquila vt quaqua quaq; nequaq;

A pre q breuies/sed produc compositiua

A ante q.

qui in spectis extis futura predicit qui et extispex dicitur vt aruspex. .i.psnus caprinus .i.succus .i.torreri siccari siue torridū ac siccum esse.

Curta fit a super r/ni arūcus et aridus aret

A ante r.

vbi teritur frumētū & morbus capitis. altare.

Arinca arene sic area et ara deorum

quodbili contrariū. puincia i asia minori int syriam et ioniā cu⁹ incole vocant caries. amatus

Barium item baris carus cum caria charus

.i.clarū esse .i.lucidus herba est acuta & durissimā sparso sils. fruct⁹ palma et ficus sicce vl potius massa illarum. populi sunt massia minori cōtra rhodū.

Clareo sic clarus carex sic carica cares

.i.rex caldeorum vt faris fare flare nare stare. .i.verbum

Dareus/verbū et crescens(preter dare)quodniis

minutissimos lapillos signt. .i. scius peritus doctus. ab hic hec hoc

Glarea cum gnarus larex sic iarus et harum

a puffyn animal est tam in terra quam in aquis habitans volat enim et natans. urbs thessaline a qua achilles dicitur larissens.

Larius et larus larissa et narea natix

insula in mari aegeo que fuit ulixis. pernis insula egipti. .i. obedire. a quis qui

Naricia et nares pharus cum pareo quarum

rarius fieri. proprie dicitur qui pedes obtortos habet vel fluuius

Quare et raresco rarus coniugito uarus

homo de arabia. regio asie maioris. inter indeam et egip= inter indeam et egip= arabia. s. felix: petrea et deserta. lapillus preciosus coloris viridi

Est communis arabs et arabia iunge smaragdus

est media pars orbis terre asia minor est pars asiae scilicet quod fuit sub imperio romanorum que hodie turchia dicitur. ut asia. fluuius achaie.

A ante s. A super s breuis est/tolle asia palus asopus

.i. oscula pudicorum. granpis fluuius colchorum et etiam urbs hic medaea filia regis cholchorum dicitur phasias et phasiane aues il linc allatae. pars capitis nasones dicti sunt ad extantibus nasis. idem quod vasum

Basia cum phasis nasus naso quoque basa

insula inter epirum et brundusium. ut casus caseus

Salon sic proprium casellius anteque dicta

Antea dicta ut preterita bissillaba ut rasi ab rado suasi a suadeo et supina bissillaba ut casum rasum suasum et eorum deriuata ut suasor casus rasor Item caseus a coacto. etc.

ut quater. .i. niger prima pars domus que continet mediam aream inquam collecta ex omni tecto pluuia descendit. vermiculus exiguus nocinus lucem fugiens. a mouth

A ante t. A pre t breuies/tolle ater et atria blata

comedia iocularis et scurrilis.
ynke or bletche
Ac atramentum sic atellanaqz blatit
fuit oppidū oscoꝝ i cāpania vñ grāde āphiteatrū erat. fuit vetus vrbs in cāpania iuxta pōtinas paludes.
.i. felis .i. vniuersalis
Atella atina et catus sic catholicusqz;
decretū deoꝝ natura voluntas oraculum quod dꝫ fatū motus. lanterne .i. extendere vt que deriuatione noscunt vt fatus a fatum supino ꝛ natus latus staturus.
Fatum laterna et lato simul antea dicta
.i. mitis festiuus est ex q̄ aliquid fit. qui memor est, accepti beneficiꝫ beneficiū pena dānū cā vel amicitia. idē quod gratulari vl' gaudere.
vt maturus/mater/materis/frater/gratus/gratia/grator.
Et quibus m preest simul ꝛ muta precunte
filia caei titani mr̄ appollinis ꝛ diane vñ appollo dr̄ latons l'latonius l'latoides ꝛ diana dr̄ latonia l'latois idis. interpres ppheta ꝛ poeta. filius celi ꝛ veste vel terre. .i. ampla spaciosa
Latona et vates saturnus mobile latus
mons in vrbe roma vbi nūc palatiū sūmi pontificis ꝛ basilica sct'i petri dictus a vaticinis ibi datis olim. qua faticinor hoc est fata canere. .i. quia vel in quantū.
Vaticanus vaticinoꝛ sic quatenus adde
latior i oppido via in quo ꝯue nire ppl's solet. incondite ꝛ maniteri loqui.
Communis plates sic platea blatero statim
serpēs aquaꝰ quo ipās veneno inficiēs. vel quedam herba. fuit rex mauritaniae q̄ astronomiā dr̄ inuenisse/etiā mons altus mauritaniae/et poete fingūt esse maximū gigantē/est etiā fluuius
Et cratis natrix et atlas et atrox et atrides
vt auis caueo vt auerto auersor auello.
A super b breuis est/a produc compositiuis

.i.fulgere
l'auri co=
lorē red=
dere.
.i.color
auri.
vt clauis clauus flaueo flauus.

Et quibus l p̄reit a cum muta illi p̄reeunte

.p̄priū
viri.
.p̄priū
viri.
.i.celer industrius
habilis diligens
nauus.

Sic dauid/dauus/gauisus/gnauia/gnauus

.i.mars
deus
belli
filia latini
regis.
.i.magis velle

Maius cum mauult mauors lauinia nauis

qui se in
naui agē=
da exer=
cet.
.i.nauta
q̄dā auis
que pul=
chras h̄z
pennas ⁊
turpes
pedes.
.i.prauū
facere.
.i.malus
puersus
.i.naut
iter fa=
cere
.i.dulcis.

Nauita pauo prauo prauus nauigo suauis

vrbs palestinae
l'iudee vbi olim
regia gaza.i.
pecunia erat
gaza
.p̄priū
viri
lazarus
vt pax axis

A añ x ⁊ z A super x et z/producuntur positura

E ante b.

a caudro
vas eneū
vt lebes
.i.freques
.i.frequēter.
vt creber crebro crebenu s

E p̄re b p̄rimis breuies/sed cū duo cōsona p̄sunt

.i.pellis
dame
.i.obligatū esse/a feuer

E longa est p̄re b/sic nebris debeo febris

.i.appolle q̄
iouis et la=
tone filius
fuit.
.i.equus
materia que
ex el'phanti
dentibus fit

Ebosia et phebus sebus thebus simul ebur

.i.infirmus
quasi parū
habilis.
fluuius thratie
ortū habens ex
pindo monte.
pater sanctorū
iacobi ⁊ iohis
euangeliste
apostolorum
inuentus

Debilis achebrus zebetus zebedeus q̄

qui nimio po- tu alien at' est mente. ponit (?) aliquando p pleno et a- bundanti. filia iuno- nis pice- ... an gauy- medē tan dē ftā vr et herculis thebe des grā- dis vrbs egip- ti ab vsyride rege condita thebe arū vel thebe des vrbs boetie. fuit et alia i sicilia .i. dig- na.

Ebrius ac hebe / thebe / phebe anteq̄ȝ dicta

Antea dicta vt ea que deriuatione noscunt vt a debeo debitū debitor. &c. a debilis debilito et debilitas. Itē ea que prepositiōe noscunt vt debello ebibo ebullio. Similit que cremento cognoscunt vt nebam/bo/bilis/flebam/bo/bilis/et huiusmodi.

vt secus. qui caret lumine. vox in nemoribus v. locoꝝ cōcauita- tibus resonans et inter has q̄ mino- res sunt vocant.

Ante c fit breuis e / sed produc cecus et echo E ante c.

luminibus. priuare. .i. fecundū facere. fertilis opim' et habundans. regio. rex gentilis et grecia.

Ceco / fecundo / fecundus grecia grecus

.i. male olere. fecem facere vel fece ificere

Feteo cum feto fecas fecus quoq̄ȝ fecis

vas. s. ampulla vt dicūt de au- ricalco. .i. adulter. pprie viri. pprie dispensator familie.

Lechitus mechus mecenas econimusq̄ȝ

q̄ ius suo mfa- tus pplm vocat aut aliq̄d obser- uād ū iubet aut gesta deuulgat aut aliq̄d publi- ce vl' pmatim vē ditioni pponit aut ferias die suo festos idicat. vox spa peonis. pprie q̄ sine cō- fideratione aliq̄ aut mō q̄d agit . quasi rem pre ocupat / vel qui cadit capite in clinato et cor- pore sequente. que extra separant ab iferiore visce- rum parte.

vt mecū / tecū / secū. vt preco. preconium. precepe. precordia.

Me / te / se / pre / cum multis cum pre quoq̄ȝ iunctis

turbati ac mali cordis / interdū etiā pro stultus ponitur. .i. parua res vt recula. de qua a- liquid cō- spicimus specula.

Uecors / de quinta sic diminuentia ducta

.i. offendere vt ledo / fedus. subst antiuū pactū vel pax q̄ fit inter dimicātes adiecti- uū deformis exe- crādus crudelis.

E pre d produc / breuies edit es cedo pro' dic E ante d.

pastoralis
quedã arbor baculus opes. vt sedes
Et cedrus atq3 pedum pedis et polisillaba/demas
regio maio ris asiac as= sirie ⁊ psidi adiacens. possessio rastica ⁊ vrbana. .i.iũ. .i. fastidia discordia discẽsio vbicũq3 est mul= titudo hominũ.
Media predia pedico tedia seditioq3
assiduus inter⁹ bon⁹ studios⁹ sirm⁹ frequẽs .i.his. patria athim= ensis ⁊ mitionis fili⁹ fuit nobi= lis architect⁹ filia aeetae regis colcho= rũ et hypsea coniuge. id quod sustinet fructũ ad ramũ et ẽmis cutis
Sedula dedalus et media iis pediculus des
vt fero ferus vt defero prefero.

E ante f. **E super f breuis est/producunt compositiua**

monumẽtũ in pectore dee aeneũ/in hõie dicit thorax ⁊ lorica
vt lego is quedã regio aphrica. propriũ pastoris

E ante g. **E breues pre g/in egiptus et egis et egon**
.i.infirm⁹ egro tus s3 eger ꝓ= prie i aĩo egro tus in corpe. .i.capcorn⁹. pat thesei. mãdare decernere deliberare vel ali= cui in testamento dimittere
Eger et egoceros egeus legoq3 priũe
equus alatus neptũ et meduse filius vel vt alij dicũt ex cruore occise medase natus.
Pegasus egistus lex legis et antea dicta
¶ Ante a dicã sũt ea q̃ ꝓpositiõe noscunt' vt egregi⁹ segrego degener degño dego ꝓgra nis. Itẽ ea q̃ deriuatiõe noscũt vt regia a rego ⁊ a rex regi⁹ regalis regina regul⁹. ⁊c.
quod vela ven tis agitata vo= lare videant. brachia scorpionis quedã insula/melos etiã neutrũ est et indeclina= bile ⁊ dr' cant⁹ suauis.
vt velum celum. chele .i.velox. a melos.

E ante l. **E supuet l produc/breues celer atq3 melodis**
lyra aliquãdo promontoriũ eminentia glaciem signt ponit' etiã ali qñ ꝓ frigore insula i aegeo vl' myrtoo mari. quedã vestis breuissi= ma salir a celer carie populus.
Et chelys atq3 gelu delos et mela helix legesq3
fluuius in asia et alius in thratia. Itẽ alius i boetia a p= nasso fluẽs publica= nus tri= butorũ collector
.i.suauis .i.melius/meles/melas. a volo vis ꝓ sicut
Sic melo/lus/les/las telon atq3 velum velutiq3

E in primis.

.i. facinus flagitiu̇ — vt melior melius. gerens — inmanis fera quasi bellu̇

Et velut ac scelus et postulaba/belua deitas

filia oceani et tethyos vxor atlantis. — scd̄m poetas ē locus in medio īferoꝝ suis voluptatib⁹ plen⁹ vbi dicunt esse anime bonoꝝ — .i. templū vel delubra sunt in q̄bus deorum simulacra sunt. — oblectamenta et ꝓprie dicunt que maxime nobis voludtati sunt.

Electra elisium delubrum delicie que

est ipsa in bello hostiū ꝯgressu .i. iū — vnū de septē ostijs nili arabiam sepans ab aegipto. — substātiuū opidū sabinoꝝ est marviemū adiectinū ppl'is italiae .i. sabinus et q̄bus nas⁹ erat ouidi⁹ — mons thessaliae siluosus vn̄ patronymicū pelias.

Prelia pelusium pelignum pelion adde

spelunca. specus. .i.ū. — specus l' antrum

Pelamus et spelea simul speluncaqꝫ iunge

filius vlissis et circe. — filius vlissis et penelopes q̄ pri in regno successit — filius herculis ex auge nympha.

Telegonus cum telemachus sic telepus atqꝫ

vates inter cyclopes q̄ polyphemon predixerat cecitatem ab vlisse illi inferendam. — locus iuxta auentinū montē rome quo velis et ratibus vehebant. — qui ita amat vt felicitus sit ne quis amore suo ꝯfruatur.

Telemus addatur velabrum zelotipusqꝫ

vt emo — .i. mulier — benignus pius et nō iratā aut ꝑturbatiōe anq̄ affectā sꝫ clarā ꝫ serenā mētē habēs.

E super in breuies/sed tollas femina clemens

.i. augmentū. — stultus vel qui nō cogitat q̄d agat aut q̄d loquatur amens vero prorsus insanus. — anglice morter — .i. detrahere/deniqꝫ tandē

Crementum demens cementum demoqꝫ demum

arcta quasi dimidia via — filia phoebi et vates que ꝑma heroicū carmē cecinit — atheniensis orator maxim⁹ in adolescētia balbus sꝫ nature summo labore ꝫ industria sic emēdauit vt nemo meli⁹ loq̄ret. — mons in thracia — .i. dimidiū.

Semita phemonoe demosthenes hemus ꝫ hemis

E ante m

ubi quod fero ris. fluuius stridule et interpretatur exundans a do a flo o no a sto
vt videmus/flemus/nemus/stemus.

Semino plemirium iunges crescentia verba

.i. superstare et quasi extra alios manere/dicitur etiam eminere quam ceteris altior. castellum in iudea. .i. diligere inuidere.
vt emineo/emaus/emulor.

Et quibus e solum preit m/dempto ast emo solo

lignum longum et extensum in aratro vel in carro ad quod iugum ligatur. imago figura. interior vel anterior pars sub coxendice
vt semen seminis/femen feminis

Producas temo/schema et bissillaba cuncta

qui remum agit.
vt nemo remex remigis. qui memoriam tenet et memoria tenet illius amenitatis plena. exterior vel posterior pars sub coxendice

Que crescunt genitis/memor et nemus et femur aufer

quod herbe eedem manentes quotannis nouas pariant. bellona .i. dea belli vel furor bellicus.
vt fenum p quia.

E ante n. **Produc e super n/nisi enyo et eni vel enypus**

quem in edibus sunt alie simplex alie immoreo perium ad lucem reddendam facte. furor insania.
.i. intrinsecus valde longe omnino. quasi penitus intrare

Et penitus penetro penes atque fenestra frenesis

quicquid enim longe visionis gratia recondi tur ex eo quod non impromptu est sed intus et penitus habetur et locus ipse dicitur penus. idem. xenia quasi hospitalia hoc ad hospites missa vocabantur. dii primati quasi penes nos nati.

Et penus atque penu xenium coniunge penatus.

vt bene/genus/tenus/renes/teneo/venio/senesco.

Et quibus e preeunt b g t vel sb/tamen aufer

credelis irasci qui per sumeos discurrent ludendo quasi fumi ambulant.

Benatus fenus cum femo schenobates

E in pzimis.

vitta vl fasciola q̃ crinis ligatur extremitas vittarũ dependẽs diuersorũ colorũ.
quod datur pmo alicui i kalẽdas l'in pmo die ãni vel septima ne pro bono omine.
que ludorũ faciendorũ causa q̃libet loco vbi quis consistat moueatq; spectaculum suis prebiturus posita sit in publico priuatoq; vel in vico.
mons laconie. a splen

Tenarus et splenis cum tenia strenaq; scena

largus darus strenis impiger vtilis citus fortis.
i. indagari feras et quasi circũuenire.
idem qd tenia
i. vittea.
quod p eam veniat sanguis vel conseptaculum sanguinis.

Strenuus et venoz sic tenia et venio vena

i. facere tempatũ hoc est mediũ inter calidum et frigidum. vt tepeo es.
regio inter illyricum et macedoniã nunc vulgo vocat arron.
i. cepe
quod in caput crescat vel qd capitis similitudinẽ habeat.

E pze p bzeuies/ut epirus cepaq; cepe

E ante p.

fluuius i phocede pfluẽs oppidũ delphos.
rex aethiopũ et pater andromade trãslat' inter sydera
populus quidã a cephio rege nominatus.
cũ gtõ et dtõ sigt in/cũ accusatiuo aduersus et contra.

Cephisus cepheus cephenus et peolus epi

a lyuer.
i. ficatum.
auis que altius sublim' que volat.

Hepet et epitides iũgas iis epia pzepes

pprie de alalibus que pedibus carent et vẽtre gradiuntur.
pellicula in similitate penis.
i. h.
interdũ phibet vel nũtio de spinis illi gnis q̃ fit circa segites ad atcenda pecora
tenere ĩpedire circũdare et sepe circũcludere
vt sepe. sepes. sepio

Epacta et repo pzeputia/vel quotiens s

quidã piscis q̃ emisso cruore atro occultat iter atq; ĩpedit
ẽ etiã scopul' iuxta athe= mẽsiũ litt'.
perua sepes
sepia. sepiola.
tendere mouẽ

Pzesidet e/demas tamen hinc sepulire repensq;

pprie planus et p methaphorã ponit' pruso.
vt neq; equus.
i. explanare.

E bzeuis pze q/deme equus inobile et equo.

E ante q.

planicies terre vel aquarum populus lascivus vel libidinosus lascivia libidinosa illecebra fuit (vt A. gel. scribit) luxus vite perdigus multi/sicut nequitia p solertia astucia accipiunt .i. nullus

Equor et equicolus nequam nequitia nequis

.i. non posse .i. frustra. fluuius gallie exitus a belgis desiniens .. non possum

Nequorsum nequo nequicquam sequana nequit

sequani pplus gallie in comitate burgundie. .i. non

Sequanus iis addas nequaquam sequanicusque

.i. domus vt herus a qua lacteus ad multos vtilis mot= bos. serum lapillus coloris pallidi q traspa rentis vnde po= pule fiebant a= pud romanos.

E ante r. Cerra est e super r/ ni berylus quoque ceres

populus ex oppido thuscie quasi celulens color coeli.

Dans etis in genito/ sic cerula ceruleusque

marble/or gray colour vermiculus alnearus noceus vel motibus hoc est fanus cum foetu putre= factus. were .i. aue salue gaude

Cerulus et clerus berytus ceraque there

dicebatur quo vn= gebantur ath= lete dum certa= turi erant. quedam ciuitas i thuscia.

Cerussa et cerynta et ceroma cerete et eris

omne metal= lum sed presertim id quod est co= lore rubro. pprie ru= go aeris et rubigo ferri. filia icarij et soror pe= nelopes. magnus fluuius in italia ab alpi= bus veniens alio noie padus.

Ex es / erugo sic erigone eridanusque

miseria moeror calami= tas. efflatum quod extra vesti mentum filo ptextum est. nemoris dea a fe= rēdis ar= boribus. herba venerea seu veneris quedā.

Erumna ercrerrum feronia eruca vel heros

opinio tenax et sententia in qua consistit amor electa electio vel secta. | qui succedit in patrimonio ex voluntate defuncti. | argint. vxor fuit. | proprie est arcte alicui rei insidere ponitur aliquando pro dubio.

Heresis et heres sic heriphile simul h eret

pastoris nomen. | vxor et vis martis. | oceani et thethyos filius marinus deus: et ponitur pro mari.

Nereo pro luget neris sic nerio nereus

mons in insula ithaca et pro ipsa insula sepe ponitur.

Neritos et neris neren sic nerita iunges

tardus granis | .i.feros | hec feria e hec feria orum | insula ligustici maris que et therannuis et consica dicit. | hec feria e.a pype of wyne. hec feres oris.ernest or sadnes.

Serus/res/sero/bis feria/theraque theron

rex thracie maritus pugnes. | rex hyspaniae qui propter tria regna sua dictus est tricorpor.

Terens geriones quero sic merionesque

vt reum flerum nerem flero nero nerer.

zerampellinus/crescens nomen quoque verbum

non fictus non simulatus | fluuius i celribe ria cuius accole dicunt verones | quod tamen ventre incipiunt angusta et frondea ac arborum atque arbarum. | vrbs clara venetie i marchia tarusina non procul alpibus | .i.ellebo rum quod est herba mentem vectens. | sacculi genus hinc peram viatorum vocamus quia penem et aliquid obsonium gestare viatores solent | fatuorum optinari siue timere. | grece globus vel pila rotunda.

vt verus.vero.veris a ver.verna.verona.veratrum.vt pera.pleriqz.spero.spera.

Et quibus v preit aut p/tolle veru veroque

rex lidorum ditissimus. | quisquis ceso ventre matris nascitur. | percussus. incisus macu latus.

vt cretus/cesar/cesus.

E super s produc/tollas sed que breuiantur

mons campanie. | .i.positio | mons campanie.

Hec vesulus veseris thesis atque vesimus adde|

liquor est crassius ex arboribus fluens. | vrbs siciliae propinqua peloro. | mons campanie.

Cōmunes fiant resina atqȝ mesana vesenus

hyspanie fluuius quo optime ipatum ferrum.

vt etas. | i. betula/betulū.

E ante t. Ante t longa fit e/breuis esto betulus/a/lumqȝ

locus angustius in mari ac ipm mare a similitudinem. | i. ā ab hetruria. | quod interpretari potest alienec infelite declinationis. | ppriū viri.

Et freta hetruscus sic heteroclitus ꝫ geta vel tes

i. secare et segites colligere metere dicimus tam de segitibus q̄ de vna dicimus. | metuamus eos qui nos amāt. timeamus enim inimicos | filia thironis vxor pelei et mater achillis istud nomē aspiratū th habet initio. | inquisitū qr alia vena post aliam inueniat

Ac meto cum metuo thetidis thetis atqȝ metallum

translatio quedam recti soliticqȝ sermonis i alterā speciē vl metri l ornat' vel necessitatis gratia. greco vt metoplasmus. | ater poetus et euitabilis i. e.

Cum meta compositis tetra sic tetrusqȝ methaurus

mensura apud grecos et q̄m mēsurant versus a nostris dicunt metra. | i. viet' hoc est sine vi aetas enim debilitat vires vt vetus/peto/petrus. | proprie postulare. | ppriū viri.

Atqȝ metrum/et quotiens b vel p presidet eqȝ

strabo aliquantulum | qui in vrbe ius reddit | vt repletus impletus

Hinc demas pecus preter pretor pleo nata

filia coeli et veste vxor neptuni pōt etiā p mari patrenatus. | poeta lyricus fuit lybertino

Est cōmune thetis flaccusqȝ cretam breuiabit

i. scilm vt euū | i. grauia accensorius mō asper trux aliqn tristis vitabilis

E ante v. E super v longa est/demas breuis atqȝ seuerus

aliquid in altū leue tollere modo auferre vel alleuare ⁊ molestiā laborē⁊ꝫ extenuere.

Non grauis et signans leuis / iis iūgas leuo verbū

fluuius hyspanie vt iberus | fons musis celebris libetheus | subligaculam'

I Breuies primus pre b / ni fibula gibus — I ante b.

.i. semifera | hybernū tps est inter hyemen et ver. | auis siconie similis | manu mittere hoc est libertate donare ⁊ absoluere.

Hibrica et hybernus simul ibis libero liber

a gentyll man | .i. deo vini | qui cū esset seruus fact' est liber | pprie leuit degustare p metaphorā tñ aliqñ leuiter tangere aliqñ sacrificare. | dicte sunt placente ex farre ⁊ melle deoꝝ sacrificijs apta

Pro ingenio aut baccho / libertus / liboqꝫ / liba

.i. as | fons ī spelūca aonie / prope parnassum. | .i. exarare hoc est manu ppa līis figere / aliqñ cōponē līis mādare quod etiam vno dictāte ⁊ altero exarāte fieri pt. | qd sīri potest hoc est intelligi ⁊ cognosci | qui vel gesta vel epistolas vel tabellas scribit pāsertim iussu alterius.

Libra et libetrus sic scribo scibile scriba

vox serpētū | vetus oppidū italie distans a roma. xvi. millia passuū. | qui tibijs canit | genus vehiculi quo teruntur frumēta | signū ex ictu flagelli.

Sibilus et tibur tibicen tribula vibex

shamol | mons poeniciae vel inter syriam et phoenciā.

Tibia vibidius viburnum / libanus anceps

est cuius sermo cū risu aliqd incessit. | vt dicar | arbor et fructus.

Ante c fit breuis i / ni ficus dicoqꝫ terne — I ante c.

anglice a wodde wall. pua auis. .i. pendere | filius dedali qui cū patre volasse dr̄ excreta.

Ficedula ac icos sic icarus icariotus

effigies statua imago. | regio minor asiae inter pāphiliā et cariam. | pprie pulnisculus ille qui in arena quasi argētū fulget a quo et panis ⁊ omi rerum minime partes mice dicuntur.

Icon et iconium licas et licia mica

victoria l' victus .i. vir victor.

Micylus et nice nicander nicoleos sc3

filius saturni primus rex laurentū/a circe in auē versus. possessiuū | sunt torques q̄ donarii dorū victoribus solebant

Picus picenus sic niceteria pica

fluuius | pprie pars vrbis minor regio autē maior. | vbi plures inter se vicini sunt. .i. cōuiciniū.

Ticinus et vicus vicinia et antea dicta

musa sicilien sis. | sicilia sic dicta a sicanis ppl's q̄ ex hyspania pmo in italiā venerunt. | .i. spicū vel spica

Cōmunis sycheus sicelis sicania spicus

telum dr̄ ad similitudinē sagitte .i. spicas emittere | sicani dicunt cieuli l' siculi ēes

Spicula cum spico sicanus iungitur illis

stella vel collectio stellarū vt sidus. | geminus vel dubius

I ante d. I pre d produc/preter cuidias didimus sc3

ab idumaea.

Sic et idumeus cuidus atq3 cidonia idumen

cythara vel chorda. dis. | pprie dictorū conuentorūq3 cōstantia et veritas fides fidei | vrbs in idumaea palmis abūdans.

Atq3 fides terne aut quinte sic et idume

I in p[ri]mis

magnus fluuius in oriente qui p[er] parthos currit in iudeam
cu[m] co[m]positis equide[m] na[m] ide[m] masculinu[m] p[ro]ducit.

Sic ideoq[ue] quidem neutralis idem vel hydaspes

irreprehensibilis aptus vtilis conueniens. | instrume[n]tu[m] rusticu[m] q[ui] duos hab[et] dentes | quasi heri | instrume[n]tu[m] rusticum q[ui] tres dentes habeat.
vt viduus/bidens/pridie/tridens.

Sic et idoneus et quibus b/d/p/t/ue/preibit

fortiter sonare dentes cutere frendere. | idem | de strido

Stridulus est longum sic strido strideo stridor

i. aqua | vrbs in creta insula. | fuit oppidu[m] in latio

Est co[m]munis hydor cydon atq[ue] fidena fidene

sicubi inueniat[ur] sed raro fit. | in duas partes fissus. | duarum formarum | duo habe[n]s cornua.
vt bifidus/trifidus/biformis/bicornis.

I super f produc/breuiantur compositiua — I ante f

i. fringere. vt rigeo. | imittere sepe firmare ferire | horrere prefrigore. | i. torrere.

Ante g fit breuis i/ni figo frigeo frigo — I ante g.

cum sono erigi exiliare. | cruciare dissipare deuastare

Frigutio flige fligo frigellaq[ue] fliga

lacus | contrariu[m] est caloris | regio minoris asiae | ex figeo p[ro]montorio vel q[uan]q[ue] tantu[m] valet quantu[m] troianus a/u.

Frigil gygens frigus sic phrigia sigens

natis vel su[m]mitas natium quis depressa est. | vt co[m]positiua a de vt bige a de ordinare disponere vt digero (et) tri vt viginti triginta. | i. stimulare vt stigo.

Pigardus piga/et dicta antea/sic quibus st

fluuius infernalis. a stix. | auis nocturna a strix | pecten equinu[m].

Presit/ni stigis/at co[m]mune strigisq[ue] strigilq[ue]

i.colera nigra. vt bilis. — quidā serpens

J ante l. Longa fit i super l/demas inde chilidrus

ex sicilia — .i.letus — extremus ambitus ꝗ superioris gene dicit. — anglice ferne. — in geometria figura qdrata habēs superius semicirculū i solido

Atqȝ cilix hilaris ciliumqȝ filixqȝ chilindrus

ꝓprium nomen canis. — idem.

Sic et hilerda hilarans et hylas vel hylax lilebeus

Et milo cum ꝓpriū est/miliū sic qñ legumen

instrumētū speritū quo ludunt iuuencule. — ꝓpriū nomē. — capitis opimētū — vrbs laconie — aetiolae oppidū.

Sic pila cum pylades pilius pilos atqȝ pylene

filia pandionis regis atheniensis. vel philome vt philomena — crinis. — amans

Adde philisteus pilus/et philos ac sua nata

pacantis filius et comes herculis quē sepeliuit et sagittas illius habuit. — grecus poeta elegantiarum scriptor.

Atqȝ philoctetes phileros philera atqȝ philetas

fluuius lucanie vl'siler⁹ vt siler/siligo/silus. — quoddā genus tritici. — instrumētū aeneū ꝗ in ceratis tabellis āntiqtus scribebat aliqñ pūctio et reprehendo. — tacere. sileo. — duar libra rū pondus vel mensura. vt bilibris/trilinguis/bilinguis. vt composita a bi bis et tri. — qui tres habet linguas

Et quibus s'preit e vel t/simul antea dicta

mons et sylua lucanie — insula oceani — quedā leuis arbor q̄ fit vtilis ad vsū telorū. .i.raro/melius enī corripitur

Syla et psilotrum thyle et vir tilia longant

mons in lycia fumū et flammā eructans qui͂qȝ. filius bacchi et veneris deus quoqȝ nuptiarū q et hymen dr. .i. fissura. vt rima.

I super m longes/sed tolle chimera hymeneus — I ante m

nā apud ouidiū et catullū pducitur aput alios corripitur. stercus quod p agros tacitur, qd vulgo letamen dicitur. mimalones vel mimalonides femine baccates .i. bacchi sacra pagentes a mima monte asiae.

Atqȝ frequenter hymen fimus atqȝ mimalonis addes

pprīū viri.

Sicqȝ minas pro monte/dymas nymis adde simonqȝ

herba est nota apibus gratissima. seruorū est vt timeo/nimius.

Et thymus atqȝ tymum/sic et polisillaba:preter

opidum siciliae. an ape. ptinens ad simiā vel simie similis.

Hymera chimerinos sic simea simius addas

capillus vt crinis. anglice flax. linum. filum illud quo fabri materiarij vtunt ad signandā materiam. linea. vestimentorū vermis et in capillo ac nōnunqȝ intra vestea pediculi.

Produc i super n/breuies inulam tineamqȝ — I ante n.

sepius enim producitur. pprie leuit aliquid inducere et quasi lineā ducere. .i. inungere

Atqȝ inulum raro/breuies lino sic linioqȝ

filius mercurij vt vt vult vgil. apollinis et vraniae musae thebanus poeta antiquissimus. filius beli scdus aut potius pmus rex assyriorum. omittere pmittere finire terminari vel scessare. vt sino/cinis. minas incutere interdum eminere exstare efferri. monos nomē aut vbū et mine arum. que vulgo minatie dicuntur vel murorū eminentie.

Et linus atqȝ ninus/quibus sc vel m preit iqȝ

declino inclino .i. flectere curare et pprie ad lectulum. archa. .i.

Produces crinis clino sic scrinia synas

Bre. et Lon. whittin. D.i.

I in primis.

filius iouis
et europe
rex creten=
sium qui=
bus et leges
scripsit.

vt poete volunt
erat mōstrū natū
ex pasiphae vxo=
re minois habēs
formā parti hois
ptim tauri qd pa=
siphae cōcepit ex
tauro.

.i. libra vel
pondo.

Sinum bas minos minotaurus quoqz nima

.i. compelle=
re vel indu=
cere.

fluuius garamātū
in lybia apud quē
magni sunt hirci.

Et mino verbum cinipheus cinania cynips

adiectiue .i. scythicus
vel septentrinalis
quasi supboreū.
vt hyperboreus.

animal
q̄drupes
et pēnatū
animal.

I ante p. **Ante p fit breuis i / produc cyphus quoqz griphes**

filius praxonidis
siue emonis.

superbus
ceruicosus

quoddā iunci
genus est.

.i. simulator
pducit raro

Iphitus et gripus cypetus (hypocrita raro)

agamēnonis
et clitemnestrae
filia.

resonare
clamare
accipitrū
est pullorū
vel sūbarū

Iphigenia iphi sic pipilo pipio pipo

q aquarū
agitatione
rumpatur.

densare cō=
foedere cō=
vallere cir=
cūdare con=
gregare re=
plere ptege
re cōponere
fulcire.

fuistis ter=
re destitus
sine totris
lignū quod
facile incē=
ditur.

.i. tubus.

Ripa et riphei stipo cum stipite syphon

proprie baculus vñ
scipionis cognomē
primus adeptus est.
cornelius qd patrē
luminibus carentē
p baculo regeret.

aes militare
.i. iū.

Sipio scipiades stipendia sipharuimqz

clara vrbs in
apulia ad mō
tem garganū
a diomede cō
structa.
sipōtis.

excellens
faber lig=
narius et
gubernator
nauis argo=
nautarū.

quoddā
genus ser=
pentum.
quia vi=
parat.

frater osiridis
regis aegipti
itē p typhoeo.
ponitur.

Scyppulus et sipus typhis sic vipera typhon

I in primis.

valebat sestertius vicenis qd faciebat in libras rone sestertij — .i. priscianus. — vt Ouidius & Marcialis.

Priscus dat scrypulum/reliqui sed scrypula dicunt

fluere decurrere dissolui aliquando apparare vel manifestu esse. — vt liqueo. — .i. liquere.

I pre q breuis est/sed liquor liqueris aufer

preteritu. — vt liquis liqua de quibus superius.

Liquidus et liqui liquetius/et quibus est li

nans si bine sint dictiones si producitur quamqz ouidius licent ea corripiat.

Preiuncta/at liquidem breuies qn vnicu vox est

I ante q.

crudelis infestus — vt mirus dirus. — na p sulco lira producitur. instrumentu musicu.

I super r longant dissillaba/ni lyra plectrum

I ante r.

umbrasij filius & thracu rex fuit vel arbor quedam — fructus. — lignorsi strues in qua cremari corpora solebant. — lingua sabinoru hasta dr/dicitur etiam ciuis romanus.

Et pirus atqz pirum pira sic quiris/et tyros anceps

pprium viri vel scrobs in sicco loco facta palea substrata in qua granu seruatur. — fortis magnanimus. vt virilis/siria. — regio maioris asiae iuxta iudeam

Curta syrus de virqz viri et polisillaba:preter

pyrate dicuntur qui maria latrociniis infestant vnde ars ipsa pyratica.

Que pir/chir vc creant pyrataqz chirono mosqz

extremitas nasi vel formula piri. — adolescens babilonius amator thysbes.

Pyrula pyramides seu pyramus/attamen anceps

viciu articulorum in manibus podagra vero in pedibus. — medicus vulnerati a manuu enl operatione ita vocatur. — fons in acrocorintho musis sacer.

Cum chiragra chirurgus erit duplexqz pyrene

Alia peneil regis arcadie ē ⁊ vrbs lybiae iter aegip tū et syrtes.
vrbs maritima in illyrico vel macedonia prius dicta epydamnū.

Cyreneque et dyrrachium raro breuianda

europe regio ampla inter aphricā et galliā est autem duplex hispania. s. citerior ⁊ viterior
lignū iaculi pars haste inferior que manu tenetur.

Cōmunes fiant pyrene hispania stirax

altus mons hyspanie quē aliqui pyrenen vocant.
.i. ns.

Cyriacus pyreneum: at pyrhois breuiabis

stella ardens et pro sole ponitur.

Semper produces pyroma et sirius atque

filius ixionis rex lapitharum .i. ns.
vtes thebanus qui cū coeuntes angues baculo percussisset mutatus fuit in foeminā.

Liriope cum pirithoo sic tirhesiasque

proprie aque frigore concreta pendēs stillās que guttatim.
dicitur hercules eo quod circa illā vrbē magnalia gessit
in diuersā partem regere.
vt cōposita a di vt dirigo.

Stiria thirintus thirinthius anteque dicta

animal e boū silvestrium genere: cerui figura: media frōte iter aures vnum cornu habens.
qui bene disserit eleganterque enarrat.
actus videndi vt visus.

I ante s. **Longa est i super s/ breuis est bison atque disertus**

magnus fluuius gallie.
proprium mulieris
fluuius in piceno prope vrbē pisaurū item vrbs in isauria vel cicilia.

Sic isara atque siser crisis adde et isaurus hysopon

proprie flebilis at calamitosus/ aliquis aegrotus.
...mis aut lachrimis aut ope dolorē quē ex alicuius miseria habemus ostendere.
.i. corde aurisū esse ex alicuius miseria.

Et miser ac miseret miseror simul et miseri.

I in primis.

exulcero pulmonis appellat cum tabe et extenuatione totius corporis et sanguinis excreatione. .i.sputū .i.uncta

Et nisi cum ptisana phisis et phthysis aut ptisis aucta

vt item | pūucia ppe asiam minorē proxima troadi.

Ante t. curta fit i/bithynia deme/sed auceps — I ante t.

homo eius insule.

Britonis et bithinus erit pariterq; britannus

Et bithonia: sed produc bitheuis atq;

fons et fluuius ymbrie. | in via flaminnia loca qdā deuexa et aclina/est etiā tormēti gen⁹ eodē noie appellatū/et clitella e loc⁹ rome.

Cliton clitūnus clitelle clitoriusq;

.i.seuerus. | diues | esse vel fieri di=t'pluto.uitem. | .i.diuitem facere.

Cōmunis criticus: produc dis diteo dito

.i.lappa. a glis. | regio nobilis et fertilissima ab italia.

Gitis et italia: est italus cōmune/sed itur

leuis clemēs mansuetus. .i.conari

Produc et litis sic mitis nitor etisq;

quedā auis que indie litoribus gignitur colore viridi torquē habēs punicū circa collū grādi lingua et ceteris auibus latiore. | sputū/est enī dictorp mos dum ociosi sedēt anulos voluere cosq; sepe extrahere et reponere digitosq; vt id faciliusfaciant. | samius italice philosophie princeps.

Psitacus et piton pitisma pithagorasq;

mos approbata consuetudo quā ones ratam habent

Pyteleon ritus rito scio vel scio nata.

O in primis.

fluuius q macedo- niā a thra cia sepat. | messis vel quo vulgo dr ab tizone vel triton. | frequētatiuum a tero

I sum sic sitis sithon trituraqꝫ trito

de messibus dr. .i.sol. ꝑpriū viri

Trituro et titan titillo tyterus atqꝫ

quod triū sit spicis. vt triticum | possessiuū | oceani ⁊ the- tiois filius fuit vel vt aliȷ vo- lūt neptum ⁊ salatie. | vt que deriuatione nosam vt scitū ⁊ sciturus a scio tritū a tero.

Cum patre triticens triton sic antea dicta

canere imo plusqꝫ cane re ⁊ a vi dr quasi vi a- uertere. | vicio aliqd dare. | a ferēdo vino dr. | mores ala spatiū ali- mētū spaciū vmēdi et for- tuna q̄ vinē tibꝰ accidit | genus potionis

Uito bitupero sic bitis bitaqꝫ zithus

.i.adimare. vt primo. | locus vbi due vie cōueniūt. vt biuium triuium

I ante b. I super b produc/sata bis tris/nis niuius aufer

vt obolus

O ante b O pre b breuis est/sed produc gobio bobus

excellens ⁊ digna noti- cia aliquan do noth. | pessimū feraqꝫ hostiorū.

Mobilis et mobus nobis et nobilis obex

ꝑpriū viri. | qui in cibo ac potu spatus est quasi sine ebrietate

Tobias bobis robor/bur/sobrius adde

cōtrariū serio vt iocus. | crocare vel crocitum omittere vt coruī

O ante c Ante c fit breuis o/produc sed crocio foco

palus vbi semp incti- feri bubonis gemitus et aliarū duarū auium turpissimus vlulatus. auditur vel vox cocu- li dicitur. | letus hilaris.

Cocytus sic coccius iocundus ab obis

.i.velocius | mare qd vni- uersā terrā cir- cuit. | .i.nus | .i.celerior.

Oceus oceanum simul ocyor ocya iungas

propt ium mulie ris. bones marini vasa po= taria. qua regio gre= tie inter atticā et boetiam

Ocirroe phoce phoceaqꝫ pocula phocis

bones marini prolixus productus .i.sonorus nouā ꝯingē ꝟ nuptā pe= tere ꝟ gnali= ter mulierē. .i.petere.

Phocaqꝫ pꝛocerus vocalis pꝛocio pꝛocoꝛ

de cōpositis cū pro dictū est superius. curare vel aliena negotia gerere.

Procius: ast anceps sic phocale atqꝫ pꝛocuro

prima pars arboris cui radices adherent. vt codex .i.ratio. tps p̄sens vel moꝛ ꝟ nōdū p̄teritū vel statī futurū pprie de bono vr.

Ante d longa fit o/ bꝛeuies modus ꝛ modo odoꝛqꝫ — O ante d.

clara insula in mari. mons i thꝛatia vel meretrix in egipto. vt rodope/rhodanus flumen

Dic hodos atqꝫ rhodos simul et polisillaba pꝛeter

ciuitas epiri. modo extē= dere ꝛ quasi longius du= cere. vt produco/prodeo. pgredi in lucē veni= re vl quasi porro ire. circulus in quo duodecim signa sunt.

Dodona et sic que pꝛolongat ꝫodiacusqꝫ

pcul a finibus suis vagans quasi por= ro fugatus. vt profulgus. composita cum pro vt profero ꝑfui profore.

O super f bꝛeuies. tollas tamen antea dicta — O ante f.

vrgere vel in vnū colligere congregare vt cogo sermo vbi ratio aliqn dictū ridi= culū ad cō= tēnendū. strues lignoꝝ ad cremanda cadauera in q̄ sīl atqꝫ iposita corpa et ignis adhibitus. petere sciscitari querere orare de= precari toga indutus et inde togula/rogatus.

O g longa/logos rogus et rogo sic toga demas — O ante g.

ois herba folijs in= tubo similis cuius folijs ꝛ caule ꝟ edu= lium vtimur. vt olus. genus fungi. que nimbo inuenit gle= be similitu= dine iterdū sententia.

O super l bꝛeuies/boletus bolaqꝫ pꝛoduc — O ante l.

proprīū nomen. morbus vbi magna cau= sa doloꝛū q̄ res colando ornāt hoc est deputantur ac defecant. cōngationis.

Bolanos colum coliphia coloqꝫ pꝛime

tm̄ voligo
volat enl
vas grā= hic piscis magnitudo
de quo vi extra aquā proprie res
nū recon se efferens magna ac
ditur. dr̄ etiā her magni pon
.i.iū. ba amara. deris.

Dolia loligo moles stolo oleagerq̄

vel ingenio vel vrbs campa=
corpore moneri nie que prius
ad aliquid agē= sidicium dice=
dum. batur.

Molyor et moly molyros nolaq̄ nolo

quasi porro piscis a multitudine
laxum quod pedū dictus et mor=
longū latūq̄ bus narū a similitudi=
est/aliqñ su= ne eo q̄ multas ra=
perfluum. dices habet.

Olenos olearos prolixus polipus olim

tm̄ ē vbi aut poeta filius vel fi= multor̄ domitor̄ lauare idēfere ptrahere
excusat aut fabula lia vel pro= erat princeps tro= balnere qd labor differre
commendatur. genies. ianus. vt prolno/prolabor/prolongo.

Prologus et proles sic polidamas/fata proq̄

quasi solidū poeti= in omī re
reintegrare. cū est. prudens
.i.iū.

Sol solis solus solor solatia solers

bacchus strepitus vel sequi vel
vt nomen ⁊ idem sonus. cū alio ire.

O ante m Longa est o super m/breuies bromius comitorq̄

capillus et
viri ⁊ mu= sotius in epulo māduco
lieris est. itinere. hellno lurco. pprīū viri edes

Et comaq̄ sic comes comedo chromis adde domusq̄

qui domini longa nauis et
preest vel q̄ velox in cursu
mansuetum domus im= in sacris mensura an= preterea accipit
facere quasi periū habet crustulū tiqua quinq̄ nō solū p acta
domesticum vel cui ppli cibi figura cōtinens sex= sz p loco vnde
reddere. subsunt ex oleo coctū. tarios. curritur.

At domo sic domin⁹ glomus adde gomorq̄ dromosq̄

grecor̄ poetarum
maximus ante di= .i.preter= immeda
ctus melesigenes. mittere. pastor lopeti filius.

Sic et homerus homo vel omitto nomasq̄ pmetheus

et antea dicta .i.emittere cibū
vrbs in vt omasū mo= regia messa= deus a= acceptū vel a
ponto. mordi. getarum. ratri. liud per os

Atq̄ tomos stomachus tomoris homer fis homo iunge

O in primis.

quicquid sensibus auribus percipere vt bonus sonus. quidã dies mensis .s. quintus vel septimus qr tunc incipiebant nundine a nonem

Curta fit o super n/produc none quoqz nonus — O ante n

centauri nomen qua cinguntur anniti attemptari. vt conor/dono/pono. dare vel numerare collocate et p metaphorã desinere aliqñ erigere edificare deponere apponere

Monichus et zona et quotiens/c/d/p/ de prebit

insula in aegeo mari nepotis filius. neptis filia .i. proneptis vnus vel singularis.

Tolle don y sa donus pronepos neptis monos anceps

.i. diuitie vt opes/ adiuuare subuenire opem ferre opitulor. quasi oudio pastor ouiu. terre dea

O pre p breuies/ni opilio/sic dea et opis — O ante p

quoddã vnguentu vel medicamen ad puocandu cutis. propago p prole corripit primam

Popeanum vitis propago populus arbor

q iã incepit dormire. somnus. q inter somnu et vigiliã medius est. aduersus mani pugnãtes festare pugnare apire.

et inde sopitus/sopor/tñ semisopitus corripiunt vt cõposita a pro vt ppugno/ppalo

omniu inducere est post gemi sup stras mine murorũ et alia edificia postqz in menib⁹ aut nouibus p pugnãdo psistimus propugnaculum pgustare vino poculu altero afferre et propino

Sopio cum poples tophus/sic antea dicta

.i. coniungere copulo / copo / .i. porca domu mudare vt scropha/scopo. sonus illi q ex inflatione baccarum erumpit. sclopus. facultas potestas copia vasa rustica/saxu eminens.

C quibus et preit o/cophinus scopulus cophes aufer

vt coquo quis vt procatio proquestor

Curta fit o pre q/sed demas compositiua — O ante q.

lectus qui solet esse de herbis aliqñ culpa. vt torus .i. ante mons in sicilia in q nascit optimu crocu est etiam opidum sicilie

O super r breuies/sed coram coricus aufer — O ante r.

O in primis

occidentalis septētrionē versus

Et corus ventus corytus, coralium anceps

quedā pars gretie circa thesalis vel dorica donum. opidū achaie. tēpus vel pars ipsa in quam distinctus est dies.

Produces doris doron sic dorion hora

rō vincēdi vite institutū cō suetudine firmamentū. s grecus ab hic hec hoc amens fatuus vel pro muro populo vel p arbore

Doricus ac horsi mos moris morio morus

adiectiuum pnouerant anom verbo

Noricus et noram noris sic oraqꝫ finis

filia erichtei regis athinē sis a ia fuit a muzonsi regia facie ꝑprie cōcauū illud in capite intra quod sunt lingua et dentes alis quando ponitur pro. loquar causē actor inde orator precare petere

Orithya os oris quorum sic oricus oro

purgamentum metallorum est enim quicquid in plumbo aere argento et similib⁹ subsidet mons ꝛ q̄si lex eorum i sabia munimentum militare q̄ anglice pect⁹ regit. a ratte opidum volscorū in campania.

Scoria sorácte et thorax sorex quoqꝫ sora

corrigia ꝛ bulla ex corio ex singulo munimentum corporis humor qui humorum sereno tpe instar roris pauē e celo fluit a ros latim descendere mittere procul cū impetu rapere feriri

vt lorum. floris. lorica. rotis roro et compositiua a pro vt prorsum. prorno.

ex tharedus e sesbo insula. charus pariandro corynthiorum tyranno.

Et quibus ꝛ preest simulr / communis arion

vt rosus datio ꝛ aptido tum. notissimus flos spina nascens sine rudo. iouis filius ex niobe filia. phoronei.

O ante s. O super s produc / breuies dosis et rosa osiris

a pono. proprium viri persona et vultus ac facies

Et posuit sosia atqꝫ prosymna prosopon

deprecatio siue obsecratio. dicitur quasi prorsus soluta a lege carminnis.

Jiscꝫ proseucha dabis / prosa atqꝫ cosira sit anceps

non solum ea que marito
pprie saxū asperū vxore datur & in quibus
atque abrumptum a viro locatur sed etiā
.i. quot ité lapis quo fer= aliquid alicui datū vel
vt quo= rum acuitur. natura vel ab hominibus.
tus. a cos a dos.

Ante t curta fit o/produc cotis quoque dotis — O ante t.

bibere
herba vel potū sancta promissio
egipto dare. vel desiderium

Othos sic lotos poto sotheria votum

vna ex tribus
vt supina byssyllaba sotum lotū votū geīos nomē occeani
et ab ijs deriuata lotus sotus votus nymphe filius
similiter totus a tot & ptermus idifferēs est vt clotho. protheus protinus.

Addas ducta prius/quibus et duo consona presunt — cima herbarū summitas.

cima brassi= instrumētū qd ma
ce a prima primus for vrbs cala nu pulsatur lammis
sectione ita matus. brie i cro= quibusdā ex aere ro=
appellatus ptoplaustus tomata no tundis sonū ex colli=
vt protom⁹ .i. primus mē gētile sione reddentibus.

Et sata prothos/tolle croton crotalon protheroque

quasi longe
pecus vinci videat
vt ouis; vt prouincia

O super b breuies/onum pro nataque produc — O ante b

in quo quis
insistere & in=
angl. a busshe .i. rubens gredi nō pōt
vt rubus ruber. quin labat

V Pre b breuies/sed lubrico lubricus aufer — O ante b.

quā primū pprie ru=
lanugo que ad ghan= go ferri &
circa genita dū aptus erugo
lia nacitur. est factus aeris .i. rubigus. quod a prudentio corripitur;

Et pubes puber rubigo/gus simul vber

qua pforant nā hic tuber a merciale corripit.
mentis anglice cor= cacici vt cete tumor quidā rotūdus.
leticia. ke tree immittantur. in quocūque corpore

Iubilus item tuber sic subula et hoc quoque tuber

a bonis quodā
tungitu quē nō pōe ogire adiectiuum
vocali cā sz ge= velare vl a pūatio fuscū nubibus
mitu poti⁹ red viro tra= ne lucis; tectū sub=
dit funebris auis dere vel nomen stantiuū
& maxime abo= tradi; accepis. ipsa nubes
minata custos
vt bubo bubus nubo. nubes. nubulum. boum.

Et quibus est b vel n super v/sed tolle bubulcus

de quibus dictũ est superius
que vxorẽ du-
cit et que viro
traditur.
que astat nubenti
et que nubentem
viro coniungit.
ius legitimi
matrimonij

In nuba pronuba/ sed cõmunis conubium sit

silua in ce-
dua.i.q̃ in-
cidi ppter
religionez
seu potius
supstitionẽ
nõ poterat
vt lucus/fucus/
apes ipse et a
siue aculeo et
herba q̃dã co
lor l'mendica
mentũ ponit
etiã metapho
rice p fraus.
naris
humi
ditas
mucus.
optimẽtũ
capitis

U ante c.

Ante c longa sit u/breuies cucumisq3 cucullus

a vocis sono
nominatur
est fructu rotũ-
do et folijs sed
pcipue agrestis
pprie gladius
ponitur tamẽ
pro cuiusq3 teli
acumine.

Et cucumer cuculusq3 lucerna cucurbita mucro

qui ex ea
centuria
romana
erant.
acquisitio/acquirere.
diminutiuũ a
lucro .i.fi.

Et luceres lucrum lucror atq3 lucella simul cum

.i.nutrice
idem
vt nux nucis/dux ducis/duco as/educo as/ducenti.
animalis similis lo-
custe herbas ero
dens sine alis tñ.
crudelis occidere/ferox crudelis
trux trucis trucido/truculentus/brucus.

N/d/vel r/preit u/sed demas ducere tene

pudere ad dedecus
pigere ad dolorẽ re-
ferõt/pudet enĩ eius
quod turpe est piget
eius quod dolet ac
molestum est
.i.nũciare
vt iudex iudico
castus

U ante d.

U pre d produc/preter pudet atq3 pudicus

impolita
virga
indoctus,
substãtiuũ et adiect.
nihil enĩ aliud dare
est pudor quã operã
ob aliquã rez meũ
sordidã timeri bere.
patria annij
poete.
funes quibus alli-
gantur naues.

Bis rudis atq3 pudor studes rudia atq3 rudentes

ppr vehemens
animi applicatio
ad aliqd agendũ
aliqñ excitatio
a pale or
a stake.
vebo vm
brie.
idem

Atq3 sudes studium ruditis ruder atq3 rudertum

pprie de
asinis dr.
Persius rudere vt arcadie pecuaria rudere credas
Ennius cõtudit crudelis hyems/sepius tñ breuia

Cum rudo sicq3 rudi/que longa reperta aliquando

quod caput mal
leo siue haberet.
malleus

Curta tudes tuditans tis iungatur tuditanus

anglice
a tode. rubens.

V super f produc vt bufo rufus et vfens

V ante f.

cacumē mōtis q̄
propinquitate iu=
gorū colles iūgan
tur dicit̄ etiā illud
ligneū instrumen=
tū cū quo boues
iunguntur.
q̄ pugno
certare
ↄsueuit
quod=
dā in=
stru=
mentū
ferrū
longū
⁊ acutū
tabelle ex
ligno siue
alia mate=
ria cerate
in quibus
stilo scribi=
mus.
.i. plica
vt ruga
rustica
habita=
tio. .i. ñ.
vt iugum.
vt fugio / vt pugil / pugio / pugillares.

V pre h produc / tuguri et quibus i iumi r / p /

V ante g.

quod vno
iugo boū
in die ex=
arari po=
test. .i. ñ.
assiduus cōtinuus
quasi semp ⁊ sine
aliqua intermissio=
ne iugo adherens.

Sunt super v breuies / ni iugera / mobile iugis

qui in ol
re moti
bus ani
mi mo=
derat̄
nō modo frumēta
legumēdaqꝫ cōple=
ctitur sꝫ quicqd ex
fructu terre in ali=
moniā vertimus.
longdebefe.
ea est quā
communi
noīe nucē
appellam⁹

Et frugi fruges / cōmune buglossa iuglansqꝫ

a gnatte
vt colex
.i. podex
insula in malliaco
mari circa achaiā.

V super l breuies / ni culus dulichiumqꝫ

V ante l.

iulius appel=
latus q̄ hoc
mense ad q̄r
tū idus quin
tilis iuli⁹ ap=
pellatus fuisset
ingredo illa
q̄ dependet
de trabibus
⁊ fit ab igne
insula
oceani
vt fuligo. mulus. fumia. mula.
.i. coq̄na.

Culeus et thule sic iulius f / g vel m pre v

interior q̄
cibus ⁊ po
tus deuo=
ratur.
foedū aīal
qđ ex pul=
uere gene
retur.
naturalis humor
terre ab ea nunqꝫ
recedēs sꝫ ei sem=
per adherens.

Tolle gula et mulier fulica / anceps pulex et vligo

humeri pprie eorū sūt q̄ recti
in coelū spectant vnde soli ho
mini iter mortalia humeros
esse dicim⁹ vl' humerus est ap
tus oneribus ferendis.
breuis submissus
abiectus quasi
humi dedītus
vt pluuis humidus.

V super m produc / humilis breuies humerusqꝫ

V ante m

genus teli quod sparo gallico simile est/est etiam oleris genus vulgo notum. — modo fratumens id est collis modo sepulchrum qui ibi coacurt terra consueuit — a.acernus. vt cumulus — vt tumulus.
ii.terra

Sic humus atqz rumex sumus/et c cum preit aut t

vt numerus — vibs campante. — voluntas dei. — a pocke.

Aut n/sed produc cume numen quoqz struma

pprie pompa illa que fit in exequijs mortuorum aliquando mors/aliquando cadauer aliquando sepulchrum. vt funus. — et inde tunicula et tunicella — via subterranea vel alal in speciebus degens quod infestat vinerra. inde cuniculus.

U ante n.

U super n longum/tunica et cuneus breuitatur

constat autem a lupo quadrupe animali appellatum hunc piscem fuisse cuius tanta voracitas est vt cibo alio deficiente terra vescatur. vt lupus. — pprie calculus hoc est breuis lapillus qui calce pressus offendit vtrumqz pon[illegible] co cum quo in tabula ludim[9] plij similitudine effingentes. — deterius linum quod lucernarum fere luminibus veteres adhibebant et nimis maxime nauium claudendis

U ante p.

Ante p fit breuis v/produc scrupus quoqz stupa

que impubes est et desijt ptate esse vel morte vel emancipatione vt pupillus. — prerupto ptes terre ppter altitudinem ac pracproclinitatem in accesse. rupes. — pars oculi illa parua in media cornea eta
vt asper — nuper

Scrupens et quibus n/p/vel/r/preit/esto pupilla

pprie pum calculum figit/metaphetice tamen pro diff.cultate ponitur. — stimulare. configere. a pugno.

U ante r.

Anceps/vt stupulus pupa/at pupugi breuiabis

qui ad sacra accercebat et supplicationes indicebat. — sedes consulum vel pretorum edilium.
vt turis

U super r produc ceucurio/deme curulus

fuit opidum sabinorum. — consul romanus qui cum sannitib[9] et pyrro rege bella gessit — magnus fluuis hispanie circa numanciam. — aliquando insania aliquando nimia ira insanatus. — aliquando ira exagitare aliquando insanire.

Atqz cures curius durias furor adde furoqz

furie dicunt que dee sunt furoris — salamentor aqua — a doughter in lawe.

Cum furia muria muribus murioqz nurusqz

pplus in crete qui ioue infantē nutriuerunt.

est ex adulterio natus.

Et spurius. sed fit curetes furius anceps

proprie paruus puer capitur tamen pro masculo scotto. vt pusio.

maledicus et linguax qui nō apte loquitur sed voce demissa in aures hoīm obstrupit potius ꝗ̄ loquat. paruus

V super s longum/frusino albe susurro pusillus — V ante s.

si cū hoīe iungatur puerilari est/si vero cū alijs iūgatur est visum habere. vt vtor ris.

maxime in capite vbicūqꝫ p se ac sine carne est vulnerata non coit vt in bucca cilioqꝫ.

Ante t longa fit v/breuies cutis et muto nomen — V ante t.

qui ad iustā magnitudinē arboris non assurgit et statura sibi est multis herbis sed nō demoritur neqꝫ arescit vt herba verū gennis.

corruptus ac resolutus.

et puta aduerbiū cogitare. aduerbiū

Pro cenoqꝫ lutum putris atqꝫ frutex puto vtiqꝫ

.i. quis vnus ex duobus ponitur qꝫ vel interrogatiue vel indefenter

quod foetet dū canatur et aliquādo permit

est dūtaxat in mulieribus

obba vt puteus. vterus.

Sic vter ac vtinam vel vtris pohsillaba/ni sint

.i. defentio vt tutela a tutor

auis et accipitrū genere.

A longis ducta/at produc hec butco struthos

quasi nutu erudire.

inde futilis et futile vas

effutiere

deuorare itē p glocitare accipitur qd proprie gallinarū ē

inde glutinū et glutinor terra tenax vtilis ad cōpages nauiū et aliorū vasorū quod et bitumen dicitur.

Utilis ac nutrit sic fucio glutio gluten

mō alterutrū mō vicissim

trūcatū cōminutū

truncare cōminuere

inde mutuus mutuo aduerbiū a mutio mutilum mutilo as mutili

.i. summisse loqui .i. fetere.

Muteo cum mutit sic puteo/fit tamen anceps

in puterem verti.

Rutilius putreo buteum iungas lutheusqꝫ

A in mediis

fructus vitis/aliqñ vitis item vna dr̄ de apibus qñ examē ɔgregatū ad similitudinē botri dependet/ itē in hoīe q̄ inter tonsillas vltimo palata dependet.

vt vna — vt pluuia fluuius.

V ante b. V super b longa est/breuis est cū consona presit

De media sillaba cognoscenda

Octo modis istis media est tibi sillaba nota
Vocali ante aliam/dipthongo/sic positura
Exemplo autorum/cremento/compositura
Et deriuato/sic precepto quoqꝫ certo

Media sillaba ea dicit̄ que posita est inter primā ꝛ vltimā sillabā dictiōis quotuis sillabarū. Que quidez octo modis cognoscitur vocali ante vocalem/dipthongo/positione. Exemplo autoꝝ/cremento/compositione/deriuatione/et precepto siue regula de vocali ante vocalē vt gloria/positione vt columna/dipthongo vt sabaeus. Exemplo vt pecunia apud horatiū. Et genus ꝛ formā regula pecunia donat. Compositione vt plego cuius media corripitur sicut in prima de lege eius primatiuo/deriuatione vt exitus cucis media corripit̄ sicut prima ab itū ei⁹ primatiuo/de q̄bus oībus superius in regulis generalibus tam medie quā prime sillabe cōmunibus satis dictū est.

De crementis quāq̄ in declinatione nominum et verborum in promtu satis est/inferius tamē suis locis memorabim⁹ sed ad regulas speciales redeamus.

A ante b. A vt arabes — ventus in apulia.
Pre b mediis breuies/atabulus aufer
vt amabam abar ābo abor abūdus abilis / vt dabam abar circūdabā bar circūdabilis circūdabundus.
Et prime verbum crescens ni do instabilisqꝫ
festinus — vt alacer — vt bibaculus edaculus dicaculus.

A ante c. Ante c fit breuis a/finita sed aculus aufer
qui ex quacūqꝫ parua causa mouetur ad iram — ex materia herbe.
vt vmbraculū — iracundus. — vt herbaceus. bonifacius.
Aculum et acundus simul aceus acius atqꝫ

auidus et rapin⁹ sēp inēptus. vt rapacis. dicacis. — est cui⁹ sermo cū risu aliqd incessit. — fluuius gallie — aetoliae fluuius — quorꝫ obliqui corripiunt/vt athacis/athracis

Obliquos/nisi quos dant barbara athax simul hathrax

mēsa sup quā potaria vasa disponebant nu=mero sex et vt vult ne=stor tabella sup quam decuplatiōes fiant — opidū nobile i volscis — lignū iaculi pars hoste inferior que manu tenet

Et dropax et abax candaxqꝫ coraxqꝫ styraxqꝫ

rex ponti filius michudatis. — puella que amore croci iuuenis tabes=cens mutata fertur in herbam sui nois que filia est hedere

Pharnax. sed similax cōmunis sicqꝫ syphaxqꝫ

lacus vene=tie circa ve=ronā vrbē. — locus cauus p quē colluuies quedā fluit. — meru s et purus.

Longaqꝫ benacus cochleaca cloaca meracus

potus qui ex musco fit et a=liis potionibus .i.uū — quedā arbor ē cortex pomi ei⁹ nardi pistici o=dorē ferat. — obsturare cōtegere — obscurus

Et mustatia seu pistatia opaco et et opacus

angl. puslayne quedā herba — quedam herba cuius radix fit pcipuus pastus hominis

Portulaca et pastinaca syracusiusqꝫ

vehiculi genus q ligna et lapides vehiculi ꝯueuerunt. .i.cū.

Et sarraca simul sarratum iungitur illis

ignis splendor aut so=lis a lampo quod est splendeo. a lampas vt lampadis — vt corrado inuado. — quasi cito cadēs viuit enirore et cito deficit

A breuies pre d/ni composita atqꝫ cicada — A ante d.

Quidam dant cadem sexto dicas sed e adem

.ph.
A supe f vel phi medio vt colaphus breuiatur — A ante f.

A in mediis.

pprie si= militudo & effigies vt imago. | mulier fortis viro filis sit & virilia opa facit virago. | latu & pfūdū mare vel lati= tudo maris. vt pelagus. | asinus agrestis onager. | puerbiū adagium.

A ante g. Ante g longa sit a/ breuies sed fixa secunde

modo auxilium modo illas (vt sic dicā) voces que dicebant in cōmitijs et tabellis descri bebant quibus vnusqsq3 vo= luntatē suā de aliquo in ma= gistratu elegendo declarabat. .i. isti | adiuuare vel esse auxiliū.

Suffragor suffragia sicq3 coagula produc

malorum con= taminatio. | is cui ducen= dorum puerorū custodia dat vt pedagogus | introductor litterarum. isagogus

Atq3 rapagula sic contagia iunctaq3 gogos

vt anaxagoras athenagoras | anaglypta vasa sculpa quod ex culpere est.

Composita ex agoras breuies simul hec anaglyptū

interpretatur seruiens tacere | vltimus rex medorū.

Messagera abdenago sic astiages quoq3 greca

viciū articulorum in manibus. | viciū articulorum in pedibus

Plura leges/ chiragram cōmunē dic podagrāq3

anglice a mādrake quedam herba | samius italice philosophie princeps.

Mandragora et lalage breuiantur pythagorasq3

ascensius se leguīse asserit sic tamē naufragiū potius legi censet.

Naufragūq3 legunt vbi nauifragū bene ponant

A ante l. ab italia vt italus. | a pype or a condythe

A super l breuies/ tamen istinc deme canalis

puluinar auriale. vt animalis ceruicalis. | .i. denoīatiua/ adiectiua vt gnālis & substātiua vt penetrale | quod ad cunctos ptinet. | an inner chambre.

Al neutrū obliquis/ deducta et in alis et ale

ascalonium | pprium viri.

Ascalo eductum messalaq3 sic abesalon

lacus arcadie.

Stimphalus necnon pharsalus longa/ sed anceps

aues erant aquatice. ciuitas thessalie.
Stymphalides iungas pharsalia corallium qz
gracilis tenuisqz et tibijs fere ac scripture aptus. vt calamus. vt foramen leuamen medicamen
Est breuis a super m / produc verbalia in amen
vt amamus doceamus legamus audiamus et composita vt pessundamus.
Et crescens verbum (preter damus) at thimiama
dicere qd alter scribedo excipiat a dicto. proprie manib' lutare plenus aliqd attingere et ab hoc procedo et maculo vsurpat. scrutari inuestigare exquirere explorare.
Dictamus contamino sic examino produc
scdm grecos furnus est apud nos instrumentu quo aliqd coquitur sub testu quod exferro fieri solet sepe etia opus figulino. vt clibamus proprium nome stephanus. tela aranei sed poete etia foemininu pro animali vsurpant. verinis.
A super n breues / sed aranea araneus / exan A ante n.
.i.sol vt tian titanis proprie quod hois est vel spectat ad hoiem vt humanus. crudelis mi mine bonis. immanis. .i.vacuus inanis.
Obliquos tolles / et mobile in anus et anis
asparta vt spartanus. a roma romanus .i.ignis vt vulcanus. mons apulie. garganus.
Et gentile simul propriuqz hoim atqz locorum
opidu in sicilia qd primo fancle a loci curuitate dictum est. fluuius in alemania
Sic menania sic messana lemunus / at aufer
iouis ex electra filius fuit. magnus fluuius in italia ab alpib' veniens alio nomine padus. fluuius gallie. fluuius thessalie.
Dardanus eridanus rhodanus tm apidanusqz
mons phoenetiae inter syriam et phoenetiam. fluuius in ponto. opidu et mons sicilie. vt mathiana
Libanis ac hypanis deprand sic qui preibit
.i.sicilia. auis egiptiace habitas in solitudine fluminis nili.
Uocale at breues tu sicaniam / at pelicanum

siculi vel sicienss

Produc/sed cyanen cōmunis sicq3 sicanus

fluuius dedali rex calabrye que ab ipso iapygia dicitur.

.i.colophus vt alapa.

A ante p. Ante p sit breuis a produc sed iapus iapix

filius bacchi et veneris de' hortorum turpissimus.

fluuius sicilie.

a priapus semen sinapis.

Sic et anapus mesapusq3 priape sinapi

idolum egiptiorum alio noie apis.

Sicq3 serapis erit seraphis de serapion addes

vt tenaquil'

A ante q. A pre q mediis breuies/sed tollitur inde

.i.omnis vt vnaquaq3

.i.non

Nequaq̄ et sexti casus sit testis vtraq3

acerbus ꝛ infestus tam in sapore q̄ in aliis.

vt cesaris

queda ̄ herba

A ante r. A super r breuies/sed amaracus aufer amarus

pilū saserdotale vel cidaris ꝛ mitra q3 apud pontificis tegebat pileū phrygiū etiā notat idem

instrumentū quo cocliae et alia hmōi vescendo sumuntur.

qui nimium cupidus est pecunie.

Sic et amarus item coclear tiara tiaras

qui cibos cos vendit vt coquinarius.

custos damarꝫ damarius.

lume vl' qd lume facit singularis/luminare ris.

Et zodoara simul quod in arius aris et ara

Mobile vel fixum finit/balearicus adde

.i.ipatoris

a peny

vt a sesare cesarius.

Auceps denarius ducta a breuibus breuiantur

equorꝫ ac iumencorū stimulus quod ad calcem alligitur. vt calcar calcaris.

prostibulū lupanaris.

locus vbi cōburantur corpora boū vel statio boū vel propriū viri. a bostar

Obliquos ex ar produc/cum bostare demptis

A in mediis.

dr quisquis ceso ventre matris nascitur
a cesar.
lucifer
a iubar
a cappar
ab aspar

Cesaris et iubaris sic capparis asparis adde

herba est radicis odoratae quã non nulli nardũ rusticũ falso appellant.
a baccar.
fluuius gallie qui nũc sagona dicitur.
ab arar.
potio deorum
de nectar.
erogatio que in lucis fiebat
de lucar.

Baccaris ac araris cum nectare lucaris atq;

dux carthaginẽsis pater hanibalis.
ab hamilcar.

Barbara correptis vt hamilcaris associantur

vela nauium.
vt carbasus
mons phocidis qua boetiae accũbit estq; biceps
intestinũ pingue.

Est breuis a super s/ni parnasus vel omasum A ante s.

q̃ equos ducit.
vt agaso.
vt gelasius anastasius.

Et deducta palam cõmunia propria sumto

filius aesonis fratris pelie regis thessalie.

Iasius breuies sed producatur iason

exiguum vasculuũ.
vt cyathus.
quod datiuũ facit.
vt lanatũ

Ante t fit breuis a/preter do deme supina A ante t.

amaturus amatrix.
vt amatũ amator.
q̃ he arma hẽt.
vt amatus armatus/attiniatus galeatus.

Atum cum ductis sic verbo aut nomine et in atus

sensum pticulatim pedetentim.
minutatim. vnatim
vt paulatim gregatim.
in magna olim autoritate vitree pspicuitas quãuis varij sepe in colores conspiciantur
vt achates vasates

Finita aut atim (vel horatius) et simul in tes

rex laestrigonũ lami filius qui formias condidit oppidum

Sed breuies pelates sic antiphates zelatesq;

atheniensis sophoronisti marmorarij & phanarete obstetricis filius.
q̃ p funes discurrit ludendo quasi sani ambulare
vt curibates schenobates. vt calistratus/philostratus/polycratos.

Socratis/atq; bates finita stratosq; cratosq;

instrumentū quo aratur. / pprie exiguū lectū vo camus in quo in exidiari solemus vel reclinari capitis susceptio.

Semper produces et aratrum sicq3 grabatum

.i.imperiū. vt potestatis / fluuius hispanie ab anas.

As atis produc/anatis tamen abreuiabis.

corpus mortuū vt cadauer. / opidū

A ante v. **Longa sit a super v/tollas patauū tamen inde et**

abaui pater. / aui pařni vl' mařni pater / exonerare alienare. / contaminare vel pudū facere

vt atauus/proauus/aggrauo a lōgis tñ cōposita producunt vt depravo.

Composita a breuibus tamen anceps esto batauus

locus vel coetus frequēs ex multitudine honoratorū freqēs ex quacūq3 frequēs aūt poti⁹ frequētati cōpetit q̄s frequētato. vt celeber. / arbor in india atq3 ethiopia nascens hebennus / scatebro ebulio aque surgentis scatebre / .i.puber.

E ante b. **E Pre b mediis breuiato/corebus ephebus**

interdum pro exclude capit. / effigies spectaculū imago forma.

vt trenebundus/vt mouebam/bo/bor/speciebus/diebus.

Demptis(ni in bundus)verbū nomen quoq3 crescens

aries castrat⁹ vt veruex vt veruecis / aballec allecis. / pprium phylosphi / mō vehmēt precari mō de testari ppulsare ⁊ quasi precādo repellere vt deprecor / optare alicui bonā malā ve fortunā precando deos. imprecor.

E ante c. **Ante c longa sit e/seneca adde et compositiua**

.i.corruptio vt dulcedo putredo / genus vehiculi .i.h. / interpretatur rex iustus

E ante d. **E pre d produc/to e esseda melchichedechq3**

filia cephei regis ethiopū et calliopes/est etiam celeste signum vel sidus. / .i.vesci / qui duos habet pedes

vt andromeda.antomedon.alcimedon. vt comedo.bipedis.

Da aut don finita a breuibus sic compositiua

habitator macidonie / insula non pcul a troia / fructus arboris similis terrestribus fragis etiam arbor ipsa.

Iphimedea simul macedo tenedosq3 vnedoq3

E in mediis.

a vod walt.
.i. sedes parua auis

Exhedra cum cathedra cōmuia fic edulaeqꝫ

qui veneno
animal hominem
et ebur. extinguit
vt elephas ph. vt venefic⁹ a venenū cui⁹ media pducit̄ ꝛ facio

E super f vel phi breuies/ni compositiua — E ante f.

putredum
.i. balneare. facere
vt madefacio putrefacio .i. putresco fiere tepere

A longis/tamen a breuibus curta vt tepefio

de car- college sunt in legatiōe
.i. luctus. minis aut magistratu sotij.
v telegus vt elegia ꝛ compositiua vt collega.

Ante g fit breuis e/tollas tamen antea dicta — E ante g.

proprium. tricamerata proprium

Corripit vcalegon longat tristega cethegus

nūtius tā
vel oꝛ nauigiū bonus q̄ veru et vir-
vt phaselus malus gula tacens

E super l produc/deme angelus hinc obelusqꝫ — E ante l.

condere vt icelos stenelus menelaus
mortuū. thymebe pterelas semale cucedadus

Atqꝫ peristelidem sepelire et propria multa

filius enichomachi
medici. vxor saturni

Et fenita teles vt aristoteles cybeleqꝫ

diana dr̄ q̄si
arotenus .i.
vt amemnus aeram secans.

Longa fit e super m/deme artenus ac elementum — E ante m

furiosus ingrediente
fortis. arietem

Tlepolemus sic geth semani vehemens hyenusqꝫ

vates inter cyclo-
filius achillis ex dei- pes q̄ polipphe-
damia alio nōie pyr- mo pdixerat ce-
rhus vel nouos miles citatem ab vlisse
interpretatur. illi inferandam

Atqꝫ neoptolemus centelemus artemidorus

filius vlissis et
penelopes qui
patri in regno
successit.

Telemachus iunges alemania sic alemanus

videmio as .i. vites putare l' potius vuas a vinea auferre.

.i. qui vindemiat
a vino de=
mendo d'.

Vindemator ait flaccus vindemia longa est

in cladium

Nota.

Sincopa quod faciat vindemator seneca effert

vt dictione tetra syllaba panthasyllaba & vltra ante penultima sepe.

Confundi in tetra et sic penthasillaba & vltra

cōfūdi. hoc est indifferens reperitur vt in tabernaculo ficedula cōnubiū cicuta.

Sillaba quam sequitur penultima sepe reperta est

.i. desertū.

Usus vult heremus docti dicunt sed eremus

extēnus vel
aliqū venire / alieno loco / qui ex pluribus
piscis ma= / incipere. / adueniens / locis venit.
rinus. / vt aduenio / aduena / conuena.
vt ballena. / vt cōposita a breuibus & sua deriuata

E ante n.

E super n produc/ sed tolles antea dicta

regio asiae
interpretaꝝ / inter taurū
seruiens / et caucasū / fure sunt
tacere. / montes. / infernales

Abdenago ac asenec simul armenia eumenidesq̃

a muando voci=
arbor in india / tat⁹ est ꝙ ea etas / ꝓprie naturam / quilibera ma=
atq̃ ethiopia / maxime apta sit / cuiq̃ ingenium / tre nat⁹ est nec
nascens. / ad laborē tol= / sigt aliquando / postea seruus
sine hebenū / lerandū. / ponitur pro vi. / factus est.

Ac hebenus iuuenis simul ingenium ingenuusq̃

filius bacchi & veneris
vrbs arcadiae / deus quoq̃ nuptiarum
vel achaiae. / possessiuū / qui & hymen d'

Olenus olenius cum clazomenis hymeneus

interdū quā
hucusq̃ quasi / ꝓprie tm̄ in=
vsq̃ ad finē. / quātū sigt / medici nomen
vt hactenus/ quatenus. vt archigenes apgenus / vt almenos

Et coniuncta tenus genos & genus adde menosq̃

puella que cū
patre concubuit.
vt beristhenos. / nyctimene

Et sthenos atq̃ mene iungas his propria quedam

nympha occeani
et tethyos filia et
mr̄ phaethontis. / ꝓpriū viri

Sic helenus clymene sic parmeno bereniceq̃

vna ex harpys et
insula. / interpretaꝝ atrū.

Sic helene/ at produc helpenor siue celeno

filia penei regis ar=
cadie et vrbs libie
iux egiptū ⁊ syrtes
electrionis filia et
amphitrionis vxor.
Cyrene eumenes iis alcmenaqꝫ iunges
vt intrepidus
Ante p tit breuis e/produc sed alephus hipepe
mensa iuuen=
coꝝ et stabu=
lum ipsum.
ꝑptiū viri.
Presepe ac asclepius/at cōmune iosephus
de ijs vide Gelliū
die quarte ⁊ hmōi
E pre q breuiant composita velud die quinti
q̄si creobouis hoc
est carnē vorans.
testudo.
vt cerberus.
camera.
veris mulieris
E sudet r breues/hinc obliquos tamen aufer
a stōdyn=
ge pece.
sia: maculosū
gnaliter sꝫ pā
tera vtimur.
crateris.
pantheris.
cisteris
Uber et mulier crater panther quoqꝫ cister
instrumētū quo re
ponderamur (angl' halfe an owce)
genus
ꝑpentis
notamē lineamētū
littra aut lrē vnde
lra carecteres sex
pusime cognoiank.
stateris.
presteris.
bizeris.
caracteris
Atqꝫ stater prester bizer simul atqꝫ caracter
mōs in lycia
fumū et flāmā
eructans q̄nqꝫ
vna de tribus
furijs infer=
nalibus.
sicca et culter
siue cultellus
Dipthōganda chimaera maegera machaeraqꝫ iūges
vrbs asiae ad
hellespontū
sita.
plaustrū vn=
diqꝫ tectū et
muntum.
asper.
grecoꝝ poetaꝝ
maximus ante=
dicimus malesi=
genes.
Produc abdera ac arcera austerus homerus
operimentū
capitis.
iunci
genus
vna cycladib⁹
insulis ⁊ insula
laconie.
mons nemorosus
in boetia musis ⁊
poetis dicatus
Atqꝫ galerus cyperusqꝫ cithera citheron
.i. venus.
fluuius
hispanie
insula prope
siciliam.
Est citherea breuis/produc sed iberus hiera
tunica
talaris.
.i. trienniū.
Sic et hiberi ab iber/poderis sic trieteris
Bre. et Lon. Whitin.

E ante p.

E ante q.

E ante r.

E in medijs

fuit torques qui donari iudicum victoribus solebant

sacra arcana

mulieris propriu.

Et misteria niceteria sicque neera

grauis accensorius mod. asper trux aliquando tristis vitabilis.

constans firmus mundus siue vicius

vt amareris doceris.

Atque seuerus sinceru scrementa notabis

vna parcaru vt lachesis. prothesis

poculi genus.

E ante s. E super s breuies/tamen hinc carchesia demas

dispositio dispensatio aut gubernatio.

fluuius calabrie prope tarentu.

Atque diocesis marpesus siue galesus

regio grecie annexa thessaliae. est etiam vrbs in iouis.

dolor lateru.

Et magnesia pleuresisque malesus halesus

.i. disciplina

tertius ipse scriptor et opus totu

Atque mathesis sicque poesis/vel numerale

media parte corrosus. comesus semicomesus

vt vicesimus tricesimus centesimus. semesus

.i. gracilis exilis.

Esimus iis iunges/iis compositiua vt obesus

Lyrnesus nulesius/ac philesia regna

dictus est ab extente naso.

proprium poete

.i. insanis.

Naso refert/et iesus/comunis frenesis sit

arator et iuuencus inde galileam repetit saluator iesus

Usus vult iesus dicunt quidem sed iesus

elegans in dicendo et delicias quasdam sermonis habens. vt fecetus.

lapillus coloris violacei seu purpureri.

.i. us.

E ante t. Ante t longa fit e/tamen hinc demas amethistum

I in mediis

figura que interpretari impositũ potest quod aut ad augmentum aut ad diminutionem aut ad discretionem poni solet. vt epytheton.

Et finita theton sic massagetas maccta sqz

ꝓprie fruges eoꝝ seminũ ex quibus cõficitur panis aliqñ huius ad accipienda semina subacta. vt seges segetis. murus domoꝝ vt paries parietis. ꝓducit eñ etis .i. inquietus

Es breue curtat etis vel tes/tamen inquies aufer

mona laconicae est que in achaie est. ponitur etiam adiectiue. vt taygite filius titani pater ꝓmetheiet epimethei. populus

Taygetus te sic iapetus venetusqz

diuinus cultus vel dea quam colebãt romani fons apud syracusas vrbe sicilie ꝗ vt quidã voluit virgo venatrix est etiam fons in metia. vt arethusa. arethalogus.

Et finita in etas terne vt pietas areteqz creata

.i. scortum. herba quã vulgo nũc draconem vocant quo cadauer fertur. instrumẽtũ quo sagitte feruntur. .i.a

Cõmunis meretrix pyretrũ pheretrũ pharetramqz

rarius producit pupulus .i. creta vinũ quod esse gratuius figura triãgularis .i.a. quasi penitas intrare mollis lãguidus sine vi.

Et curetes temetũ triquetrã penetroqz vietus

antiquus quasi longi eui mons campanie.

E super u longum vt logenus siue vesenus

E ante b.

fluuius hispanie aut celtiberie/sũt etiã chalibes populus in ponto. vt chalibis. terribilis modo ante scribere modo ꝯstituere modo legẽ iponere in ꝯdũ adiudicare siue preiudicare. vt prescribo. pcõtingere pregustare vel ante sacrificare leniter tãgẽ pax gustare prelibo

I pre b mediis breuies sed compositiua

I ante b.

tã quod sentit ꝗ quod sentit vt sensibilis. reperibilis sepius tamen corripiunt coniugatione deducta.

A longis tolles quarta ibilis orta sit anceps

Bre. et Lon. whittin.

I in mediis.

qui modo ruri est vt domus rustica modo vita et moribus incultus. vt rusticus. diminutiuũ pisciculus. qui amat et indissolubili familiaritatis iure coniunctus est sed pprie corripit.

I ante c. Ante c fit breuis i/demas istinc sed amicus

fuit vrbs in latio. delectabilis iocundus.

Anticus conuitia aricia sic et apricus

via subalterranea vel aial i speciebus deges quod infestat viuerra.

vt caniculus vel la/cuticula/ craticula/cuniculus. nouicius.

Nata canis cutis ac crates cuneu sqz nouusqz

futurũ aliquid nõ denũciare.

tegeticula equiculus vt predico dicis

Et teges vel equus/sata longis iungimus istis

a ferendis micis vocitata est. vermis intestinorum et terre quasi lubricus qr labitur vel qr in lumbis sit

Formica embricus lumbricus sic inimicorum

pectoris munimentũ haburion. a nauell brome

Lorica vmbilicus lectica mirica labicus

pauper inops.

Istis mendicus sic et multicia iungas

Posticus iungas pedico marica tunicum

folliculus in vrina colligit ista aliũ priore pte qr predicanẽ tactu excitet. regula vel filũ rubro tinctũ quo aliqd dirigit. i. castus.

Uesica vrtica et rubrica vstica pudicus

agnomen cuiusdã scipionis nobilis romani. vt caicus. pprie viri.

Nasica ac icus proprium/commune inimicus

I in mediis.

pprie dicebatur in summo flamminis pileo /virga lanata hoc est in cuius extremitate modica lana erat. summitas capitis.
vt apex apicis / frutex fruticis. iecti tegumen.

Ex breuiabit icis / longat lodex tamen icis

arcus prostibulum testudo
vt fornix fornicis.

Is mas curtat icis / producunt hec tamen icis

auis color ruber et gentile nomen palma arbor. / herba de qua est sandicinus color / phenicens color seu puniceus / bomis que primum bombilius deinde incedalis demum bomix appellatus est / accipit etiam pro lana quam parit.

Phenix cum sandix spadix bombis quoque ciliex

pprie que prosperitatem recipit interdum qui dat vel prosper et benignus / non nunquam vtilis et commodus.
vt cultrix tricis. felix felicis.

Cetera cuncta per x icis longant / tamen aufer

femina que premsit et quoddam monstrum marinum .i. balena. que corripiunt icis. / que cum eo corpus miscet que habet vxorem sicut concubina que cum celibe viro siue nuptijs locum tenet vxoris. / a wylow or a salow vnde salictum / anglice ferne herba. / .i. scelerosus pernicioso.

Hec pistris pellexque salixque filix quoque pernix

discrimen salutis vel experimentum.
vt periculum / vbi de via iter flectitur etiam domicilium in via ad quod diuertendum sit.
vt diuerticulum

Iculum et a quarta produc / terna breuiato

qui propter nimiam cupiditatem non videt quid agat. / semper timens. / fuit athiniensis nobilis et probus. / vrbs asiae ad hellespontum posita.
vt auidus. pauidus

I pre d breuies / sed aristides et abydus

I ante d.

ppriu viri a dauid. / pre cum fastu quodam contemnere. / .i. stomachatio fastidium.

Tolle et acedia dauidis fastidio iunge

cupiditas vel deus amoris.
vt cupido. / .i. timere / crudeliter necare.

Ido finita et verbum formido trucido

I in medijs

eaci et aegene filius q
ex thetide genuit achil=
lem qui pelides dicit.
vt a peleus pelides. thesides coronides/alia enim corripiuntur.

Sic patronimicū quod ab eus formatur in ides

quinquaginta filie de=
nai filij beli et fratris
aegipti dionituriuru.
.i.a vt belides. licurgides

Sicqz lycorides/belo ductum atqz licurgo

Psophis psophidos abscidia sic pherecides

Compositiua notes sic preterita antea dicta

¶ Composita a dixi nō naturā simpliciū sequuntur/alia enim producuntur vt infidus a fido alia corripiuntur vt pfid⁹ a fide et hec preterita producūt mediā occidi/a cecidi et alia cedo,
in duas partes
fissus.
vt bifidus.quadrifidus.

Sed finita fidus nata a findo breuiantur

q arte suā per artus exercet. | pprie stella veneris dū mane cū luce orit. | qui fert arma.

I en in cōpositiōe corripit(vt dixi ꝑus)vt artifex lucifer armifer.

I ante f. **I super f breuies vt dixi in compositiuis**

placare quasi mitē agere. disceptare cōtendere. vt mitigo.litigo. | obscurari obsecari obtenebrari .i.obscuritas vt caligo inde caligo verbū. | .i.rector currus vt auriga.quadriga.

I ante g. **Ante g fit breuis i/tolle in go nomen et in ga**

summitas ac altitudo operis .i.fiū.

(Hinc caliga dempta) fastigia origana longa

pprie impressio pedis.i. signū quod a pede relin=quitur/est etiā extrema pars iferioris pedis vel iudiciū cuiuscūqz rei. .i.fiū | quod soluit portitori. | quasi fatū agere hoc est abūdanter agitare pprie ad lassitudinē deducere aliquādo percutere vel ex=citare cogere exprimere cōmouere perturbare.

Et vestigia vectigal lestrigonicqz fatigo

pprie psternere et in terram ex=tendere/aliqn perturbare an=gere vexare. | stimulare irritare. | pprie in vnū redi=gere ali=qn aufer=re l'legē. | eligo et diligo ita distingūt vt eligē sit magis idoneū ad rē gerendā/se cernere/diligere pro ad isum amo=ris inclinēt sed illius q eligit dignitate.

quedā producuntur vt affligo/instigo.quedā corripiuntur vt colligo/eligo,

Naturam patris sed compositiua sequuntur

qui augebant numerū eorum qui accedebant. quicquid saluti aduersū est. et asilas.
locus in quo aliquis templū fugit.
vt auxilium. pestilens.

I super l curtum, tollas sed asilus asilum — I ante l.

in hortis varijs locis depositum est qd ambulatione fessos inuitat sedile.
alal quadripes in nilo in terra et aquis viuens a croceo colore dictus. adiectiuū vt seruilis lectū cubile.

Et crocodilus finita et in ilis et ile

quod facile pōt fingi vel quod iā fictū est. vt a fingo fictilis.
vas oblongū cōcauū a simi litudine cōche a testa testilis. p excellē tiaz dicit; vt a seruo seruilis a concha conchilium:

Curtat ilis ductum a verbo, de nomine longat

lautus et liberalis
breuis summissus abiectus quasi humi deditus.
par equa lis.

Dapsilis ac breuies humilis similis parilisque

acutus exilis astut⁹ tenuis inualid⁹ leuis malisiosus subdolosus.
tenuis et macer
quidā mensis

Produc exilis subtilis sic et aprilis

qui rei frumentarie apud romanos preerat. possessiuū
mater romuli et rem filia munitoris regis albani.
virgini vxor fuit.

Edilis massylus et ylea sic eriphile

ciuitas brutorū cōdita.

Cordilusque petilia sic lucilius adde

Massaliam breuiant quidā rutilius anceps

diripere at depredari quasi ne pilū quidē relinquere.
i. similis esse.
quedā pducunt vt expilo as. quedā corripiunt vt in simulo

Naturam patris sed compositiua sequuntur

quasi obtusimus pinguissimus vel opulentissimus vel maxime opiferū. vt extimus.
diues pinguis

Est breuis i super m, sed opimus ephimeridesque — I ante m

pater patrimus q cū ipse pater sit adhuc patrē viuētē habet.
sillogismus curtat⁹

Tolle et arimiū sic enchimenia patrimus

I in medijs

mater matrina
que ipa mater est
z matrem habet
adhuc viuentem

defensio fir-
mamentum
auxilium.
vt munimen. ua tertie coniugationis vt regimen

Matrinus iungas / quarte verbale per imen

in altitudine celestis
a lumine superiore
quadrimus

quedã eni pducût vt sublimia ... / quedã corripiût vt regimina ...

Compositiua notes crementaq3 vt antea dixi

vt panpinus dominus.

I ante n. **I super n breuies / appenninus tamen aufer**

herba est vulgo nota magni
visus in stomachi remedium
verûtamen oem pallorem
... .i. cuminû.

quod pultem
et furientem
qd caperet

fornax
ignis.

Atq3 catinum sicq3 caminus iunge cyminum

piscis est calcê
hêns echinatû
instar castanie
spinas p pedi-
bus habet.

.i. celer .i. pperare.

impatien-
tia animi.

Sic echinus festinus festino et erynis

pregustare
vino pocu-
lum altero
offerre.

ppue q corpo-
re in altû 9uer
se et erecta fa-
cie cubat.

quedã herba
cuius radix fit
pepilius past9
hominis

in quo sal
tenetur.

Sicq3 propino supinus pastinaca salinum

pars maris iuxta
bizantiû alio noie
potus c interptatr
donû hospiciû.

fluuius

pmontoriû
sicilie.

Cõmune euxinus ticinus iunge pachynus

piscis marinus.
vt porcinis delphinis.

Produc obliquos longis rectis quoq3 ductis

a quiris itis a deo a cedro a lupo ab oue a cane ab alpib9 ab arpino
vt quirinus. diuinus. cedrinus. lupinus. ouinus. caninus. alpinus. arpinas.

Inus. **Possessiua simul sic deriuata per inus**

Alpinum arpinû corphinû iunge et aquinû

atheniensis poe
ta veteris côme
diane scriptor vt
nostre et libidi-
nosus.

.i. putare.

Sic thelesinus iungas cratinus opinor

tonsoris officinā. macellum
tonstrina. carnificina, instrumentū
a farre dr̄ qȝ q̄ signū dat
ex eo fiat. in hostes ad
vt farina. culina. cassina. pugnam

Ante na longa fit i/sed apozina bucana demas Ina.

tridēs neptuni
hoc est telū tri= instrumē .i. bractea sed
sulcū piscatoriū ti rusticū bractee tenui
q̄ fūdo natātia quo com= ores sunt/la=
capiat hoc etiā po.tātur mine grossio= vna de tribus
retiarij in gla= fruct⁹ ac res q̄les sunt gratijs et in
diatorijs ludis res neces= ex quibus ar= terpretatur
vtebantur. sa ie .i. mulier ma cōficiunt leticia.

Fuscina fiscina femina lamina et euphrosine atqȝ

a quo bellicas ma= pprie vtraqȝ
chinas vocam⁹ opa pars foliū dr̄/
fabrina quibus vti= ponit tn̄ ali=
mur in bello. filia iouis qn̄ pro folio.

Machina cum sibina proserpina pigina iunge

pprie vtensiliū est et vasis ge= liquor crassus pprie foramē
eorū q̄ ad cultū ptinēt nus q̄ da= ex arboribus in quo examē
veluti fascis quē q̄s i pes elixe ꝛ fluens ꝛ sepe regitur poni=
itinere faciendo por= iurulente sua sponte tur tamē ali=
tare possit per meta= in mēsam siccamus ad qn̄ p iudicio.
phorā tamē p inutili feruntur. solem. .i.a. .i.a
onere ponimus. .i.a.

Sarcina cum patina resinam trucinam statinā addas

vrbs italiae in fla=
minea vel emylia
vrbs italiae que vrbs etiā bo=
in flaminia. nonia dicitur.

Sasina cum mutina tis sic squrina felsina dantur

Ruspina sic apina ac asina tis iungas catinamqȝ

pprie misericordia
siue miseratio vnde
vulgo nunc munus
inopidatū vocat.

(Jis tibi iunge)cima ac elimosina chimerinosqȝ Ine.
vt nerine adrastine vt martinus crispinus albinus.

I patronymica elongant/vt propria quedam

Iustinus et lycinus sic celicus abbreuiabis

nomen gla=
diatoris. pptiū viri.

Hebrinus ꝛ morinus iunge tis mirinus catinusqȝ

q superiori scđo vel etate vel anno mense die & nr̄a memoria fuit. tardus vel tarde veniens vel vespertinus longus p tinus diu durās cō tinuatus nō solū dies sequēs hodiern⁹ sed q̄ iubet alius statim quasi porrotenus aliq̄ consequēter cōtinue longe porro/quādoq valde sigt .i. vt

vt pristinus. serotinus. hornatinus. diutinus crastinus. protinus. quatinus

Pris/sero/horna/diu/cras/pro/curtant tinus et qua

balneor & ediū curator occultus.

Sed mediastinus claudestinus quoq longant

vt bissinus bombissinus smaragdinus adamnatinus coccinus hiacinctinus.

Deducta a pannis geminis de coloribus atq

myrhinus amaratinus gausapinus. carbasinus. caballinus.

Compartibus rebus breuiant inus addito ducta

vt amigdalinus faginus oleaginus

Que dat amigdala vel fagus supadde oleamq

qui terrā nobis oppositā habitat q̄s pedes nr̄os pedibus aduersos habeat. vt antipos. sunt panes luctatorum. auriga hectoris a diomede occisus

Ante p fit breuis i/produc colliphia enipeus

inclinatus. insula

His datur antiphos sic obstipusq seriphos

.i. cōdēsare vt cōst. po subtus vel post stipare substipo

I ante p. opidum

Adde seriphum sicq sariphus stipoq nata

nō equus insitus aliq̄n pro magno accipitur. vt iniquus.

I ante q. I pre q produc/sed compositiua notabis

prorsus omnino quasi alius quis. q̄si relict⁹ folliculus leguminis vel fruct⁹ arboris vl' arbor ipsa que predulcis est & cortex ipsa manditur.

Sic vtiq ac aliquis reliqus siliqua abbreuiantur

ex omni parte. ossa et cineres in sepulchro. in omni loco

Undiq reliquie porduc sed vtriq et vbiq

vrbs in gadibus vel ipsa insula. vt gadiris a gader. rex fuit egipti neptum et libye epaphi filie filius.

I ante r. I super r breuies/busiris deme cōsira

medicamentū quia vitia oculorum tergat. insula in .i. liū ionio mari.

Et collitia corcyra et cercyra cipyrus

regio inter illyricū ⁊ macedoniā nunc vulgo vocatur arton. .i. insanire filia fuit oenei aetoliae regis.

Deliro epirus sic deianira papirus

regina assyrioꝝ vxor nini primi regis fuit etiam libidinosa.

Atqꝫ semiramis adde capirus sicqꝫ magiros

lapillus preciosus. vrbs egipti interpretatur vis caseus qui plurimum fit ex bubulo lacte.

Saphirus/tamen est anceps truthira butirum

scdm poetas est locus in medio inferorū suis voluptatibꝰ plenū vbi dicunt esse animē bonorū. vt elisum

Est breuis i super s/tamen hinc aphrodisius aufer

I ante s.

fluuius in phocide. capis filius

Amphisa anchiseqꝫ arnisius ac amethisus

fluuius thessalie. rex parsarum filius cyri. fluuius i phocide pfluēs oppidū delphos pprīū nomē regine pme carthaginis.

Amphrisus sic cambises cephisus elisa

.i. bacchus quasi iouis filius. hinc dionysia sunt bacchanalia. insula in aegeo mari

Sic arcisius et dionysus atqꝫ donisa

locus terrestris ⁊ corporalis ī determinata pte terre situs temperatissimus ⁊ amoenissimus. a gaudeo.

Crimnisusqꝫ lalisio gauisus paradisus

pharisei secta quedā iudeorū fuit religioni indulgens. diuisi preteritū ⁊ diuisum supinū inde diuisus.

Sic phariseus larisa et diuido ducta

I in mediis

mãsuetudo soror
suauitas. patris
vt leuitas. amita. vt leuita ismaelita iherosolomita

I ante t. I pre t breuies/ hominũ tamen atqʒ locorum

quilibet lapill[9] precio-
sus seu quilibet gẽma q se in so-
non tñ vniones qs licitudine
vulgus plas vocat cõtulit.
vt margarita. erimita. catamita.

Propria produces proprius vel ducta per ita

vt maritus auritus ceritus pro furioso. vt sunamitis/ thersites.

Nomine ductũ itus sic greca in tis simul in tes

lingua sabinorũ hasta a cupeo/ a lacesso/ a munio
dicitur/ dicitur etiam vt cupitum lacessitũ munitũ
ciuis romanus. ab audio/ a dormio/ ab obliuiscor/ a largior.
vt quiris quiritis. auditum dormitum oblitum largitum

Itis ab is longa/ terne quarteqʒ supina

prouocatus frequentatiuũ
lacessitus. dormito.
optatus vel pfuse donatus
desideratus ad adeo. a nequeo. a cio. ab insero.
cupitus largitus. vt aditũ nequitũ excitũ insitũ.

Itum cum ductis/ nisi curtis iuncta supinis

Et paritum tuitum sic parturitũ esuritumqʒ

Et fruitum metitum moriturus sic oriturus

vt a viro viritum.

Nomine deducta ac aduerbia longa per itim

a fundo a celo. a stirpe.
vt funditus. celitus. stirpitus.

Sed per itus curta/ vt de blando bandicie sunt

cõstitutio iuris gentiũ lascinia libidinosa illecebra
qua qs dño alieno cõ- siue (vt A. Gel. sentit) luxus
tra naturã subijcitur. vit[9] pdigus/ muti tñ neqtiã
ipsa seruitus. seruitus. psolertia astutiaqʒ accipiũt.

Seruitium vel itus de seruo nequitia a que

quod casu
accidit

Nequam fortuitus proprium tis ac alphita iunges

pulus vbiqʒ semp luctiferi
bubonis gemitus ꝛ aliaꝝ herba est imo
dirarũ auium turpissimus venenũ oim
vlulatus auditur vel vox venenorum
coculi dicitur. occissimũ.

Produc cocytus catamitas sic aconitum

opidum etrurie. — mercurij et veneris filius.

Veritus vel cozitus sic hermophroditus

langor infirmitas. — a nouitate.i. nouiter cõuersus quasi noua getus.

Junge valitudo*q* nouitius additur illis

cupiditas intérceptio misericordie et spes q̃dã fauoris. — ꝓprie circuitus cõclusio aliq̃s per metaphoram ponitur pro blandito et circũuento. ab ambio is

Ambitus est nomen ambitus participale

Irritat euacuat dum irritat prouocat iras

vas.s.ampulla vt dicũt de auricalco. — noxius humor.

Anceps lechitus censetur sic pituita

quedã eni corripiũt vt oblitus ab obliuio is/quedã ꝓducũt oblitus ab obliuiscor.

Compositiua notes crementaq* vt antea dixi

vt salus — fluuius — ciuitas babilonie

I super r produc/ni symbrinio niniue*q* — I ante v.

vt orobus aristobolus. — a duo.

O Pre b breues/tamen istinc tolle duobus — O ante b.

de ambo — quidam mensis. — ꝓpriũ nomẽ.

Ambobus simul october iungas iacobus

scriptũ quod creditor dat debitori soluenti. vt apoca. — .i.asper. crudelis vt atrocis ab atrox

Ante c fit breuis o/tamen ocis longa fit ex ox — O ante c.

populi illi. — qd pter morẽ ceteroꝝ citi⁹ matureſſit. .i.quũ. — fructus q̃ ante solitũ tempus alioꝝ hmõi fructũ matureſſit. a precox

Cappadoces breues sic precoqua precocis adde

precludere spm̃ ꝛ veluti obstrictis faucibus interimere. vt suffoco. — ꝯstrigere strãgulare quasi fauces ab ãteriori pte capere ꝛ astrigere. prefoco — protectio que appellatio tunc inictũ hũit cũ plebis inter patres distributa est.

A foco produc deducta patrociniũ*q*

vt exodos.

O breuis est bre d/sed exodio exodius aufer — O ante c

O in mediis.

fluuius in pontica re= qui rem ali= tres fuerūt herodes rex parthoꝝ qui
gione apd̓ quē habi= quā curat ⁊ ꝑmus dictꝰ est asca crassum romanū cycis
tauerūt amazones. tuetur. lonita/scd̓us antipa cepit ⁊ occidit. filius
vt thermodoon. a custos tertius agrippa. vt orodes. gerodes. pyrhodes

Thermodoon custodis herodes greca per odes

lapis fissili vena corpora
defunctoꝝ cōdita/quidā
sarcophagū ꝓ sepulchro
vsurpant.

O ante f. **O super f vel phi cen sarcophagus breuiatur**

sermo de capris vel quasi de
rusticis vel viliorib⁹ vel ca= is cui ducen= deductio vt cū
prinus s̄mo vel ꝓpter fetidi doꝝ pueroꝝ dicimus dicer
tatē et turpitudinē materiei. custodiatur. pro dici.
vt egloga. vt pedogogus. paragoge

O ante g. **Ante g fit breuis o/ni gogos iunctaq̨ goge**

vbi cōueniebant
.i. progenie .s. senatores sicut in
filius vel filea. capitulo claustra=
vt soboles. les. .i. iū

O ante l. **O super l breuies/tamen hinc capitolia demas**

in lydia fluuius
simulachrum aures arenis. ꝓpriū

Idolum etholus pactolus iola cymolus

is ⁊ f qui ante stādo
ibi morā trahit quo
vult venturū excipe
vel presto esse ⁊ pa= qui pharmaca vēdit qui libros vēdit.
pharmacū .s. quidā ventus. rere hoc est obseq. vt pharmacapola. bibliopola.
medicamētū.

Et subsolanus prestolor iunctaq̨ pola

vt consultor.

Compositiua notes longisq̨ geolophus adde

ꝓpriū viri
vt salamon. vt amomū aroma ephitoma.

O ante m **Est breuis o super m/neutrū sed in um vel in a demas**

Iuuenalis grāmaticꝰ rhetor geometres pictor aliptes arx messe
torre mensor vrbis.

Anceps geometer superaddas sic et ithomen

signū erat herba est homo
seruorum venenū omniū
venaliū. venenorū oc=
vt corona cissimum.

O ante n **O super n produc/tollas tamen hinc aconitum**

ficus quedā insula prope fluuius ve=
in syria nas= delum et vna netiae iuxta
centes. cycladum. patauiū

Coctona et hermonicus mycone miconosq̨ aponusq̨

O in mediis.

idolum
diuitiarum.

Barbara sic quedam cen mamon mamona iungas

filia neptuni
vt regionos. antigonos. vxor ceycis. cadmi filia.

Grecaqz clausa gonos sic halcyone antonoeqz

vt agamenon agamenonis inde agamenonius.

Ex on et o curtum faciunt onis hinc oniusqz

macedonius lacedemonis.
habitatores macedoniae
macedones lacedemonis.

Propria multa hoim gentisqz loci veluti ista

aristei filius a
diana in cer=
uu couersus. rex lacedeomnis.

Arago et anteon britonqz agamenon alemon

cytharedus peritissi=
mus iouis et anthi
opes filius
vrbs in boetia
et alia in phe=
netia.
fuit vir aginus
pater melampi
medici

Agmon et amphion simul anthedon ac amithaon

rex quidam et
fons laonia
regione.
vlixis et
calipsonis
filius.

Aon sic anson biston simul auson amason

fuit rex in parte
thessalie qui ha
buit filiam asopam
populus
thratiae
iuxta he
brum.
malus sponsus
et interpretatur
peritus vel
sciens
regula inde
canonicus et
regularis.

Certion et cicones demon cum canone chaon

bonus vel felix
vel bona anima
vrbs asiae vel bithi=
niae iuxta bosphorum
contra bizantium. i.
constantino polim sita.

Esione endemon sic calcedon damasiton

iasonis
pater.
malus infelix
vel mala aia.
vrbs in laconia que
etiam sparta dicitur.

Eson demonium cacodemon sic lacedemon

nympha.
fuit vnus ex sotijs
cadmi primi regis
thebarum et pater pan=
thei regis qui ab eo
dicitur echionides.

Eurimone edipodion echion et idonon

proprium viri de
thessalia.
filius vulcani
pater solis et
sepe ponitur
pro ipso sole

Sic erisicthon ericthonius gorgonqz hyperion

O in mediis

pprium nomē.

Herimone hilonome simul iiioncus et ion

filia priami maxima natu. phlegie filius qui iunonem attentauerat. rex orchadiae

Ilione ixion lestrigones atq; lycaon

filius esonis fratris pelie regis thessalie. ethon filii laomedonis regis troiani filius. ppl'us gallie in prouincia lugdunensi.

Lychione iason memnon sic lingones adde

propriū nomen. filius aesculapii clarus medicus.

Meon migdonides sic migdoniusq; machaon

homerus dr̄ a maeone rege qui eum educauerat vel a regiōe meonia vnde et meonius dicitur. ppl'us eginae insule quos fabulantur ex formicis ortos. nam mirmix grece formica dicitur

Meonides bum mazanomo sic myrmidonesq;

femine bacchantes. i. bacchi sacra pagētes a numa mōte asiae. .i. mimalones.

Iunge mimalonides sic meriones vel ochion

macedonis inde macedonia. peonis inde peonea. adiectiuum.

Et macedo natum peonq; paretoniusq;

fuit erethei regis athenarum filius. pserpina filia iouis et cereris.

Pandion paon parthaon persephoneq;

marini dei pprium q̄ latine portunus dicit̄ grāmaticus etatis quintiliani

Atq; palemon item polydemon sic polyphemon

populus galliae in ducatu britānie occianū. ppl'us galliae. a saxum dr̄ q2 fit dux et validissimū genus hominū. cytharedus appollinis et chiones filius

Et rhedones senones cum saxonibusq; philemon

fluui9 q̄ macadoniā a thratia separat. vestis tenuis.

Sithones iis addas strimon cū santone syndon

filius ionis et laodonia bellerophontis filia.

Tentones et turones sarpedon/quod et ontis

populus hispanie vna furiaꝝ su= populus germani
terraconensis. pra thessiphone nūc vnormaciēses.
Vascones et sic tisiphone vangiones addas
mos thratie
opidū in in edoneus pos=
sphrica. sessiuum.
Anceps o pre nis retinent hec sidon et edon
iasonis pprium nomē filius neptuni ex eu=
pater. gygantis. riale minonis filia
His iungas eson sic egeon vel orion
accentu in scda ca=
opidū in aetoli filius ꝛ pite/accentu in pri=
.i.loquela. assyria. alius sisiphi. ma pprium pastoris.
vt sermo onis/babilon onis/simon onis/egon onis/damon onis.
O finita vel on produces cetera ferme

Cetera si dubites doctorum carmina vises
filia a generis re
pauper vel gis phoenicū/est
sine ope. etiā tertia pars fluuius
vt inopis. orbis terre. achiae. asopiū
Ante p fit breuis o/ni europa asopus iūqꝫ O ante p
gigas vnoculus ostiū nili ꝛ vrbs in
in sicilia ppe aetnā eo quae nunc da=
montē faber iouis. miata dr̄ nō pcul
ꝛ minister vulcani. ab alexandria.
Es pus ciclops con ops natumqꝫ: canopus
quedā species metalli=
ca ex tribus denarijs
auri et ex sex aeris vel
quem aqua quidā lapis flammati=
inter cutem cus sic dictus qꝛ visionē
nale habet et colorem habet
hydropicus vt ignis.
Adde crotopus hydrops natum ꝛ pyropus hysopus
quidā sunt gre=
ci.s.populus in
vrbs .i.sinopis thessalia. sepius corripit
Atqꝫ sinope et pis vel iope raro dolopes
vt presolon/longū/vt theophila.
Et que dant grecis o mega theo sicqꝫ creata
.i.cōuenire.
vt alloquor vt alioquin.
O pre q breuies/sed compositiua notabis O ante q.
grauis sonās suauis dul qui olet hoc
est quicquid nr̄is estqꝫ epitatis cis cantus est ex se odo=
pcipim⁹ sensib⁹. epitheton. gratus rem mittit
vt corporis.marmoris vt sonorus. canorus. odorus.
O super r breuies/nisi deriuata per orus O ante r

O in mediis

.i. a honorificentia quā ex bene gestis rebus assequimur. .i. pulchritudo.

Dat decus hoc decoris/format decor hicq3 decoris

inde decorū ꝓ honesto pulcher egregius vel ꝑfecte forme venustus.
inornatus. ꝓ orna as as.

Id dabit indecores decoro hocq3 decoro decorus

qui legit
vt soror sororis/lector lectoris/doctior doctioris.

Or si femineū maris aut cōmune duorum

planicies terre vel aquarū.
vt marmoris equoris

Oris format ab or/neutrum sed oris breuiabit

eloquens qui dicendi artem docet. rhetoris.
qui memoriā tenet vel qui memoria tenet. memoris
.i. turpis indecoris
arboris

Corripiunt hec oris rhetor memor indecor arbor

priami filius
rex quidā filius beli.
vnus e principibus troianorū qui patauiū in venetia condidit.
duorū corporū
vt bicorporis tricorporis. vt hectoris .agenoris. athenoris.

Nataq3 de corpus sic omnia propria greca

publij puer. puer marci in declinatione noīm

Publipor et sic marcipor vt satis antea dixi

humor qui sereno tempore e coelo fluit.
anterior pars alalis a gula vsq3 ad vētrē.
materia que ex eliphanti dentibus fit.
vt flos floris/ros roris: vt pectus pectoris/ebur eboris.

Mas facit os oris/que dant us ꝛ ur breuiabis

mons in pathlagonia. fluuius sicilie.

Produc anthores aurora cytorus helorus

ꝓprium p̄ami filius
vt itheoris polydorus

Finita et dorus vel adoria iunge diores

locus presertim montuosus in mare ꝓminens
ꝓmontoriū sicilie.

Adde pelorus eis/est promontorium at anceps

mendosū librū dicimus plenū erroribus / loquax plenus et habundans .s. loquax / herba dulcissima unde deorū cibus putatur.
vt mendosus. linguosus

O super s longum/tamen ambrosia est breuiandū

O ante s

a grecis diuinus vel imortalis dr a nris ad ambrosiā .i. bellaria siue dulciaria ac tragemata ptinens vel artemesia Tortellī. sunt qui putent apium siluaticum esse. / ppriū viri. / ille autor.

Ambrosius: sed ioseph dat cōmune iuuencus

una de tribus gratijs et interpretatur leticia
vt elymosyne./euphrosine:

In mosyne et phrosine breuies finitaqꝫ greca

minor visa

Cui pars est prior o coniunge veluti cynosura

.i. infirmus
vt egrotus.

Ante c longa fit o/breuies sed compositiua

O ante t

vnius casus. / populus apud sidoniū
vt antidoton/monoptoton/ostrogothus/licostroton.

Uel finita doton ptoton ꝛ gothus atqꝫ straton sic

vt herodotus.

In dotus et proprium iunges iis abtotonūqꝫ

.i. meretricula / filius enicomachi medici. / in qua vnū seruat et vendit

Leucothoe enotriū vel aristoteles apotheca

vt lodouicus genouena/clodoueus.

O super v longum/si non sit compositiuum

O ante v.

serpens in aqua viuens
vt coluber. / qui facile voluit.
vt solubilis volubilis

Pre b breuies/verbale at in vbilis aufer

V ante b.

q̄ vxore ducit et que viro tradit / que astat nubenti et que nubentem viro cōiungit. / ius legitimi matrimonij.
vt innuba et pronuba corripiunt cōnubiū cōfundit/quod pbet sanitatē .i. amnis.

Compositiua notes in suber longa saluber

machinae militaris genus in q̄ sic funes intēdunt sicut in organo musico chorde
vt sambuca / vulgo morbus comicialis qꝫ cadere hoīm faciat caducus. / .i. celer / quicqꝫ volat

Ante c longa fit v/volucer volucris breuiabis

V ante c.

U in mediis

quedā producunt

extrahere quasi ex- .i. in mare e terra
tra ducere aliqū q̄ pericula ducere/dr̄ etiā q̄
erigere interdū euaserunt alciuųȝ officiū gr̄a quedā cotripiūtur.
nutrire ꝯduehere. ꝓstat comitatū.
educo as. a redux cis vt deduco vt educo as

Educat et reduces/sed compositiua notabis

siue animal qd̄ veluti
testa tectū est/siue id voce vel suo
gen⁹ edificij quod ex frangere vel strepitu
testa est cōpositū vel oīe aial p̄ter ho- percutere aliquo aure
ad testudinis similitu mine qd̄ gregatim .i. ꝑcutere friare. habitare.
dinē factum] pascit vlpianus. a tundo a ꝯtundo ab obtūdo
vt testudo. a pecus vt tutudi contudi. obtudi.

U ante d. **U pre d produc/pecudis sic composita aufer**

ꝓprie rubigo ferri sicut bijugi eq̄
erugo ae is per metha- qui duo stimulare
phoram dicit̄ color ru- sunt ad cōfigere. vermis aquatilis q̄
fus subniger. iugum. a pugno et hyrudo dicitur.
vt ferrugo. vt cōiugo bijugis. pupugi sanguisuga

U ante g. **U pre g longū/breuies tamen antea dicta**

qui ex patria quocȝ mo- pulso fratre
eiectus est q̄si nomen ma- do vl' voce regnauit hic
extra solū. gistratus. l' gestu fa stirpē omnē
ab exul a consul uorē quere- fratris viri-
vt exulis. consulis. rere. lem necat.

U ante l. **U super l breues/sed adulor amulius aufer**

a curru dicta q̄ obliq̄ eni
i casedētes cur cotripiū-
ru vehi maiores tur vt ꝑ-
ingrat⁹ solebāt. sulis q̄ a- angl'. purslayne a sono vocis
vt curulis. lijs ꝑerat quedā herba. nominatur.

Ulis et in recto sit portulaca cuculus

prouincia vbi
conditum est
homo de apulia. brundusium.

Apulus esto breuis/produc sed apulia iulus

res que nō in pecunia mu-
nerata cōsistat sȝ vel in so-
lo vel in corporibus vel in
suppellectile nr̄o labore et
industria paratum ⁊ a no- ex getulia
bis ꝓpriis lucrefactum. adiectiuum

Longa peculium item coniungas hincqȝ getulus

tā locus in quo vuae
atheniensis dux calcatae p̄muntur q̄ȝ
q̄ patriā a .xxx. instrumētum ipsum
tyrānis liberauit quo premunt̄.
vt trasybulus .i. torculum.

Finita et bulus/sit torcular tamen anceps

a lumine dr
q ceteris co
lorib⁹ pbeat
lumen. .i.acutio.
vt alumen.acumen.

V produc super m/cucumis simul antumo curtes — V ante m

alacritas .i.expericia:
fortitudo. vt documentū.nocumentū.

Incolumis coltumen columella et clausa cumentū

p tumorē.i. quasi ad
quasi pene sugbiam in cumulū
in rumen pprium obediens. addere.
imittere. a tumeo. nomen. vt cōtumax/incumeo/accumulo/incumelo.

Itrumo cum locumo et breuibus sata crustumiūqꝫ

.i.cōtaminare quatuor ha
vt prediximus a corrupo bens pedes.
vt volupis. qdā pducunt vt.corrupi.qdā corripiunt vt qdrupes.

Ante p sic breuis v/sed compositiua notabis — V ante p.

vt filurus. .i.curuus.

V super r produc/breuies byturi camurusqꝫ — V ante r.

a numero centū
militū vocitat⁹. lerne no
in agris ducēta iu qz figule curiae curne et
gera sigt/in re mili centū militibus terrifica
tari centū hoies. constabant. nōes ima
(vt approbat festus) centorio. ginum.

Centuria atqꝫ rio lemuresqꝫ (lemuria lectum est)

.i.luxuries vel luxus modo p
imoderata appetitio fundere.
cuiuscūqꝫ rei grate/ modo ni filius iouis ⁊ maiae filiae
rationi nō obtpans. miū abū athlantis vel deus elo
capit etiā p imode dare. quentie ⁊ interpres aut
rata pfusione. luxurio as. nuncius deorum.

Luxuria atqꝫ rio ligurnins mercuriusqꝫ

quasi pu
ritate. .i.saturatus.
p masurā a masurius. lucis. a saturatū.

Marmurium masurisqꝫ ac purpura sic saturiqꝫ

interior ps piscis vl dea terre
.i.rustica colli. auis. terra eli
habitatio a guttur a turtur mentū.
pro tugurij a tugurisū.vt gutturis.turturis.a tellus

Et tuguri:obliquos terne/telluris adempto

desiderare cupere
legere. esse.
vt lecturio.visurio. esurio.

Verba rio breues finita/sed excipiuntur

scatere et nō modo de aqs sed
auide multa etiam de herbis cetersqꝫ sua
consumere. sponte vberum nascentibus.

Hec cucurio sicqꝫ ligurio iunge scaturit

Alia priami vxor / enee alia creontis / vxor iasonis. / vt creusa. — rabimensis / agri regio in / qua fuit ager / horatii poete.

V ante s. V super s longum/nisi blandusia ac canusinus

vrbs calabriae vel apuliae / ad mare adriacum.

Sic canusi volusi perusini brundusiumque

a venusia vrbe / apuliae patria / horatii poetae

Junge siracusius simul ac ebusus venusinus

herba fisculosa vnde / pastores fistulas cō= / pingunt. / vt cicuta — species arboris / arbutum eius / fructus.

V ante t. Ante i longa fit v/tamē arbutus est breuiandū

quiuis e / duobus — disceptare / disserere.

quedā corripiunt vt alteruter. disputo. quedā pducunt vt indutus.

Naturam patris sed compositiua sequuntur

brundusinus nobilis / tragediarū scriptor. / et nepos Ennii poete.

V ante b V super b breuies sit paucuntus tibi testis

De vltimis sillabis.

Sillaba que cita est vocis fine vltima fertur
Que quanta est istis sit nota modis tribus apte
Dipthongo positura precepto quoque certo

Ultima sillaba ea dr̄ qua terminat̄ dictio quotuis sillabarū monasillabaque ipsa qm̄ a se incipiūt finiuntque inter vltimas sillabas numerant̄. Cognoscit̄ autē vltima sillaba tribus modis dipthongo musae prae/positione vt felix dicunt frons / precepto et regula vt inferius dicimus.

nihil aliud est / negare quā di= / cere aliqd non / esse. / vt vltra. nega. citra. ama — qui fingit / eleganter. / .i. cant' carmine / vt musa. poeta. scama. — bonus nōnūque / p bonitate ac= / cipit̄. bona re= / rū substantia. / bona. hectoria

A finita. Vocis fit a longum/sed in a breuis omnis

pprie vrbs siue opidū vñ orti / siue oriūdi sum' q' patria cōis / oim parēs sit/aliqn pulcia ipa / ex qua orti sumus licet iprope / thesea. — vt ab ac patria. — musa. vt enea. anchisa.

Casus/preterque sextos quintūque creatum

anchise & veneris filius. capis filius.
vt eneas. anchises.

Ex as es recto / breuies / ita sic quia iunge

poto. i. cogitare opinari sentire vel deputari
i. mina vel libra
flatum emittere
vt da. mina. sta. na. fla.

Antea postea sic puta: sed monosillaba longa

cibus p angelos ministrata.
solennis dies qn dns noster transiuit a morte ad vitam.
vt manna. pascha. vt a k

Barbara cum grecis sic nomina litterularum

Plinius Triginta magnos. Juuenalis Quadraginta dedit.

Sunt coia: ginta longa est: genta breuisque

vt me te se de pre se.

Vox que finit in e monosillaba longa tenetur E finita.

i. ambo.
vt vterque neque

Tolle que pet secum sic iuncta: ne pro an vel pro vel

i. mea causa
vt tute huiusce hisce. vt meapte tuapte nostrapte.

Et te ce compositis breuies pterque p preeunte

aliqn pro grandiori: quecunque aq. vsurpat.
lectus cupide
vt domine. mare. ille sancte.

Vox que finit in e si non monosillaba curta est

vt huius musae poetae.

Dipthongo at produc primi flexus genitiuum

huic musae poetae. he musae hi poetae.

Singularem et terciu sic pluralem quoque rectum

vt o musae poetae. vt bonae sanctae.

Et quintum: iungas istis muliebris in eque

mo decore
mo fortiter
amate
a docto / a recto
vt pulchre pulcherime vt illae ipsae istae / vt doctae rectae.

Cuncta adiectiua et pronomina: ductaque terno

i. bene
probare a probo.

Casu aduerbia quum formando e conficis ex o

Sed bene corripias semper in ale iungitur illi

vxor vlissis .i.diana
vt penelope. phebe.
Sunt finita per e ferme greca omnia longa
filius enim chomachi medici. grandibus fluuius pthorum transiens babilonem. filius agamenonis regis et clitemnestre filius fuit laertii regis ithace.
quedam producunt vt aristotele et eufrate.
Ni quintis terne et sextis vt oreste et vlixe
ab hoc quod est medicus dios asfinita d e. effigies spectaculum imago forma.
vt ab hac die meridie. ab hac specie. quasi gelatice glatie.
E quinti flexus sexto producere debes
edendi cupiditas a consumpcyon vt hodie pridie.
Sicque fame tabe coniungas nata dieque
Sicque fere ferme quare/ast apprime breuis sit
proprie loco insistere aliquid expectare imminere deberi futurum esse vel fixum esse
vt doce mane.
non fidentem esse modo temere presumere.
aude.
monemus auctoritate. atque consilio. hortamur rogibus et precibus etiam plerumque blandiendo.
mone
E longum donat flexure siue secunde
in plurali enim corripitur.
Verbis singularis numeri modus imperialis
proprie potare aliquid haurire nonunque ad ea transfertur que haustum non habent et significat trahere.
vt domini illi docti bibi. audi.
I finita. Finalem produc i/sed communia sunto
vt sicubi inibi.
Hec michi tibi tibi vbi sibi sic sua compositiua
vt huic amarilli o amarilli.
I gerens terno quinto/et nisi cum quasi curtes
tribuere exibere. facere dice e prostituere mittere. spirare.
vt do. sto. sto.no.
V ante p. O semper longat vocis monosillaba fine
fluuius quod per tyberim fluit. vxor et vis martis .i.extollere.
vt auio. nerso. virgo.magnifico.
O dat commune vox non monosillaba queuis
vt huic domino ab hoc domino huic falso ab hoc falso
O longat terno et sexto flexura secunda

i. magis
falso vero impedio. i. frequenter.
Ductaqz ab iis aduerbia/sed cōmunia crebro

ipo pñns l'mox pte ritū l'nō= dū pteritū l'stati fu= turū. stati
diligēter in= stant ꝯtinue quasi assidē= do hoc ē sine intermissione.
proprie tarde a= liqñ post tempus oportunū
inuicē alter vtro vicissim alterno.
igitur po= nitur pro eo qḋ est causa.
vtiqz nimirū

Sedulo sero modo cito muteo et ergo profecto

vt amando docendo legengo.
Sicqz gerundia per o/sed produces ego raro

interptat' virago nomē ē regine beli filie. vt dido
vna triū furiaꝝ infernaliū alecto.
quedā venefica vel incantatrix pessima. vnde ponit' p q̄lib' magna incātatrice. ericiho.

Greca per o magnum semp producta locabis

femoꝝ ac cruriū cō= missio. vt genu. cornu.
dicere est eliganter et facūde loq̄. loqui vero qualitacūqz verba pro= fundere. vt dic.
duc.

U fine est longum veluti c/sed breuiebis U c.

succus maternus quo alalia nutriunt'.
modo ḡusqz mō quādiu
ꝑprie qui rei quam facit faciē quandā imponit.

Lac nec cum donec fac/sed pronomen hic anceps

M/b/d/cum g/p/t/finales corripe semper M/b/d/ g/p/t.

ꝑprie postulare.
vt petit pro petiuit. haud aut vt forent abest.
Sincopa ni quando dipthogus vel positura

ceruicis sustētamentum et munimentū.
vt ah vah vt ceruical. semel.
H fine est longum semper/tamen l breuiabis H l.

a solus dr' qz tātā claritatē solus obtineat.
vt michael gabriel
Sed sol nil produc/sic barbara cuncta locabis

filius vrani fuit et frat' saturni maior natu fuit. etiā an' solis vñ dr' soli= vt titan.
grece genus cantilena vel appollo. pean.
i. secū= quin.

N producetur finalis/corripe forsan N.

.i.verūtamē .i.deinde idē .i.proinde.
vt dein. exin. proin.

Forsitan attamen an simul in cum compositiuis

vt nomen nominis.

Crescentis geniti et quibus est penultima curta

.i.vide ne .i.satis ne .i.ego ne .i.nemo ne.

Sic vidin atq; satin vel egon/nemon tamen anceps

.i.me ne .i.te ne.

Men ten produces et quis penulltima longa est

glauci regis propriū ephire filius nomen vt bellorophō. symon.

On terne breuies ontis vel onis genitiuo

ppriū viri. vt salomon.

Quod format/contra produces quod facit onis

vt enean laerten anchisen.

Quartus in an vel in en prime cōis habetur

vt cesar pater.

R finita. Finalis breuis r/sed produc que genitiuo

mediū spatium qđ est inter coelū et terram. interdū p aere ponit quēadmodū coelū. tū inuenire incipiūt virgulta ⁊ frondes ac flores arborū atq; arbarum.

Eris formabunt aer ether et hiber ver

.i.quare. ppriū viri triticū fluuius vmbrie qui aufert res alienas sile vt impar dispar

Cur/lar/far/nar/fur/cor/par/sic a pare nata

decus amplitudo ⁊ dignitas vel ppli vel senatus vel mraius vel principis vel impatoris aut eēt priuati magni viri aut alterius etiā in aiate rei vel dea. vt maiestas.
opus homeri de illo ī troiano bello. vt ilias iliados vel dis.

As finita As fine est longum/breuies tamen oīa greca

vt peiadas troadas hiadas.

Que dos dant genito/plurali has grecaq; quarto

dictorū cōuentorūq; cōstantia et veritas. vt dies fides. libies.
septē filie atlātis vł hesperi fratris eius vt atlantides. troades.

Es finita Es longa/at breuies terne pluralia greca

cura sollicido. molestis. vt ades subes cū ceteris natis.

Inquies atq; penes/sic es verbum ⁊ sibi iuncta

qui pedes militat. a knyght a squyer or a horsman.
vt miles militis. eques tis

Crescentis geniti et quibus est penultima curta

ouis mascula q cornua gerit et frōte ferit machina bellicae. opinio futurorū. vilores partes populi. paries domorum muris vrbis lapideus ambitus.

Tolle fides aries res spes plebes paries

dea frugū. the fyre tree vincula pedū lignea. vt compes. tripes.

Atque ceres abies et pes simul a pede nata

aliquis p militari accioit ppe saxū lapis tn mitior minorque ac tenerior ē saxū manus asperius duriusque. vt lapis. legis. cōtrouertia l' cōtentio a limite. i. terminatio. vt lis litis. samnis samnitis. ciuitas in apulia.

Is breuis/at produc genitum quod format in itis Is finita

ppie auribus percipere aliquis credere et pcipienti parere vel fateri. vt audis. instruere ornare et quasi mulieribus cōplere. munis. accipe extrahere/metaphorice videre/aliquis auide sumere nonnunque cōfodere vulnerara defatigare vacuare. hauris.

Atque velis verbum et quarti persona secunda

vt musis bonis omnis. de vniuersis df. vrbs in minori asia. trallis

Presentis singularis/pluralis quoque casus

vt sis vis. vt quāuis adsis videsis.

Is fine e longant monosillaba sic sua nata

Sed breuis est is quis bis/sic mis tis geniti olim

filia celi et veste vxor neptum ponitur etiā pro mare. vt thetys thetyos. ppriū viri aris arinis. ppriū mulieris. soteris soterinis.

Greca per x produc quinto rectus quibus est par

troie fluui9. vt simois simoentis pyrois pyroentis et similia

Sed que dant entis genitiuo corripiuntur

ppie cōcauū illud in capite intra quod sūt lingua et dentes/aliquis ponit pro facie. vt os oris. flos floris. insula in aegeo vna cycladū. i. sol vt illos. lemnes. cōfusio elimētorū chaos. mons in insula ithaca neritos solidamentum corporis quod nodatū et adiūctū inuicem neruis alligauit natura atque cōstrinxit.

Os fine est longum/cū grecis corripe os ossis Os finita

De vltimis sillabis.

dea sapiētie. gentile nomē
a pallas. ex archadia. ꝓpriū mulieris
vt pallados. archados ab archas. thaidos a thais. vel effector non potens.

Grecorū et genitos/iis addas compos et et impos

iudex inferni.
vt androgeo. minos minois.

Greca tamen genito quibus est o longa vel ois

vir fortis semideus
et plus ab homine
habens. herois.

Produci debent velud androgeos simul heros

exiguū alal
icola dom⁹ vel arbor vel fructus sanies ⁊ quicq̄
nostre rosor vt materia l' masculū humor in pu=
olmq̄ rerū vt habūle ad rūdendū tredinē vers⁹.
vt tempus. vt plus mus. thus. pus.

Os finita Finalis breuis vs/tamen est monasillaba longa

dea terre terra incolumnitas/inter=
elimentum. dū remediū.
vt tellus telluris. salus salutis.

Crescentis geniti et quibus est penultima curta

membrū corporis decentissimū
ex quo manant digiti/aliquādo
multitudo vel potestas.
vt huius manus.

Et quarti flexus tam singularis genitiuus

he manus has manus. o manus.

Quam rectus quartus plurales sic quoq3 quintus

insula in aegeo
mari sacra vene
ri/vt amatus fuit homō nois
amathūtis phi= filius otrei fra=
cens phicūtis. edipus edipodis fili⁹ larij reg' thebani ⁊ iocaste tris hecube.
melāp⁹ pod'. amithon' fili⁹ argiu⁹ vates ⁊ medic⁹. licet facit pāth.

Grecū vntis vel odis genito dans/sic quoq3 panthus

¶ Finis quantitatis sillabarū.

¶ Whittyntoni Editio cū interp̄retamēto Francisci Nigri diomedes de accentu in pedestri oratiōe potius q̄ soluta obseruando.

Accentus est acutus vel grauis vel inflexa elatio oratiōis vocis vītētio vl' inclinatio aut inflexo sono regēs v̄ba. Nā vt nulla vox sine vocali ita sine accētu nulla est ⁊ est accentꝰ vt q̄dā recte putauerunt velut aia vocis. Accētꝰ dicitꝰ ab accanēdo: q̄d fit q̄si q̄dā cuiusq̄ʒ sillabe cātꝰ apud grecos ideo ꝓsodia dicit. Accentꝰ q̄dā fastigia vocauerūt: que ꝑ capitibꝰ litterarū ponerēt: alij tenores vl' tonos appellāt: nōnulli cacumina tennere maluerunt. Sunt vero tres. Acutus: Grauis / et qui ex duobꝰ factus est. Circūflexus. Ex ijs acutꝰ in correptis semꝑ: interdū ꝓductis sillabis versatur In flexꝰ i ijs q̄ ꝓducūt. Grauis aūt ꝑ se nūq̄ʒ cōsistere in vllo v̄bo potest: sed in ijs in q̄bꝰ inflexus est aut acutus. Ceteras sillabas obtinet i grecis itaq̄ʒ dictionibꝰ: cū acutꝰ tria loca teneat vltimū penultimū ⁊ antepenultimū. Circūflexꝰ autē quotlibet sillabarū sit dictio nō tenebit nisi penultimū locū. Sic igit' ꝑs oratiōis hanc rationē ꝓnūciatiōis detinet. Oīs vox monosillaba aliq̄d significans si breuis est acuet' vt me / fel. ⁊ si positione longa fiūt acutū scilʒ tenorē habebit vt ars pars pix nix. Si aūt lōga natura fiūt flectetur vt lux spes / flos / sol / mos / fons / lis. Oīa vero dissillaba priorē sillabā aut acuit aut flectit. Acuit vl' cū breuis est vtraq̄ʒ citꝰ latꝰ erat vl' cū positiōe lōga est vtraq̄ʒ vt solers vl' alterutra positiōe lōga dū ve natura lōga sit vt pōtꝰ cohors. Si vero ꝑor sillaba natura lōga ⁊ sequēs breuis fiunt flectit' ꝑor vt luna / roma. In trisillabis aūt ⁊ tetrasillabis ⁊ deinceps scd̄a sillaba ab vltia semꝑ obseruāda si hec sit natura lōga flectit' vt romanꝰ / cethegꝰ / marinꝰ crispinꝰ / amicꝰ / sabinꝰ / q̄rinꝰ leticia. Si vero eadē positiōe lōga penultia positiōe lōga fiūt acuetur vt catullꝰ metellꝰ marcellꝰ. Ita tamē si positione longa non ex muta ⁊ liq̄da fiunt: nā mutabit accentū vt latebre tenebre: ⁊ si nouissima natura lōga itemq̄ʒ penultia positione lōga fiunt. penultia tn̄ acuet': nō inflectetur sic natura vt athene thebe cume tabelle fenestre. Sin autē media aut nouissia breuis fiūt primꝰ seruabit acutū tenorē vt Sergiꝰ manliꝰ / assia / fiscina. Si oēs tres sillabe lōge fuerit media acuet' vt romani legati pretores ꝓnola que duplici mō declinātur / aut corripiūt aut ꝓducūt vt illiꝰ ipsiꝰ. Sane greca v̄ba grecis accentibꝰ efferimꝰ si eīdē litterꝭ enūciauerimꝰ in latinis: neq̄ʒ acutꝰ accentꝰ in vltia sillaba poni potest nisi discretionis causa vt i aduerbio pone i cōpotis dictionibꝰ vnꝰ accentꝰ est / nō minꝰ vna parte orationis vt malesanꝰ. Interea loci i peregrinis aūt v̄bis ⁊ i barbaris noībus maxime in interiectionibꝰ nulli certi sunt. In ijs em̄ accētuū lex certis esse nō potest cū sit absurdū a turbato tenoris exigere tenere rationē accētuū legē vl' distiguēdi ratio vl' discernēdi ambiguitates necessitas sepe ꝯturbat. Inueniūtur q̄dā noīa omonia v̄bis similia alia quoq̄ʒ aduerbijs: de q̄bꝰ q̄d dici potest nisi q̄d accētꝰ sit arbiter discernēs vtriusq̄ʒ significati differētiā sicut parēs a pareo es. participiū ꝑorē ꝓducit vt est virgilianꝰ ille. Iāq̄ʒ ibat dicto parēs. Aliq̄n est nomē significās idē q̄d p̄r ⁊ tūc priorē corripit vt i illo virgiliano Salue sācte parēs. Idē intelligēdū est de ceteris partibꝰ orationis. Oīa tn̄ hmōi faciliꝰ ex metrica structura cōprehendūtur. Hec diomedes de accentu.

¶ De accentu vsitatiore et apud recentiores magis obseruato.

Accentus tonus est per quē fit sillaba quevis.
Cognita quando acui debet / vel q̄n grauari.

¶ Accentus est tonus sonus tenor vel pronunciatio vnde queuis sillaba cognoscitur: quando acui et eleuari quando autem grauari et deprimi debet.

Accentus triplex fit acutus vel grauis inde
Est circunflexus qui nunc fit rarus in vsu

¶ Accētus est triplex acutus. grauis et circūflexus: sed apud recētiores rariorē circūflexus.

Sillaba cum tendit sursum est accentus acutus
Est grauis accentus sed sillaba pressa deorsum
Fit circunflexus grauis in prima: sed in altum
Attollit mediam/postrema grauis reciditque

¶ Acutus accētus dicitur cū sillaba sursum tendit et eleuatur vt prima huius dictiōis dñs Grauis autē accentus est cū sillaba deorsum deprimitur et grauatur vt pater in media et vltia illius dictionis dñs. Circūflexus vero est cū prima deprimitur media eleuatur vltia autē in grauē recidit vel deprimitur vt in romanis amare sed iste accentus rarus est/et potius in pedestri sermone obseruandus.

Precepta gñalia de accentu.

Accentu effertur monosillaba dictio acuto
Sed dissillaba vox leuat exacuendo priorem
Et grauat accentu depresso posteriorem
Si polisillaba vox breuiauerit ante supremam
Que preit hanc acues. sint depresseque sequentes
At polisillaba vox cui fit penultima longa
Ipsam tunc acuit: postremam deinde grauabit

¶ Generalia accentus precepta sunt tria. primo ois dictio monosillaba acuto accētu est proferēda: vt lux est: sunt deinde. Ois dictio dissillaba acuto accētu priorē sillabā eleuat posteriorē vero depresso accētu deorsū grauat vt cōstans pater pius felix postremo ois dictio polisillaba habens penultimā breuē acuit antepenultimam depressis sequētibus sillabis vt audio amauimus leticia. Ois dictio polisillaba hñs penultimā longā acuit eandē: depressa postrema vt laudabūt amarēt sacerdos dictio polisillaba hñs penultimā longā et vltimā breuē/scdm quosdā/in penultia circūflectitur vt in amare romanus et hmōi. Ceterum circūflexus vt diximus rarus est et potius in pedestri oratione obseruandus.

Precepta specialia de īpedimētis vi accētus.

Accentum impediunt concisio/questio/voces
Encletice/equiuocatio necnon compositura

¶ Impeditur verus accētus quattuor modis cōcisione. Interrigatione per voces encleticas/per equiuocationē/cōpositionē et parelcon.

Accentū vocis concisio seruat eandem
Qualem seruaret si vox perfecta maneret

¶ Cōcisio naturalē et verū accentū īpedit. Nā super quancunque sillabā erat accētus in dictiōe integra sup eandē remanēt in dictiōe cōcisa. Accidit autē cōcisio in dictionibus apocopatis vt bene fac cuius vltia acuitur vt penultima in eius integro bene face. Idē accidit in vocatiuis apocopatis quorum nolatiui corripiunt in antepenultia vt virgili virgili. Marcurius marcuri et hmōi tales vocati acuūt penultimā quā

nis breue. Idē de cōcisis in as accidit: vt nostras vestras cuias arpinas reuennas quorū olim in atis desinebāt vt nostratis. Idē etiā accidit (vt quidā sentiūt in sincopatis) sed hoc in pedestri oratione potius attenditur ꝛ nisi dissillabis tertie persone cōtingit: vt fumat pro fumauit. Uirgilius. Iliū et omnis humo fumat neptunia troia. In aliis ei sincopatis penultima est obseruanda: vt generalia precepta prius ostendunt.

Finali verbo clause que querit acutum.
Uox dabit accentū: vt nonne vides q̄d ago?

¶ Interrogatio impedit naturalem ꝛ verū accentū finalem ei dictionē orōnis interrogatiue acuit siue breuis siue lōga fuīt vt in illo Uirgiliano. Nōne fuit satiꝰ tristis amarillidis iras atq; superba pati fastidia: nonne. Menalcā. Theren. Hoccine est humanum factum? hoccine est officiū patris?

Enclētice voces postremā acui preeuntis
Uocis conficiunt ipse accētuq; grauātur
Accentum seruant in cōpositis et eandem.
Ast in corruptis cum vocalis variatur
Hanc legē amittunt sunt hiccine deniq; testes.

¶ Enclesis siue vox encletica naturalē accētū impedit. Nā faciūt vltimā sillabam dictionis p̄cedētis acui: q̄ grauari deberet: et ille ipse grauātur: vt dixitq; Serione loco ve. Enclētice voces sunt tres dūtaxat q; pro et: ne, p an: ve pro vel. Eūdē accētum seruāt in dictionibꝰ cōpositis quales sunt pleriq; pleraq; quisq; vnusquisq; vterq; vbiq; et hmōi: ꝛ in his non sunt enclētice voces sed sillabice adiectiones. Ceterū in corruptis ꝯpositis hāc potestatē amittūt: vt in his hiccine isticcine illiccine vndiq; deniq;: qd' qui dē accidit ꝓpter corruptionē p̄cedētis vocalis. Nā hiccine cōponitur de hicce ꝛ ne: vñ si integra maneret diceretur hiccene: sed euphonie causa e/ in i/ mutatur. Silr vndiq; cōponitur de vnde ꝛ q;.

Enclētice voces iuncte fini rationis.
Que querit: retinēt accentū semper acutū.

¶ Enclētice voces in fine orationis interrogatiue posite nō grauātur sz acuto efferūtur accētu: vt ecquis hic est paterne.

Cū vox que encletica est: dicas ꝙ itaq; ꝙ vtiq;.
Sillaba cū adiecta est harū tūc prima acuetur

¶ Itaq; ꝛ vtiq; duplici accētu efferūtur. Qñ eni itaq; sumitur ꝓ ꝛ ita tunc q; ē vox encletica et hec sillaba ta acuitur ꝛ q; grauatur. Silr vtiq; cū sumitur ꝓ ꝛ vti hec sillaba ti acuitur ꝛ q; grauatur. Sz aliqñ itaq; sumitur ꝓ igitur ꝛ vtiq; certe ꝛ tūc q; est sillabica adiectio. ꝛ acuuntur in prima eorū sillaba.

Ut varium sensum dabit equiuocatio vocis
Hic leuat accentū varie quandoq; grauatq;.

¶ Equiuocatio interdū mutat eiusdē sillabe accentū vt in hac dictione caligo. nā qñ est nomē penultimā acuit: qñ vero verbū āpenultimā acuit. Silr in hac dictione decoro/ras. qñ venit a decor penultimam acuit: qñ a decus antepenultimā acuit: et idem de multis aliis intelligendū est que in quantitate sillabarū facile dinoscantur.

Accētu exacuunt primā cōiuncta vel inde.
Ut sentit priscus quanq̄ penultima longa est.

¶ Cōpositio interdū naturalē accentū impedit. Nā oīa cōposita ab hoc aduerbio inde (vt sentit priscianus) antepenultimā habēt acutā licet naturaliter / cū penultima sit lōga / ea potius acui deberet. Cuitūtur quidā affirmare cōposita a qn̄ int⁹ lōge / sursum ⁊ hm̄oi simili accētu ꝓnūciari debere hac insipida dūtaxat rōne se tuentes: videlicet ne huiusmodi dictiōes videātur eē due partes: at ꝙ delira est illa opinio. Nōne hm̄oi ꝯpositio accidit i aliis dictionib⁹: vt in describo / emigro ꝗ igitur rōne acueretur aāpenultima pl⁹ i illis supramemorat; ꝙ in his. Ceterū cū nulla auctoritate ꝓbata sua dicta cōfirmāt eoꝝ opinioni erronee nō assētiēdū eēsco.

Accentum seruant in compositis facit et fit
Qualem seruabant dū simplicitate manebant
Cōpositū qn̄ vocalem seruat eandem.

¶ Qn̄ huic verbo facio vel fio: vt prisciano placuit: integris manētib⁹ aliud verbū infinitū añ ea ꝯponitur nō solū significationes et cōiugatiōes integras eis seruamus: sed etiā accēt⁹ vt calefacio / cis / cit. Tepefacio / cis / cit. ⁊ hm̄oi. In scḋa enim ⁊ tertia persona penultimā acuim⁹ quāuis sint breues. Silr calefio / fis / fit finales seruāt accent⁹. In oībus aliis cōpositis penultima sillaba est obseruāda: ⁊ secūdū gñalia precepta eorum accentus est moderandus.

Cum post me te se positū nobis quoqꝫ vobis.
Cum voce encletica naturā seruat eandē
Post sextos quis qui finalis cū sit acutus.

¶ Hec prepositio cū vbi postponitur ablt̄is hoꝝ pronoim me / te / se / nobis / vobis / cū encletica eandē naturā retinet. Nā vltimā dictionis p̄cedētis acuit: et ea ipsa grauatur: vt mecū / tecū / secū / nobiscū / vobiscū: ac si vnica esset dictio cū pronomine precedenti. Ceterū qn̄ hec ꝓpō cū postponitur ablt̄is hu⁹ noīs ꝗs qui nō seruat hāc naturā sꝫ finalis acuitur ipsa: vt quicū / quecū / quacū / quibuscū. Autor est priscianus libro quartodecimo vbi de prepositionibus meminit.

¶ Annotatio.

¶ Accedit etiā cuiusdam preceptū satis ꝓbabile sic recue: doctorū permitto iudicio: affirmās oēs grecas et barbaras dictiones in ia terminata in penultima producit ⁊ acuto accētu proferri debere huiusmodi quasi versiculos adducit.

Barbaricis grecis semper producitur ia
Est breuis in nostris vt controuersia verbis.

¶ Paulo post infert. Itē quedā latina vt rectoria / vicaria / abbathia / cātaria ⁊ similia i penultima ꝓducūtur ⁊ acuto accētu offerri dn̄t. At ip̄e huiusmodi vocabula nō latina imo barbara dicerē: nusq̄ꝫ ei apd̄ ꝓbos autores repiūtur hm̄oi iīoleuit nō dubiū apd̄ plerosqꝫ hm̄oi vsus / si nō potius abusio est dicēda: vt obnixe ꝯtēdant hm̄oi greca ⁊ barbara in ia tminata / quo autore ac verius vt loq̄r errore ducti me latet in penultima accentu acuto ꝓferri debere. Ceterū veritati (vt mea fert opinio) magis ꝯsentaneū videretur oppositū. Nā ꝓbatoꝝ p̄cept; ⁊ poetarū carminibus sat; ꝯptū est hm̄oi greca ⁊ barbara: nisi pautioribꝰ q̄ i quātitate sillabaꝝ explicuim⁹ except; i penultima corripi: hm̄oi ⁊ similiū erroꝝ cā ꝓbe dilucidat ꝑspicatissim⁹ ille Seneca. Inter causas inq̄t maloꝝ nr̄oꝝ est ꝙ ad exēplar viuim⁹: nec ratione cōponimur: sꝫ ꝯsuetudine mala abducimur: qd̄ si nulli facerēt nolumus mutari cū plures facere ceperint: quo frequentius quasi honestius dicimus. Causas etiā hūani erroꝝ asserit philosoph⁹ methaphisice scd̄o p̄cipuas esse. Cōsuetudinē ⁊ ppl'i testimoniū. Roges fortassis cū vsus q̄si altera lex (vt vulgo dr) apd̄ plerosqꝫ adeo inoleuit vt huic ꝯtraire sit difficile ⁊ q̄silaterē (vt ferūt) lauare qd̄ ip̄e hac in re faciēdū cēseo dicā qd̄ alii docti sentiūt. Quos accēt⁹ admittit scte ecclesie dignitas sicubi inter ecclesiasticos legas aut canas eosdē imitādos ⁊ obseruādos dignū duxeri. Nolit ei eccl'ie dignitas grāmatices p̄ceptis omnino se subici. Ait eni diuus

gregori⁹ ꝓlogo moraliū. Indignū vehemēter existimo paginā diuinā regulis grā
maticalib⁹ subdi. Ceterū inē eruditos sicubi vt legas vt disputes: vsui ne erronio
an potius ꝓbatoꝝ autoritati inniti sit ꝓbabilius tuo relinquo iudicio.

¶ Exēpla autorū de iis: q̄ in ia; effe rūtur.

Bia.	Iuuenalis.	Olibya disiunge boues dū tubera mittas.
	Uirgilius.	Qui se bebrycia veniens de gente ferebat.
Cia.	Ouidius.	Ambraciā versisq̄ vident sub imagine saxum.
Dia.	Horatius.	Successit vetus his cōmedia non sine multa laude.
Phia.		
Gia.	Ouidius.	Uenit adoratos elegia nostra capillos.
Lia.	Uirgilius.	Et fluuiū vinclis innaret chloalia ruptis.
Chia.	Horatius.	Inachia langues minus ac me.
Mia.		
Nia.	Uirgilius.	Prouehitur pelago vicina cerannia iuxta.
Pia.	Horatius.	Optat ephippia bos piger optat arare caballus.
Ria.	Uirgilius.	Est locus hesperiam graij cognomine dicunt.
Sia.	Iuuenalis.	Occurris fronte obducta cen marsia victus.
Thia.	Properti⁹.	Cynthia prima suis miserum me cepit ocellis.

¶ Aelii antonii nebricensis de accētu greca-rū hebraicarū dictionū: cōtra Alexandrum

¶ Alexander dogmatistes id est q̄ sibi ipsi ⁊ illis q̄ moda in sua v̄ba iurarūt pre-
cepta quedā reliquis omnib⁹ inaudita ꝓposuit illud in p̄mis tradit quod cātāt/
laudāt/amant/ ⁊ cū quedā appollinis ꝑ se ferunt. Ois (inquiunt) barbara vox
nō declinata latie. Accentū sup extremum seruabit acutum. Credas ex eadem
officina prodiisse vnde alia hmōi p̄cepta q̄ sermonis latini reliquias fūdit⁹ euer-
tunt. Sed esto nescierit latie. quod sua etate res litteria dormiebat: q̄d: nōne cur
barbarꝫ: hoc est hebraicis dictionib⁹ p̄cepta dabat. oportuit hebreos cōsulere ijs
de reb⁹ quaꝝ ignoratione tenebatur. Sed quod i gallia res gesta est. nō erat il i
copia hebrei cuiusdā p̄ceptoris vnde illa disceret. q̄d reliquarū nationum asellos
bipedes ita oportuit rationis habenas alteri ꝑmittere. vt quacūq̄ duceret seque
rent. Neq̄ eni ea auctoritate fuit. Alexand̄ q̄ pithagoras. cui⁹ discipuli satis ma
gnā rebus dubijs ꝓbationē afferre putabant: si ab illo se audisse dicerent vnde
emphaticon apud illos erat ip̄e dixit. Cū igit illud sit simul omniū grāmaticoꝝ
cōsensu receptū dictiones peregrinas nisi litteraturā mutauerint cū suo accētu:
ad nos migrare oportere cōsulamus iam nō hebreos: quoꝝ gen⁹ iustissimo q̄ue-
dam dei iudicio. nō tamen sine magna litteraꝝ iactura extincta est. sed vnū que-
piā ex generatis nuperū xp̄o vel mediocriter hebraice lingue ꝑitū ⁊ cōperimus
vnūquodq̄ v̄bum apud illos etiā ex hijs que latinā declinationē admittere non
possunt: accētu acuto in penultia atq̄ etiā nonnunq̄ in tertia fine ꝓferri debere.
Itaq̄ cū dicim⁹ abel accētu in fine acuto non grece ꝓferrimus: q̄a apud illos in
fine grauantur: non latine: quia nullū latinū nomen nisi corruptū vltimam acuit
nō hebraice: q̄a illi primā accētu acuto ꝓferunt. Igit nullo haꝝ triū linguaꝝ qui
b⁹ ecclesia vtitur. sed suo (hoc est ab ignorantia nato) accentu isti ꝓnūciant cū ꝓ
ferendum sit abel: accentu in prima atq̄ pari ratione. non dicemus accentu acu-
to in fine abisai. sed accētu acuto in penulti a vt i his sequētib⁹ abimelec. bersabe
carnaim: celeth: cassen: esau. ezel. engadi. euphrata. gomer. iesabel. isboseth. nu-
phisboseth. lameth. mathusale. ramatha. thamuata. iared. heber. iaphet suza.
thamathaim. ephraim. berzellai. issai. medai. hedrai. vlai sali. eliezar. phares. za
ram. sophim ⁊ alia ꝓpe inumera: que ꝑperā ab ignarꝭ hui⁹ lingue atq̄ ratio n̄ s

litterarie ꝓferunt. In tertia quoqꝫ a fine cōplura ex hebreis nō declinatis enūciant
accentu acuto vt ionatha/osanna/nabuchodonosor/mahelelel. Atqꝫ ex his etiā de
clinantur vt vrias/thobias que in tertia fine acuuntur:

¶ Dictiones hebraicas latine declinatas accentum habere latinum.

¶ Ex superiori regula cōsequēs illa est: omnes dictiones hebraicas si latina decli
natione inflectant: etiam accent⁹ latini rationē seq̄ debere hec p̄ceptio ab oib⁹ in
cōmune grāmaticis recepta ē atqꝫ ↄfessa sed neqꝫ diffitent eā grāmatiste: q̄ hēdē
ipi dicūt: si latine non declinantur: accentū habere acutū in fine: igit ex diuerso/si
latie declināt latinū accentū habeāt oportet. At q̄ hec p̄ceptio latissime patet: id
qꝫ nō modo in hebraicis dictionib⁹/sed etiā hijs: q̄ in latinū sermonē ex greco vene
rūt Sed grec; in latinū cōuersio: mox de hebraicis q̄ꝫ rationē apud nos obseruēt
pauca dicenda sunt atqꝫ illud i p̄mis de quo iāp̄ridē de omni barbaria digladia
ti sum⁹. Nullū videlicet barbarꝝ nomē posse inflecti: qđ terminationē declinabilē
atqꝫ accētū latinū nō habeat. Atqꝫ econtrario si declinētur accentū quoqꝫ habe
ant latinū necesse sit Cū igit adā/abrahā/ꝛ hmōi neqꝫ accentū: sed neqꝫ latinam
terminationē habeāt q̄ decimare possit/aule ratione inflecti latie possūt. Priscia=
nus li. v. de octo partib⁹ in hec v̄ba p̄cipit. Noia barbara indeclinabilia nō soluꝫ
in am sed i alias quoqꝫ terminationes/nulla latina vl greca declinatione sūt mode
rāda nisi trāsferant in aliq̄ꝫ formā declinabilē: qđ q̄dā historici fecerūt: vt abraā
(inquit) abraam⁹ aint. Idē quoqꝫ refert eciā iosephus in p̄mo hebraicarū anti=
quitatū libro. Noia inquit ꝓpter scripture decorē greci ad delectationē legētiū
mutauerūt. Neqꝫ eñ gentes nr̄e (inquit) ꝛ hmōi formis vti. sed vnū q̄dez schema
ina ꝛ finis nominū sit vn⁹: vltias tñ nominū sillabas aliter illi declināt. Noe itaqꝫ
apud eos ne⁹ appellatur vt abraam abraam⁹: ꝛ si hec forma in oi schemate cu=
stoditur. hec ioseph v̄ba quemadmodū ꝛ priscianum superiora manifeste ostendunt.
sub illa terminatiōe nullo modo posse declinari. tñ qđ nulla dictio latina nisi corru
pta accentū habet in fine tñ quod in am terminatū vnū est tñ apud latinos idqꝫ
indeclinabile nequā. quod ipsū argumēto est illa quoqꝫ indeclinabilia esse. Qđ si
terminationē hn̄t declinabilē accentū vero barbarꝝ. hoc ē in fine acutū nihilo pl⁹
declinari possūt vt iuda bala dauid/ezras/israel. Qđ si vsp̄iā declinata reperi; pu
ta inde bale dauidis ezre israelis. tñ ipos obliquos: tñ p̄mā nouā positionē/accen
tu latio efferas oportet vt bala bale. Ezras ezre Accētu in p̄ma sicut musa muse
lucas luce dauid accētu in p̄ma dauidis: ꝛ eadē ad ꝓportionē bogud bogudis q̄
solū nomē ex terminatis in d. apud latios declinat israel quoqꝫ accentu in penul
tima sicut ꝛ michael dicente valerio flacco in argonautica hic ꝛ odorat⁹ flagranti
crine michael. Sed oīa hmōi obliquos ideo ꝓducūt. quod a grecis ꝓ e lōgū scri=
būtur quare si vsp̄iā abrae/ade/iude/dauidis ꝛ similia legis/necesse est accentu
latino efferas atqꝫ in recto abraas/adas/iudas/dauid accētu latino enūcies aut
nichil oino est totū hoc negocium quod grāmaticem appellamus.

¶ Noia hebraica ex greco traducta accentum latinum habere.

¶ Que vero noia ex hebreo sermōe grecū forma declinabili i latinū venere si de
clinationē hn̄t grecā accētu quoqꝫ greco moderāda sūt. Qđ si latino declinatiōe
inflectūtur accēt⁹ quoqꝫ latini regulā sequāt oportet. Nā cū latie lingue illud sit
ꝓpriū vt dictiones integras in vltia sillaba nūq̄ꝫ acuat. aut circūflectat sed in di
ctionib⁹ dissillabis p̄mā in polisillabis q̄ penultimā habēt lōgā eadē acuāt: q̄ v̄o
breuē in tertiā a fine trāsferāt accentū: greci suā quandā rationē sequētes ꝛ vlti
mas dictionū sillabas acuere vl circūflectere possūt. ꝛ penultia existēte longa ac
cētū in ante penultimā trāsferre: atqꝫ ecōtrario existēte breui: in eadē accētū col
locare Cū itaqꝫ noia i a vl in as terminata i. iota ante a habētia q̄ apud illos bre
uis ē i penultimā ꝓferāt accētu acuto Latini i ātepenultimā trāsferūt: ꝓpterea
qđ quēadmodū dixim⁹ latini sermonis regula nō patit. vt penultia existēte breui

accẽtus in eadẽ collocetur: sed ĩ tertiã a fine accẽtus trãsferatur. Itaq; nõ dicemꝰ cũ grecis abdia die. penultima acuta q̃si latine declinamꝰ: ſꝫ abdias abdie accentu in antepenultima. Cadit etiã accentus in antepenultima oĩm horũ ſequẽtium Azarias. Ezechias. Eſaias. Hieremias. Iochonias. Ioſias. Mathatias. Ozias. Ouias. zacharias. Barachias. Thobias. Urias. tametſi hec duo vltima etiã ratione hebraice litterature accẽtũ habeãt in ãtepenultimã: quẽadmodũ et maria: qḋ nomẽ apud hebreos celebre doctiſſimꝰ quiſq; penultima breue poſuit in carmine Claudianus preparat ⁊ marie pulchros: ſꝫ luce minores Eligit ouiatus. Sedulꝰ quoq; in paſchali. Quis fuit ille nitor marie cũ xp̃e ab aluo ꝓceſſit. Eadẽ quoq; ratio eſt noĩm grecoꝝ. i. iota ĩ penultima habẽtiũ ante a finalẽ vt ſophia philoſophia ſymphonia phantaſia/chirurgia/melancolia/cathegoria/vſia. ⁊ ab odoes cõpoſita qḋ interpretatur cantus vt proſodia. Tragedia/comedia/pſalmodia/melodia ⁊ ab arche qḋ eſt principatus: vt toparchia/monarchia/hierarchia/tetrarchia: et a logos qḋ eſt ſermo: vt theologia aſtrologia tropologia/ethimologia: ⁊ a graphe qḋ eſt ſcriptura: vt orthographia/coſmographia/chronographia/topographia: ⁊ a malche/ches. qḋ eſt vt gigantomachia/naumachia batronomachia: ⁊ a nomos qḋ ẽ lex: vt aſtronomia chironomia/autinomia. Que vero apud illos per ei diphtongon antea ſcribũtur in eadẽ hoc eſt penultima habẽt accẽtũ. Itaq; hac ratiõe dicemus dulia hyꝑdulia. Angaria nõ vt iſti proferũt dulia ⁊ hyperdulia: anguria in tertia a fine: latria ⁊ idolatria: nõ latria ⁊ idolatria in penultima. Similiter perihermenia/pedia mechia accentu in penultima ſũt enũciãda: eadẽ rõne zenodochiũ/orphanotrophiũ: ichaotrophium ⁊ alia prope innũera accẽtu in penultima proferri debent.

De arte punctuandi.

¶ Pũctus eſt ſectio ſiue inciſio orationẽ diſtinguẽs intellectũ ⁊ ſpũ lectoris reficiens. pũcti ſunt nouẽ. ſ. Suſpẽſiuꝰ/geminꝰ pũctus/coma/colon/periodꝰ/interrogatiuus/exclamatiuꝰ ſeu admiratiuꝰ/ſemipũctus ſiue cõnectiuꝰ/⁊ parentheſis.

¶ Suſpẽſiuus pũctus eſt ſimplex virgula. q̃ ſolet quiet; gratia poni: anq; ſenſꝰ aliquis clauſule haberi poſſit: vt Mors.

¶ Geminus pũctus eſt quo vtimur vbi clauſula maiorẽ quandã quietẽ hꝫ ⁊ tamẽ ſenſum imperfectũ: vt mors/vltimus vite terminus.

¶ Coma eſt pũctus planus ĩ ſupiore parte linee poſitus/. vł inferiori cũ virgula ſuperius eleuata: vbi clauſula videtur eſſe cõpleta: ⁊ tñ eſt impfecta: vt mors vltimꝰ vite terminus: terribilis eſt his.

Colon eſt pũctus planꝰ in inferiori parte linee poſitus q̃ vtimur vbi ſenſus eſt perfectus: a toto tamẽ corpore abruptꝰ vt mors/vltimꝰ vite terminus: ↄribilis eſt his quoꝝ cũ vita oĩa extinguũtur.

¶ Periodus eſt pũctus planus q̃ ponitur in fine clauſule: qñ nõ mõ perfectꝰ ſẽſus ſꝫ ipſe ſermo vt qḋ ſeqtur q̃ſi de nouo inchoari videatur/⁊ ponitur ĩ inferiori pte linee: virgula cauda iferiꝰ circũflexa hoc mõ: vt mors/vltimꝰ vite ↄminꝰ. terribilis ẽ his/quoꝝ cũ vita oĩa extinguũtur: no his quoꝝ laus emori non poteſt.

¶ Interrogatiuus pũctus eſt q̃ iterrogationẽ ſignificat: ⁊ ponitur ĩ ſupiori pte linee cũ virgula eleuata: vt hic pietatis honos ſic nos in ſceptra reponis?

¶ Exclamatiuus ſiue admiratiuꝰ eſt q̃ admirationẽ cũ exclamatione ſignificat ⁊ ponitur ĩ ſupiori pte ſiue cũ virgula eleuata ſic proh deũ fidẽ! q̃d ẽ ↄtumelia ſi hec nõ eſt. adeon queq; infelicẽ vt ego ſum.

¶ Semipũctus ſiue cõnectiuꝰ eſt virgula q̃ ĩ fine linee ponitur cũ dictio impfecta eſt cuiꝰ pars in ſequentẽ lineã tranſit. ⁊ ſic depingitur ꝫ =

¶ Parentheſis eſt interpoſitio ſiue iclu ſio vniꝰ clauſule intra aliã q̃ e medio remota: ſenſus tñ ꝯſtat integer ⁊ perfectus ⁊ duabꝰ virgulis cõnexis (q̃ſi ſemicirculis) concludi ſolet hoc mõ. Eneas (neq; eñi patrius cõſiſtere mentẽ paſſus amor) rapidum ad naues premittit achatem.

¶ De metris.

Est iunctura pedũ numero finita modoq̃.
Metrũ vel carmen sicuti finit diomedes.

¶ Metrũ siue carmẽ (vt diomedes diffinit) est pedũ iũctura nũero modoq̃ finita. Vel metrũ est cõpositio pedũ ordine statuto decurrẽs modos/ positiones/ sublationesq̃ ↄseruãs. Differt metrũ a rithmo (vt idem asserit) q2 metrũ certa qualitate ac nũero sillabarũ tẽporũq̃ finitur: certisq̃ pedib9 ↄsistit ac clauditur. Rithm9 autẽ tẽpoꝝ ac sillabarũ pedũq̃ cõgruentia in infinitũ multiplicatur ac profluit.

¶ De metri accidentibus.

Ista decẽ spectant ad metrũ: pes/ locus/ ordo.
Cesura ac mẽsura ⁊ depositura figura
Appellatio vel nomẽ: species genus adde.

¶ Metro accidũt decẽ. pes/ locus/ ordo cesura mẽsura/ depositio/ nomẽ siue appellatio/ figura/ genus/ et species.

¶ Diffinitio pedis.

Pes metri est in quo vel sillaba bina reposca
Vel plures: spacio certo cõprehenditur apte.

¶ Pes eiusdẽ testimonio ẽ ↄphensio duaꝝ plurĩũue sillabarũ certo spacio ↄphẽsa

¶ Pedũ numerus.

Uiginti octo pedes metri sunt teste perotto.
Pirrichius spondeus vel iambus sicq̃ trocheus.
Dactilus et tribrachus anapestus iunge molossũ
Amphimactus sic amphibracus vel bachius anti
Bacchius ⁊ dispondeus proceleumaticusq̃
Sic antipastusq̃ diambus vel coriambus
Diq̃ trocheus ionicus minor ⁊ maior ionic9 pes
His peon primus iũgatur sicq̃ secundus:
Et ternus quartus totidẽ iunges epitritos.

¶ Pedes metri (autore perotto) sunt octo et viginti nũero: videlz pirrichius/ spondeus/ iãb9/ troche9/ tribrachus/ molossus/ anapest9/ dactil9/ amphibrach9/ amphimacrus/ bacchius/ antibacchius/ proceleumatic9/ dispõde9/ diiãb9/ ditroche9/ antipast9/ coriamb9/ ionicus maior/ ionic9 minor/ epytrit9 pmus/ epytrit9 scds. epytritus tertius/ epytrit9 quart9/ peon pmus/ peon scds/ peon tertius/ peon quartus.

¶ Pedum diuisio.

¶ Pedũ alii simplices dicũtur alii duplices alii heteroplici. Simplices pedes sũt illi q sine alterius admixtiõe in versu gradiũtur. Simpliciũ alii dissillabi alii trisillabi.

¶ Siplices pedes bissillabi sunt quatuor

Pirrichius spondeus iambus trocheus.

Pirrichium ex breuibus faciet bissillaba binis
Spondeū ex binis faciet bissillaba longis
Sillaba longa breui subiecta vocatur iambus
Ex longa atq̧ breui pes dicitur esse trocheus.

¶ Pirrichius qui ꝛ periambus dibrachꝰ bisbreuis vel egeon grece dr̄ ꝯstat ex dua bus breuibꝰ duoꝝ tēpoꝝ vt deus aū enī breuis q̄ꝫ longa sillaba reddita est vt plus vnū q̄ꝫ duo. Jō aūt pirrichius dictus est ꝓpter pirrichiā q̄ breuē sillabā proferen tes spiꝰ arctiorē labiis cōcurrētibꝰ explicamꝰ:q̄ cōpositio hmōi modulatiōis pir richie ꝯuenit:vel a pyrrho achillis filio:q̄ crebris et citis modulationibꝰ bis breui ter ꝓminentē clipeū genibꝰ incūbēs ꝛ ꝑ hūc terrorē hostibus imittēs inferebatur Cū ergo gradus vult breuiter accedētis ostētare mobilē decursionē pirrichio pe de cōmētus est. Et iō metrū pirrichiū a pirrho repertū ꝛ illustratū cognoiauit:sed ꝑ pedū mobilitate qō tripudiās ꝛ cinesius etiā cognoiatꝰ:vl' q̄ p̄miꝰ victoria po titus/eo gn̄e metri laudatus est. Uel a grādiuo bellone filio:q̄ cū ꝑ mōtes ꝛ diffici lia collīū/cōcitato cursu capre more viatores superaret:ꝯtiēs ꝑda toria vice crassere tur:huic pedi qō calore velocitatis tripudio mobilitatꝰ apices flāmarū emularet ¶ Spōdeus huic cōtrarius q̄ ꝯstat ex duabꝰ longis vt heros tpoꝝ quatuor: et ha bet tres solutiōes soluitur ei dactilū/anapestū/ꝓceleumaticū. Dictꝰ est aūt spōde us a potis spōdis:hoc est a libatiōe vel sacrificio. Nā in tēplis spōdaica carmina cō ponebāt ne libātes sonū abhominosē voc̄ audirēt vel ex duabꝰ lōgis melodiis:q̄ si duplicibꝰ ꝛ ingibus vocibus ꝓspera deoꝝ voluntas firmaretur. Uñ ꝛ immapōpi lius diuinare solitꝰ:hūc pedē potificiū appellauit:cūq̧ solios minores eqs gressibꝰ circulantes induceret/spondaico melo patrios placabat indigetes.

¶ Jābꝰ daunius vl' gradiarius ꝯsin maledico habilis ꝯstat ex breui ꝛ lōga tēporū triū:vt dicēs:dictꝰ est aūt iābus para to iambizin:hoc est a cōtumelia:q̄ maledicti hoc gn̄e carminis vtebātur. Uel a iāba puella q̄ turpiter hoc carmine lacerata at q̧ oī gn̄e cōuicii effecta:laqueo vitā sibi cōsciuit:vel a iāba niobes ancilla q̄ cererē dolore rapte ꝓserpinā cruciatā:apudq̧ herā suā in attica hospitā:hoc carmie lau dauit. Ul' dr̄ iābꝰ quasi iābos a triūphatore libero:q̄ hoc carmine laudatꝰ est. Uel para to ballin tonion:hoc est a teli iaculatione:vñ ꝛ marti dicatꝰ est q̄ cū crebro pu gnas iniret telū cū clamore torquebat:vñ ꝛ breui ꝛ lōga sillaba cōstat. Nā hi q̄ ia culātur breui accessu in extēsum passū ꝓferūtur vt fortiori nixu telū cōfirmēt. Uñ ꝛ prisci apuli hūc pedē daunū a duce daunio appellarūt. Qō is primꝰ aduersꝰ dio medē bellū gerēs gladiali pugna duos dimicare instituit vt collato pede: assequē te paulatim dextro/distētoq̧ ꝛ ꝓgrediēte sinistro breui successu ꝛ lōgo distētu gra dus simul et visus firmaretur hācq̧ gradiariā pugnā appellauit grandiuo marti dicatā. ¶ Trocheus rutilꝰ vel chorꝰ. Cōstat ex lōga ꝛ breui tēpoꝝ triū:vt Roma. Dictꝰ est aūt trocheus apo to trochū:hoc est a ratione:nā eius modulatio metroꝝ ꝯpositiōi apta est q̄ rotatim et volubiliter incedūt. Uel qō scd̄m musicos ociori me lo ex rote situ ꝛ volubili mō rithmis aptꝰ sit. Uel para to trochein: hoc est discur su ꝑ methaphorā decurrētiū supne lapidū:q̄ currere ābulātes cogebāt. Ul' q̄ cur rētes:saltātesq̧ circa aras in sacrificiis deoꝝ hoc carmine vtebātur. Uel q̄ decur sionibꝰ aptus sit. Nā q̄ in bello laborāt quotiens amissos ordines reparāt ꝛ ex lon go ꝛ dispso ambitu in breuē ꝛ arctū orbē cogūtur:vñ arūci hūc pedē rutilū appella uerūt qō cū aciē ꝯstituerēt ꝛ ꝓlatis pedibꝰ vestigia sisterēt ac scuta brachiis ꝓtēde rēt:breuiterq̧ dextris succedētibus pedibus vestigia sisterēt:reductis manibꝰ in genti clamore:q̄ vibrauerāt tela iaciebāt. Quidā aūt hūc pedē mercurio dicatum volūt:q̄ ꝓcipiti festinatione ꝛ impetu lōgo in breuē gressum finire videtur.

¶ Simplices pedes trisillabi octo.

Ex ternis longis debet cōstare molossus
Ex breuibus ternis tribrachus pes d3 esse
Binis de breuibus cōstat lōgaq3 anapestus
Dactilus ex longa cōstat breuibusq3 duabus.

¶ Tribrachus tribreuis. bracchisillabus. pigmō vel choreus cōstat ex trib⁹ breuibus a qb⁹ nomē accepit: tēporū triū vt helena. dictus est choreis ei⁹ cōpō ꝯuenit

¶ Molossus vertūnus: extēsipes/hip⁹us vel canius ꝯstat ex trib⁹ lōgis tēporū sex vt eneas: dictus est aūt molossus q2 molossi ad bellū ꝓcedētes hui⁹ moderata cōpositione vtebātur. Uel q2 hoc pede cōstabāt ode q̄ in tēplo iouis canebant in memoriā molossi filii pirrhi et andromedes a quo festa molossa dicta sunt. dictus est quoq3 hyppius apo tu ipu: hoc est ab equis q2 equestri pede ꝯueniēs apta compositione modulabatur.

¶ Anapestus vel antidactilus cōstat ex duabus breuibus ⁊ lōga tēpoꝝ quatuor: vt nebule. dict⁹ aūt anapestus recurrēdo repercutiēs dactilū sono reciproco obliquitur per antistrophen.

¶ Dactil⁹ vel politicus cōstat ex longa ⁊ duab⁹ breuib⁹ tēporū q̄tuor: vt romul⁹. dictus est aūt dactilus apo tu dactilu trāslatiōe iūcturaꝝ q̄ in digito sunt. Nā quēadmodū in digito longiorē primū articulū: sequētes vero breuiores habem⁹. Ita dactilus p̄mā ꝓductā habet: sequētes vero breues: vel a tractu digitorū q̄ ad exp̄mendā organi modulationē affectatur. Uel a dactilis ideis. q̄ ex opis thee in ideo mōte crete manuū ipressione nati: iouē custodiēda: ne vagitu se paruulus proderet: lusus excogitato gn̄e clipeolis eneis int̄ se cōcurrebant ⁊ tinnitu eris rithmica metra dactili pedis ꝯpōne ꝯsonātis: infantis vocē celauere.

Amphimacrus binis lōgis mediaq3 breui fit.
Amphibrachus breuibus binis lōga ⁊ media fit
Bacchius ex prima curta est lōgisq3 duabus
Antibacchius est binis longis quoq3 curta.

¶ Amphibrachus genus amphibreuis: vel scolius ꝯstat ex breui ⁊ lōga ⁊ breui tēpoꝝ quatuor: vt carina. dictus est ab amphi et brachos .i. duabus breuib⁹ quibus ab vtraq3 parte lōga cōplectitur: dictus est quoq3 scolius q᷑ scolio cythare speciei accōmodatus est.

¶ Amphimacrus/mēsalis/fescētin⁹/vel creticus cōstat ex lōga ⁊ breui ⁊ lōga tempoꝝ q̄nq3: vt lr̄e. dict⁹ aūt amphimacrus q᷑ breuis sillaba intra duas lōgas ꝯplectitur. dict⁹ est etiā creticus: q2 cretes saltātes ei⁹ rithmica ꝯpōne vtebantur.

¶ Bacchius/oenotrius/tripodi⁹ saltās vel peribus ꝯstat ex breui ⁊ duab⁹ lōgis tēpoꝝ q̄nq3: vt athene. dict⁹ aūt bacchius apo tis bacchis: q2 a bacchantibus ꝯueniēt cōponebatur: vel q2 ditirambicoꝝ carmē qd in honorē dionisii q̄ bacchus dr̄ fieri solebat: magna ex parte hmōi pedibus cōstabat.

¶ Palymbachius/latius/saturnius/antibacchius/ꝓpōticus/vel theseleus cōstat ex duabus lōgis ⁊ breui tēporū q̄nq3: dictus aūt palymbacchius para to palyncebachion q2 illi cōtrarius sit.

¶ Duplices pedes sedecim.

¶ Duplices pedes sunt illi q̄ ex dissillaboꝝ cōbinatione cōficiuntur.

Pes proceleumaticus de binis pirrichius fit.
Est dispondeus de spondeis quoq3 binis.

Ex binis iambis pes dicitur esse diambus
Ditqꝫ trocheus fertur de binis esse trocheis
Est antipastus factus iambo atqꝫ trocheo
Deqꝫ trocheo et iambo conficitur coriambus
Fit ionicus maior spondeo pyrrhichioqꝫ
Pyrrhichio sic spondeo minor et ionicus fit
Jambo et spondeo primū facies epitritum
Jnde trocheus spondeus epitritū dantqꝫ secundū.
Spondeo ꝫ iambo sed tertius esto epitritus
Spondeus atqꝫ trocheus quartū faciunt epitritū.
Peon fit primus trocheo pyrrhichioqꝫ
Ex iambo cū pyrrhichio peonqꝫ secundus
Tertius ꝫ peon fit pyrrhichio atqꝫ trocheo
Pyrrhichio ꝫ iambo fiet peon quoqꝫ quartus

¶ Proceleumaticus cōstat ex duobus pyrrhichiis. hoc est quattuor sillabis breuib⁹ tēporum quattuor vt abiete dic⁹ aūt pceleumatic⁹ parato procelē. hoc ē ab hortationem ꝛ iussu nautico ad quem ob celeritatem aptissimus videtur.
¶ Dispōdeus constat ex duobus spondeis: hoc est ex quattuor sillabis lōgis: temporꝫ octo: vt oratores dictus a dis quod est duo et spondeus.
¶ Diambus cōstant ex duobus iambis. hoc est ex breui et lōga ꝛ breui ꝛ lōga tēporꝫ sex. dictus diambus qꝺ duplici iambo constat vt propinquitas.
¶ Ditrocheus/dichoreus/can[..]a troche⁹. ꝯstat ex duob⁹ trocheis/hoc ē ex lōga et breui lōga ꝛ breui tēporꝫ sex vt cātilena. dic⁹ ditroche⁹ qꝺ duplici trocheo cōstat.
¶ Antispast⁹ constat ex iābo ꝛ trocheo hoc est ex breui ꝛ duabus lōgis ꝛ breui tēporꝫ sex vt alexander. dictus autem antispastus para to proceleur qꝺa iambus et trocheus ex quibus componuntur sunt contrarii.
¶ Coriābus constat ex trocheo ꝛ iābo: hoc est ex longa: duabus breuibus ꝛ lōga tēporꝫ sex: vt nobilitas. dictus corianibus quod choro (id est trocheo) ꝛ iābo ꝯponitur: vel quod in choris: apud veteres celebratissimus fuerit.
¶ Jonicus a minore constat a pyrrhichio ꝛ spondeo: hoc est ex duabus breuibus ꝛ duabus longis: temporꝫ sex vt diomedes. dictus ionicus: qꝺ ab ionibus inuensum est vel quod apud illos in vsu frequenti fuit.
¶ Jonicus a maiore constat ex spondeo ꝛ pyrrhichio: hoc est ex duabus longis/ꝛ duabus breuibus temporum sex vt demetrius.
¶ Epitritus vł hippius primus cōstat ex iābo ꝛ spondeo: hoc est ex breui ꝛ tribus longis: temporꝫ septē vt Capenates dictus epitritus qm̄ hic pes ex spondeo cōstat qui quattuor habet tempora ꝛ iambo vł trocheo ꝗ habent tm̄ tria. Quaternarius vero numerus ad ternariō relatus sesquitertiā ꝓportionē facit: que grece epitritos nominatur. ¶ Epitritus vel hippius scd̄s constat ex trocheo ꝛ iābo hoc est ex longa breui ꝛ duabus longis temporꝫ septem vt conditores.
¶ Epitritus vel hippius tertius Constat ex spondeo ꝛ iambo hoc est ex duabus longis breui ꝛ longa temporum septem vt discordia.
¶ Epitritus vel hippius quartus constat ex spondeo ꝛ trocheo. hoc est ex tribus longis ꝛ breui temporum septem vt constantinus.
¶ Peon primus constat ex trocheo ꝛ pyrrhichio: hoc est ex longa ꝛ tribus breuibus: temporꝫ quinqꝫ vt Stesichorus: dictus autem peon ab inuentoris nomine.

Vel qd hoc metro appollinis laudes canebantur: quos peanas vocant.
¶ Peon secundus constat ex iambo et pyrrhichio: hoc est ex brevi longa et duabus brevibus temporum quinque ut Colonia.
¶ Peon tertius constat ex pyrrhichio et trocheo: hoc est ex duabus brevibus longa et brevi temporum quinque ut referimus.
Peon quartus constat ex pyrrhichio et iambo, hoc est ex tribus brevibus et longa temporum quinque ut celeritas. Heteroplici pedes sunt illi qui ex variorum pedum combinatione efficiunt et dividunt in pentasillabos et hexasillabos. Pentasillabi ut scribit diomedes sunt triginta. Hexasillaba vero sexaginta quattuor sed quia in usu frequentiori non sunt et in superiores resolvunt de his meminisse hic non decrevimus igitur qui cognoscere cupit diomedem consulat.

¶ Cesura.

Est finis vocum in versu cesura decorus
Cuius sex species pentimemeris catatriton
His heptimemerim iungas tetrapodiamque
Bucolicen: sic spondeon catalecticon addas.

¶ Cesura metri est sectio et decora vocum terminatio in versuum medio vel post medium notata. Cesura sive sectio metrum sex species est divisa in pentimemerim catatriton: heptimemerim: tetrapodiam, catalecticon, spondeon, et bucolicen.

¶ Pentimemeris.

Quando pedes binos, partem complens rationis
Sillaba subsequitur: pentimemeris vocitatur

¶ Pentimemeris vel semiquinaria est, cum post duos pedes sequitur sillaba partem orationis complens. ut arma vi/rumque ca/no/ habet ex quinque dimidium.

¶ Catatriton.

Tertia fit trochica aut catatriton quando trocheus
In pede fit terno, partem claudens rationis

¶ Catatriton vel tertia trochica est: quando finita pars orationis tertium trocheum ponis. ut Nil no/stri mise/rere.

¶ Heptimemeris.

Est heptimemeris cum datur sillaba abundans
Quando pedes ternos, partem claudens rationis

¶ Heptimemeris vel semiseptenaria est, quando post tres pedes et unam sillabam pars orationis expletur. ut Itali/am fa/to pro/fugus.

¶ Tetrapodia.

Quando pedes sequitur post ternos forte trocheus
Dic tetrapodiam: partem complens rationis

¶ Tetrapodia vel quarta trochaica est: quando post tres pedes et unam sillabam pars orationis finiens, ut Sepe sinistra cava predixit ab ilice cornix.

¶ Catalecticon.

Spondeon catalecticon est: partem rationis
Explens: quando pedes post tres spondeus comitatur.

¶ Cathalecticon spondeon vel quarta spondaica est cū post tres pedes invenitur spōdeus partem finiens rationis. vt alba/inqꝫ va/tres at/que alte.

¶ Bucolice.

Nū pedem quartū comitatur sillaba habūdans
Que cōplet partē rationis: vel pede quarto
Dactilus est positus in hanc bucolicen vocitabis.

¶ Bucolica est quū post quatuor pedes sillaba superat in partē orōnis desinens: vt. Nō om/nes ar/busta iu/uant humi/les. vel cū in quarto pede dactilum ponimus partē orationis finientē. vt Nos patri/e fi/nes et/dulcia.

¶ Locus.

In versu primus ternus quintus locus impar
Fertur: par quartus sextus locus atqꝫ secundus.

¶ Loca in versu alia paria: alia vero imparia dicuntur. Imparia loca sunt primus tertius et quintus. Paria aūt sunt secundus/quartus/ꝛ sextus. ꝛ sic deinceps.

¶ Ordo.

Est ordo membra cuiusuis dispositura
Quatuor has cuius species: dicas monocolō atqꝫ.
Distrophō et dicolon: dicolon tetrastrophō addas
Quartā dic speciem tricolon tetrastrophon esse.

¶ Ordo est mēbri cuiusqꝫ dispositio in versu. cuius species sunt quatuor. Nā carminū aliud est monocolon/aliud dicolon distrophon. aliud dicolon tetrastrophon aliud tricolon tetrastrophon.

¶ Monocolon Carmen.

Unius generis carmē dicas monocolon esse.

¶ Monocolon carmē est illud qđ vbiqꝫ est vniforme vt prima ode flacci/que asclepiadeo carmine est cōposita vt.

Aeneas atauis edite regibus
Distrophon ꝛ dicolon carmē generū esto duorum
Qū post versum est replicatio queqꝫ secundū.

¶ Dicolon distrophon est illud carmē qđ duobus generibus cōstat a secūdo facta replicatione. quale est illud horatianū.

Laudabunt alii clarā rhodū aut mitilenē
Aut ephesum bimarisue corinthi
Menia: vel bacho thebas: apolline delphos
Insignes: aut thessala tempe.

¶ Quod carmē cōstat primo heroico/secūdo falisco/tertio iterū heroico.

Binorum generū dicolon tetrastrophon esto.
Quādo post quartū queqꝫ est replicatio versum.

¶ Dicolon tetrastrophon carmē est illud qđ duob⁹ generibus versuū cōstat post quartū quēq₃ versum facta replicatione: quale est illud horatianū.

Iam satis terris niuis atq₃ dire
Grandinis misit pater ⁊ rubēte
Dextra sacras iaculatus arces.
Terruit vrbem.

¶ Qđ metrū cōstat ex trib⁹ primis sapphicis endecasillabis: ⁊ quarto adonio dimetro ab eo facta replicatione iterum ad sapphicum.

Ternorū generū tricolon tetrastrophon esto
Quū post ternū quēq₃ est replicatio versum.

¶ Tricolon tetrastrophon est illud qđ trib⁹ generibus versuū cōstat: quū post ꝗrtū quēq₃ versum facta est replicatio: quale est illud horatianū.

Quis multa gracilis te puer in rosa.
Perfusis liquidis vrget odoribus.
Grato pyrrha sub antro.
Cui flauā religas comam.

¶ Qđ metrū cōstat duobus primis asclepiadeis: tertio pheretratio: ⁊ quarto gliconico: ab eo facta replicatione iterū ad asclepiadeos.

¶ Mensura.

Cōueniens metri mēsura pedū nūerus sit.
Certis preceptis quē cōstituere poete.

¶ Mēsura metri est debitus pedū nūerus scđm poetarū regulas ordinatus.

Mensure species monometrū dic dimetrumq₃
Tetrametrū trimetrū sic pētametrū hexametrūq₃

¶ Mēsura metri in sex partes est diuisa. Nā carminū aliud est monometrū: aliud dimetrū: aliud trimetrū: aliud tetrametrū: aliud pētametrū: aliud hexametrum.

Uno quod constat pede carmē dic monometrū
Quod binis cōstat pedibus carmē dimetrū sit.
Quod tribus ex pedib⁹ cōstat carmē trimetrū dic
Quatuor ex pedibus quod cōstat tetrametrū sit.
Pētametrū est carmen qđ quinq₃ pedes tenet in se
Hexametrū carmē dic quod senis pedibus fit.

¶ Monometrū carmē est illud qđ vnico pede cōstat: vt illud ionicum a minore diomedes.

¶ Dimetrū carmē est illud qđ duobus pedib⁹ cōstat: vt illud ionicū a minore. Sapientes amor odit.

¶ Trimetrū carmē est qđ tribus pedibus cōstat: vt illud dactilicū simonidiū. Inciue pallia serica.

¶ Tetrametrū carmē est illud qđ quatuor pedib⁹ cōstat: vt illud dactilicū Alenianū: vir decēs cumulans reliquas tibi.

¶ Pēthametrū carmē est illud qđ quinq₃ pedibus cōstat: vt illud elegiacū Ouidianum. Res est solicite plena timoris amor.

¶ Hexametrũ carmen est illud: qd sex pedibus cõstat vt illud heroicũ virgilianũ Nate mee vires mea magna potentia solus.

¶ Annotatio.

In metris iambis anapestis siue trocheis
Quod binis constat pedibus dic monometrum
Quattuor ex pedibus cõstans dimetrũ quoq3 fert
Ex senis constans pedibus dicas trimetrumq3
Tetrametrũ fertur pedibus quod conficis octo

¶ Illud tamẽ admonendũ est: qd metra iãbica trochaica & anapestica duplicib9 pedib9 cõputãtur ascẽduntq3 vsq3 ad tetrametrũ. Unde monometrũ iãbicũ dicit. quod duob9 pedib9 cõstat vt est illud iãbicũ. Immo aliud. Qd quattuor pedib9 cõstat dr̃ d. metrũ vt est illud iãbicũ dimetrũ flacci. Amice ꝓpugnacula. Trimetrũ dr illud: qd sex cõstat pedib9. Quale est illud iãbicũ trimetrũ. Ibis liburnis inter alta nauium. Tetrametrũ dicitur illud qd octo pedibus conficitur quo vtuntur comici.

¶ Depositio.

Carminis est finis cuiu suis depositura
Quattuor he cuius species: catalecticon atq3
Acatalecticõ: hinc hyp & bracchicatalecticon addas

¶ Depositio metri/est vniuscuiusq3 carminis desinẽtia: q̃ circa finẽ attẽdit: depositio metri est quadripartita. Nã carminũ aliud est Catalecticon: aliud acatalecticon: aliud hypcatalecticon: aliud bracchicatalecticon.

Sillaba cui desit carmen catalecticon esto
Acatalecticon est fine id quod clauditur apto
Sillaba cui super est sit hypercatalecticon illud
Cui desit pes/est bracchicatalecticon illud

¶ Catalecticon carmẽ est illud: quod minus habet metrice constitutionis nã illi vna tantum sillaba deficit/quale est illud senarium iambicum trimetrum. Mea renidet in domo lacunar.

¶ Acatalecticon est illud: qd apto & legitimo fine cõcludit: integer singulorũ metrorũ existens. Quale est illud ꝑsianũ Nec fonte labra prolui caballino.

¶ hypercatalecticon est illud qd supra ꝯsuũ finẽ: vnã vl duas pl9 sillabas habet Quale est illud hexametrũ dactilico aut dulcis musti vulcano decoquit humorẽ.

¶ Bracchicatalecticon carmẽ est illud: cui vt ꝑfectũ sit deficit integer pes. Quale est illud Aristophaniũ dimetrũ/venit optima Calliope.

¶ Appellatio.

Ipsis vnde fuit metris ab origine prima
Impositum nomen: dicta appellatio metri

¶ Appellatio metri est qualitas vnde ipsis metris a prima institutione nomen inditum fuit.

Metra acceperunt varie sua nomina primo
A diis (vt pythium) quibus hec sacrata fuerunt

Siue (vt pyndaricū) de autorum nomine crebro
Siue loco (velut attellanū) quo cauabantur
Siue a mensura: veluti dimetrū trimetrūq;
Siue pedum structura vt dactilicū trochicūq;.
Nunc a fortuna inde elegiaca cōmica dicta
A numero interdū velut endecasillaba constant

¶ Appellatio metri in septē partes est diuisa nā metra aut dijs qb⁹ suis dedicata appellantur vt pythiū. qđ appollini pythio est consecratū. Aut ab inuentoribus et poetis frequenter vtentibus vt pyndaricum a pyndaro poeta sapphicum a sappho muliere lesbia simonidiū a simonide poeta.
Aut a locis vbi cani consueuerant: vt Attellana ab attelis oppido italie.
Aut a mensura: vt monometrū dimetrum trimetrum.
Aut a pedum structura: vt dactilicum trochaicum.
Aut ab accidenti fortuna: vt elegiaca: ab amorum miseria.
Aut a sillabarum numero: vt endecasillaba.

¶ Figura.

Est excusatum vicium ratione figura
Ornatus causa: primo metri ve reperta.

¶ Figura/ vt inqt. Sulpit⁹/ est viciū ratione excusatū & ascribitur eligantie. Ornat⁹ metriue causa primo inuenta figurarū alie ɔstructionis alie locutionis: alie dictionis: figure dictionis/ nā alias hic ptereo/ sunt q̄ sub metaplasmo cōtinētur. Metaplasmus/ vt diffinit diomedes/ est trāspositio qđā recti solitiq; sermonis in alterā speciē. metri & decoris causa figurata/ huius species sūt he ꝓthesis. Apheresis: Epenthesis. Sincopa. Paragoge. Apocopa. Ectasis. Diastole. Sineresis. Dieresis. Ecliplis. Antithesi. Methathesis. Synalepha.

Littera cū vocis capiti: vel sillaba detur
Prothesis est: tollens hec fertur apheresis esse.

¶ Prothesis est appositio littere vel sillabe pricipio dictiōis littere vt illo virgiliano. Turno gnatoq; patri. vbi gnato ꝓ nato posuit. Sillabe vt alibi apud eūdē Cōcitū tetuli gradū. vbi tetuli ꝓ tuli posuit. hinc cōtraria est. Apheresis q̄ est ablatio littere a pncipio dictionꝫ littere: vt illo Uirgiliano Uela dabāt leti spumas salis ere ruebant. vbi ruebant ꝓ eruebant posuit. Sillabe vt alibi apud eundem Mortalia temnitis arma. vbi temnitis pro contempnitis posuit.

Additur in medio vocis quomodo littera siue
Sillaba epenthesis est/ his priuans sincopa fertur

¶ Epēthesis est additio littere vł sillabe in medio dictiōis littere vt apud. Uirgi. Reliqas danaū ꝓ reliquias posuit sillabe vt apud horatium. Fingere cincutis ꝓ cinctis hinc contraria est Sincopa q̄ est subtractio littere vel sillabe in medio dictionis/ littere vt in illo Uirgi. Audijt eurotas ꝓ audiuit Sillabe vt apud eundem. Uina bonis que deinde cadis onerarat acestes ꝓ onerauerat.

Littera cum fini vocis: vel sillaba detur
Est paragoge: demens hec apocopa fertur.

¶ Paragoge q̄ a quousdē ꝓparepsis dr. est appositio lre vł sillabe i fine dictiōis lre vt Sillabe vt apud Uirgi. Alacres admitier orāt ꝓ admitti. hic ɔtraria est apocopa q̄ est ablatio littere vł sillabe a fine dictiōis Littere vt illo Uir. Aut duri miles vlixi ꝓ vlixis. Sillabe vt apđ horatiū. ode sexta culpa detrere igenij: ꝓ igenij.

Syllaba que breuis est longam facit ectasis ipsam
Sistola productam contra facit abbreuiari

¶ Ectasis q̄ et diastole dr. est extẽtio siue pductio syllabe q̄ natura est breuis: vt i illo virgiliano. Italiã fato pfugus. Huic ɔtraria est sistole q̄ syllabã natura lõgã breuiat: vt i illo virgiliano. Obstupui steteruntq̃ come. vbi penultimã in steterũt cõtra naturã corripuit/sed hmõi licentiã vitare tanq̃ a scapulo debemus.

Syllaba de binis conflata syneresis esse
Fertur: et in binas diuisa diresis vna

¶ Syneresis (que a quibusdã episynalepha dr) est cõflactio siue ɔglutinatio dua rũ syllabaꝝ in vnã: vt in illo virgiliano. Fixerat aeripidẽ ceruã scãdẽdo pferendũ est eripidẽ. Symphonesis (que et sineresis dici põt) ẽ cũ due syllabe scãdẽdo in vnã coeunt. Symphonesis i quinq̃ ptes est diuisa. Prima cũ dictionẽ i vocalẽ vl m finientẽ sequitur dictio a vocali incipiẽs. tunc eni illud in cũ vocali pcunte abijcitur/vt superi⁹ est dictũ. Scda est/cũ eadẽ dictione due syllabe lõge p vna lõga ponunt: vt in illo heroico. Uni⁹ obnoxã et furias aiacis oilei oili pronunciari debet. Tertia est. quũ in eadẽ dictione due syllabe breues p vna breui ponũtur: vt i illo heroico. Cornua velataꝝ obuertim⁹ antẽnaꝝ. Quarta quũ in eadẽ dictiõe lõga et breuis syllaba p vna lõga ponũtur: vt in illo heroico. Fixerat aeripidẽ ceruã p eripidẽ pnunciãs. Quinta quũ breuis et lõga syllaba p lõga ponunt: vt i illo heroico. Atria dependent lichni laquearib⁹ aureis. aurijs scãdẽdo pnũcies. Huic cõtraria est dieresis/que est dissolutio vnius syllabe in duas: vt in illo Uirgiliano. Aulai in medio pro aule. Idem alibi. Uestis pictai pro picte.

¶ Annotatio.

I simul u cum consona sita: dieresis illa
Ambo in vocales aliquando soluere possit

¶ I et v q̃n sita sunt vt ɔsonantes/aliq̃n in vocalis solui possũt p dieresim: vt i illo Uirgiliano. Arma virũ tabuleq̃ et troia gaza p vndas. vbi troia trisyllabũ ptulit Similiter vt in illo Ouidiano. Te quoq̃ nũc soluo persoluenda mihi.

Subtrahit ecclipsis cum vocali preeunte
M: quando incipit a vocali dictio sectans

¶ Ecclipsis est elisio siue subtractio huius consonantis m cũ pcedente vocali. Et hoc quotiens dictio in m pcedente vocali desinit et sequens dictio a vocali incipit vt in illo Uirgiliano Littora multũ ille et terris iactatus et alto. quod sic scandi debet. Littora multill et terris iactatus et alto.

Uocalem vocis de fine aufert synalepha
Quando a vocali comitans vox incipiatur

¶ Synalepha est ablatio et cõpressio vocalis a fine dictionis quotiẽs sequẽs dictio ab alia vocali incipit vt apud Horatiũ. Certat ter geminis tollere honorib⁹.

Cum post ponatur que anteiret littera: fertur
Esse metathesis: vt meleagre loco meleager

¶ Methathesis est transpositio littere pposterã/cũ littera q̄ pponi deberet post ponitur: vt in illo Uirgiliano x. At tibi tymbre caput euandrius abstulit ensis. Ouidius Agnoscens in me frater meleagre sororem.

Dicitur antithesis/quomodo littera ponitur vna
Pro altera: quem potest antistechon bene dici

¶ Anthithesis est positio vnius littere pro alia: q̄ etiā anthitesthecon dicitur: vt in illo. Olli pro illi: de ceteris memorabimus infra.

¶ De generibus metrorum inferius manifestabimus.

¶ Expositis iam sillabarū quantitatibus. necnon ⁊ earū accentibus ac punctādi modo. que tam ad solutam q̄ pedestrem orationem pertinere videātur. Necnō metro et eius membris nūc ad diuersa metrorū ⁊ carminū genera iter est aggrediendum. Et primo de illo carminis genere: quod vsitatius ⁊ frequētius grauius et prestantius inter cetera ducitur.

¶ Genus.

¶ Genus metri est terminus vniuocus multas sub se versuum varietates continens specie differentes: que inferius complectuntur.

¶ Carmen heroum hexametrum.

Heroum hexametrum carmen loco sex tenet in se
Dactilus exposcit quintū: spōdeus sibi sextum
Hosq̄ locis reliquis cōmunes ponere possis.

¶ Heroicū carmē hexametrū dactilicū. dictū ⁊ olim pithiū: sex loca. siue sedes i se cōtinet ⁊ duob9 (vt Sulpitio placuit) legitimis pedibus cōficitur: dactilo ⁊ spondeo his duob9 pedib9 aliq̄ loci sunt ꝓprij: alij aūt cōmunes. Quintū vero locū dactilus: sextū spondeus sibi vendicat. Reliq̄ aūt loci his pedib9 sunt cōmunes. Et sic scāditur siue modulatur. Carmen heroicū. Arma vi/ rūq̄ ca/no troi/e q̄/prim9 ab/ oris. Heroicū dicitur q̄m poetarū princeps homer9 ceteriq̄ deinceps cōsecuti: heroū (hoc ē illustrū virorū) gesta: hoc carminis genere scripserūt: dicitur etiā hexametrū q̄ sex locis siue sedib9 cōstet. dicitur insup dactilicū q̄ hoc pcipue cōstet pede sicut a iābo iābicū. Et an homeri etatē pithiū dicebatur: q̄ appollinis pithij oracula/ hoc metro reddi cōsueuerāt. Uel q̄ appollo cū pithona serpentē delphis ꝓpter vltionē matris necasset. accole primū in eius honorē hoc carmē cōtexuerūt. Exinde heroum laudib9 describēdis aptissimū. Quo genere carminis pter ceteros ornati9 vsi sūt poete latini. Lucreti9. Enni9. Uirgili9. olim facile princeps. Naso. Horati9. Catul9 Propertius. Tibulli9. Stati9 Papinus. Iuuenalis. Ausonius. Marcialis. Sillius italicus. Et hi ex gentib9 omnes. Ex nostris vero christianis. Iuuencus. Arator. Prosper. Sedulius. Prudentius. Sidonius. Fortunat9. Architrinus. Franciscus. petrarcha/ baptista mantuanus ⁊ Remacl9 florenas suscipit: etiam hoc carmen alios pedes: sed rarius idq̄ poetica licentia vt trocheū ꝓceleumaticū/ anapestū iambū/ Tribrachum. vt manifestant carmina sequentia.

¶ Carmen eligiatū penthametrum.

In se pentham etrum carmē loca quinq̄ tenebit
Dactilus ⁊ spondeus cōmunes suntq̄ duobus
Primis/ semipedem debes quibus addere longū.
Ut vult sulpitius penthimemerim vocitatū
Dactilicos binos poscunt duo posteriora
Semipede adiecto: qui iunctus superiori
Semipedi: quinto spondeum conficit apte

¶ Carmē elegiacū penthametrū (autore diomede) est qđ hexametro versu pētha metroq; adinuicem positis ɔficitur: vt illud ouidianū. Hanc tua penelope lēto tibi mittit vlixes. Nil mihi rescribas attn ipse veni. Elegiacū (teste perotto) hexametro ita ɔiunctū est: vt nūq; sine eo positū reperiatur. vñ quidā vnū carmē illud esse voluerūt vndecim pedū. Elegia dicta est siue a lugēdis mortuis (defūctorū em laudes describi ɔsueuerāt hoc carmine) siue elegia dicta ab eleos grece: hoc est miseratione qđ tūc veteres greciq; elegias suo carmine scriptitarūt: cui opinioni ɔsentire videtur Horatius ad albiū tibullum elegiarū autorē scribēs q̄ ab ea (qua diximus) miseratione elegos miserabiles dicit hoc modo. Heu miserabiles decātes elegos. Idē in arte. Versibus impariter iūctis querimonia primū. Post etiā inclusa ē voti sñia cōpos de inuctore hui9 carminis dubitatur vt idē asserit horatius sic. Quis tñ exiguos elegos emiserit autor Grāmatici certāt ꝛ adhuc sub iudice lis est. Hoc tamē carminis gñe scripserūt apud romanos. Properti9 Tibullus ꝛ Gallus imitati grecos Callimachū ꝛ euphorionē. cōtinet aūt hoc carmen q̄nq; loca in se ꝛ duob9 pedibus (vt sulpitio placuit) ɔficitur dactilo et spondeo recipit in primo ꝛ scđo loco indifferēter spondeū vel dactilū: deiñ pentimemerim: hoc est sillabā superātē que vł natura vel positione lōga esse debet: deiñ duos postremo sillabā superantē longā vel breue: q̄ cū semipede precedēte perfectū pedē efficit. Et sic scādi debet. Nil mi/hi/rescri/bas at/tn/ipse ve/ni.

¶ Annotatio.

Carminis hexametri quinto q̄nq; poete
Spondeū ponunt proceleumaticūq; licenter.
Et pro spōdeo sexto dant sepe trocheum
Sed vetat heroo claudū miscere trocheum
Sulpitius: cōmunis erit namq; vltima semper
Sillaba: sic docet fabius: sic tullius inquit.

¶ Illud nō est pretereūdū spōdeū q̄nq; i q̄nto loco pro dactilo a poetis licent vsurpari: vt apud Persiū. Et cōitā lōgo subducim9 apenino. Inq̄dū etiā pceleumatic9 in q̄nto pro dactilo vsurpatur: vt apud Virg. Titere pascentes a flumine reiice capellas. Aliq̄n in sexto (vt quibusdam placet) ponitur trocheus pro spondeo: vt apđ Virg. Laocoon ardens summo decurrit ab arce. Illud tamē vetat Sulpiti9. Ultima enim sillaba semper est indifferens.

Ponitur interdū primo proceleumaticus pes
Et quāuis raro sibi vēdicat hūc anapestus

¶ Proceleumatic9 inq̄dū in primo loco ponitur apud poetas: vt apud Lucretium Tenui cauata oculi caua tēpora frigida pellis. Quē locū vēdicat licet raro anapestus: vt apđ Virg. Flauiorq; rex eridanus terrasq; iacentes.

Carminis heroi terno quartoq; licenter
Ponit iambū vel tribrachū q̄nq; poeta.

¶ Conunq; in tertio ꝛ quarto loco iābū pedē ꝛ tribrachū (quāuis licētiose) admittit poeta: vt in illo eneidos nono. Terga fatigamus hasta nec tarda senectus. Idē in quarto pede. Ostentāēs artē pariter arcūq; sonantem.

Scū preiuncta vocali cedere fine.
Debes: ꝛ sola a vocis sic frōte aliquando.

¶ S lr̄a finalis cū pcedēte vocali aliq̄n ceditur in hexametro vt i illo virg. Inter se coiisse viros ꝛ discernere ferro scādendo viret pnūcies pviros: ꝛ aliq̄n etiam sola

ceditur: vt in illo Lucretiano. Arboribus veteres decidere falcib⁹ ramos: scādendo pferendū est falcibu ramos. Ceditur nōnūq̄ a pricipio dictiōis: vt apud Tibullum. Opereat q̄cūq̄ viridesq̄ smaragdes: scādēdo pnūcies viridesq̄ maragdes s; cū hmōi iūcture cū rare sint, pius sunt vitāde.

Carmen cū incipiat vel ab o vocali alia ve
Que per se vox est perfecta: ⁊ dictio sectans
Incipit a vocali fit subtractio nulla.

¶ Qn̄ carmē hexametrū aut aliud quoduis incipit ab o/vel alia vocali q̄ p se perfectā vocē et partē orōnis cōficit vt sequēs dictio a vocali incipit: tūc nulla erit subtractio aut elisio. vt apud Tibullū. O ego ne posse tales sentire dolores. ⁊ apd Ouidiū. O vtinā tū cū lacedemona classe petebam.

U post s/q/g/si vocalis comitetur
Litterule perdit vim: testes lingua/aqua suauis

¶ U post g/q/s/sequēte vocali liquescit/vim lr̄e amittēs: vt in ligua/aqua/suauis. q̄ in scādēdo bisillabe pferūtur. Uirg. Munera sunt lauriq̄ ⁊ suaue rubēs hiacit⁹.

Iis in scandēdis vocalem cede priorem
Dii dee diis sic ee pluralis ⁊ iidem.
Iisdem dehinc deinceps huic ⁊ cui deinde, pinde.
A desum ducta ⁊ vocali de comitante.

¶ Subtrahitur prior vocaliū in scāsione harū dictionū dii/dee/diis/iis/ii/ee/⁊ iidē pri iisdem huic/dehinc/deinceps/cui/deiñ/piñ: ⁊ deducta a desū q̄tiēs post de immediate seq̄tur vocalis. Uirg. Dii deeq̄ oēs studiū q̄bus arua tueri. Idē alibi. Iidēvēturos tollemus in astra nepotes. Idē i bucolicis. Experiar tu deiñ iubeto certer amyntas. Lucan⁹. Nō deest, plato ieian⁹ vēditor auri. Iuuenalis. Dehinc clamore pari cōcurritur ⁊ vice celi. Hora. Rede age q̄ deinceps risisti vibidinis dum.

In fine hexametri superest cū sillaba habūdas
Carmē hipermetrū est: que sillaba cesa sequenti
Cū versu semper scādendo adiūgitur apte.
Sēper hipermetrū vocalis finiet aut m.

¶ Aliqñ in fine carminis hexametri abūdat sillaba: qd vbi fit carmē dr̄ hypermetrū. Et necesse carmē illud vel in vocali vel in m/lr̄a terminare: ⁊ seq̄ēs carmen a vocali incipere: ⁊ sillaba in fine abūdās abscissa scādēdo capiti seq̄ētis carminis annecti debet: vt in illo Uirg. Aut dulcis vulcano musti decoquit humorē. Et foliis vndā tepidi despumat aheni. Illa sillaba rem/in fine hexametri superās: cū pncipio seq̄ētis carminis scādi debet. Aut dulcis vulcano musti decoquit humo. Et folius vndā ⁊c̄.

¶ De varia hexametri cōpositione.

¶ In hexametro cōponēdo sextuplex ſm quosdā est. varietas hexametrū el dactilicū appellāt qd, dactilo clauditur: q̄le est illud p̄ferimus manib⁹ viras ⁊ v̄ba p̄cātia qd ⁊ hypmetrū est. Sz apti⁹ hoc exemplū. Sidera pallida distinguūt fata territa luminis. Spōdaicū est illud qd ex solis spōdeis cōstat: vt Romani muris albani cinxerūt longā. Et dicitur eq̄tēporania: cū oēs pedes vel dactilici vel spōdaici sunt: s; spōdaicū fugiendū est: qd tanq̄ soluta oratio incedit. Commune siue perio

dicũ quod alternis dactilis vel spõdeis cõstat: vt Italiã fato profug⁹ lauinaq; venit. Sapphicũ qđ inter duos spõdeos quatuor habet dactilos: vt inferretq; deos latio genus vnde latinũ. Antimachiũ qđ bis post duos dactilos habet spõdeũ: vt ante fugã soboles si qđ mihi paruulus aula. Absolutũ qđ oẽs partes orõnis hz vt est illud. Heu si tũc flentẽ rapuisset in ethera mauros. Hec ꝛ alia carminũ diuersa gña tradũt aliqui sed cũ superuacaneũ videtur omittimus.

¶ Hexametri carminis vicia:

¶ Vicia hexametri carminis eorũq; nota operepreciũ est indicare. Ea sex putat Paulus Theodor⁹. Ego plura cõgessi. Acephalũ đr qđ incipit a sillaba breui / vt fluuiorũ rex aridanus cãposq; p oẽs. Procephalũ qđ in primo pede vltra quatuor tpa habet: vt Insule ionio in magno quas dira celeno. Lagarũ seu laxũ cui⁹ in medio vna aut plures sillabe claudicãt: vt Cõgredior fer sacra pater ꝛ cõcipe fedus. Trũcatũ qđ in penultima claudicat: vt Portẽ cõtẽnũt. Laudato vulnere gete hec ꝛ scazontes ꝛ ecades appellat diomedes cui⁹ librũ tertiũ lege ꝓ diligẽter. Hypmetrũ qđ vna sillaba habũdat. vt Iactemur doceas ignari hoimq; locorũq;. Hypmediũ qđ habet sillabã in medio superãtẽ: aut qđ synerisim patitur: vt hirrit aeripede ceruã lz aut erimanthi. Inane cui⁹ sillaba in duas ꝑ dieresim sciditur: vt Accipe põpei carmẽ deductũ ab illo. Ex vna enĩ sillaba due fiũt. Nã si lõga corripitur đr fistola. vt Obstupui steterũtq; come ꝛ vox faucib⁹ hesit. Si breuis ꝓducitur ecta sis. Si due breues ꝑ vna lõga vł due lõge ꝑ vna ponãtur Smiphonesis. hac greci frequẽter vtũtur. Spõdaicũ qđ spõdeũ habet in q̃nto: vt cornua velatarũ obuertimus antennarũ. Colossium seu colobũ seu solitũ qđ ꝓsa orõne incedit: vt dono dicite doq; volẽtibus cũ magnis diis. Asperũ qđ horret iũctura: vt Nisce spioq; thalia q; cyno doceq;. Nec vero ẽ ignorãdũ quedã ex iis vicia iã hexametri quã cuiusuis carminis eẽ posse. Hipothimnũ in q̃ singuli pedes tminãt dictionẽ: vt carmẽ doctũ semina simplex cõdere nescit. Cacophona q̃ vocaliũ assiduitate squalẽt: vt inferni q; latius ceeq; insula circes. Itẽ cũ ab eadẽ cõsonãte singule dictiones icipiũt: vt O tite tute tati tibi tãta tirãnia tulisti. Iquocũ cui⁹ vltime sillabe sunt vt exiret mẽtes. Omoteleuton ꝛ bicipitia si vltimã ṽba simplicit desinãt. Itẽ cauda fraterna grata malis lis: dnr ꝛ bicipitia si vltimã ṽba simplicit desinãt. Itẽ cauda ea cũ finis duoꝝ in ꝯsonãtes desinit dictiões. Hemistichiũ qđ inceptũ dũtaxat ꝛ se inplenũ est: qualia sunt apud maronẽ. vt huc cursus fuit: hec sulpitius.

¶ De carminis heroici decore.

Carminis heroi si vis seruare decorum.
Pes nunq̃ debet rationis claudere partem
Ni forte in primo: pentimemeri comitãte.
Vel quarto: quĩtoue: offendit turpe secundo
Sed minus in terno: si illum monosillaba claudat

¶ Heroici hexametri decor (vt ait Sulpitius) i apta pedũ connexione ꝛ varietate seruabitur. Si pes nõ terminet partẽ orõnis / nisi forte in primo loco sequẽte entimemeri: vt in illo virgiliano. Ast ego q̃ diuũ incedo regina iouisq;. Et nisi forte in quarto loco: vt Vela dabãt leti spumas salis ere ruebãt. Vł forte in q̃nto; vt musa mihi causas memora quo numine leso. Illepidũ est carmẽ ꝓsa intercisaq; nimis orõne succusano: ꝛ maxime si scđs pes partẽ orõnis terminet vehementer offendit. vt Impulit in latus: ꝛ venti velut agmine facto. Qđ fiet min⁹ indecore in tertio si monosillabã desinat ꝛ dictiões exigue sint. vt est illud horatii. Nõ vxor te saluũ vult non filius omnes.

Herosi pulchrū est vox qd̄ trissillaba finit.
Illepidū est pēta: aut qd̄ vox tetrasillaba claudit.
Gratius incedit quod vox bissillaba cōplet
Integra si fuerit vox quā ponis pede quinto
Distortū est carmē qd̄ vox monosillaba finit
Pulchrius at cōstat quod vox encletica claudit

¶ Decorū est heroicū qd̄ in trissillabā desinit ꝛ fortiꝰ videtur insurgere: quale est illud Virg. Urbs antiqua fuit tirii tenuere coloni Carthago. Illepidū est carmē qd̄ in tetrasillabā aut pēthasillabā desinit: vt est illd̄ Virg. Nulla venꝰ/ nulliqꝫ animū flectere hymenei. Et illud Martialis. Ois cesareo cedit labor amphiteatro. Gratius est illud carmē qd̄ in bissillabā desinit/ maxime si pes quītus cōstet: vt est illd̄ Virgilii. Musa mihi causas memora quo numine leso. Distortū est carmē qd̄ in monosillabā desinit: vt est illud Virg. Sole nāqꝫ tibi diuū pater atqꝫ hoīm rex. Pulchriꝰ carmē incedit si monosillaba encletica fuerit: vt est illud Horatii. Scꝫ vxorē cū summa dote fidēqꝫ. Et genus et formā regina pecunia donat.

Dactilici insurgūt cōnexi quinqꝫ decore.
Quatuor interdū spōdei stantqꝫ venuste.
Dactilus alternis spōdeis itqꝫ decore.

¶ Insurgūt ꝛ fluūt canore quinqꝫ cōtinui dactili: quale est illud Ennii. At tuba terribili sonitu ꝓcul ere canoro. Incedūt etiā cū decoro quīqꝫ spōdei quatuor/ si ipsa res exigat: vt est illud Virg. Occultū inspires ignē fallasqꝫ veneno. Similiter decorū est carmē cū dactilici pedes alternis vel interiectis spodeis tēperātur: vt ē illud Virg. Italiam fato profugus lauinaqꝫ venit.

Quū precedētis: pendēs sentētia versus
Cōma colonue facit: versu cōclusa sequenti.
Laudatur carmē: qd̄ fit qn̄qꝫ necesse
Est rem cōtinuas: vehemēs vel suauē loquaris.

¶ Laudabile est carmē cū sn̄ia suspēsa in sequēti vsu includitur/ cōma siue colō efficiēs/ multoꝝ carminū int se implicatio: quā cathenā appellāt plurimū iocūditatꝫ habet in loco: vt quū opus sit vt rē cōtinuas/ vel vehemētia aut suauitate vtaris. Id qd̄ in carminibus ꝓxime ꝓcedētibꝰ ꝯspicere satis est in promptu.

¶ De elegiaci carminis decoro.

Pētametrū pulchrū debet concludere sensum
Precipue ornatū/ qd̄ vox bissillaba claudit.
Proximū ꝫ huic pēta aut qd̄ tetrasillaba cōplet
Absurdū est quod vox tris/ vel monosillaba finit.

¶ Decorū pēthametrū elegiacū sensum debet cōcludere ꝛ ornatissimū est qd̄ in dissillaba clauditur: vt est illud Ouidii. Hāc tua penelope lēto tibi mittit vlixes. Nil mihi rescribas attn̄ ipse veni. Proximū huic est qd̄ in pēthasillabā aut tetrasillabā desinit: vt est illud Maronis. Uidi ꝯcretas per grāma fessa ruinas. Pēdere aut olerū stare cacuminibus. Similiter illud eiusdem Maronis. Uidi pestano gaudere rosaria cultu Ex oriente nouo rosida lucifero. Absurdū est illud penthametrum

quod vox trisillaba aut monosillaba ꝑficit / quale est illud . Communis paphie
da sideris ⁊ dea floris precepit vnius murictis esse habitū. Similiter illud Eneas
atanis edite regibus es.

¶ Annotatio.

Litterule eiusdem / vocum similes quoq; fines
Crebras vocales: verius vetat ipsa venustas

¶ Ut decoꝝ carminis seruemꝰ eiusdē littere / aut sillabe assiduitatē: crebras etiā
vocaliū ꝯcursiones dissonantiā / ⁊ sibilationē magis etiā ꝙ in soluta oratione vita
bimꝰ. Permittūtur tamē aliqñ (licet rariꝰ) apud poetas hmōi iuncture: sed figu=
rate ⁊ licenter vt est illud Ciceronis. O fortunatā natā me consule romā. et illud
Ennij. O tite tute tati tibi tanta tyrāne tulisti. Et illud Ennij Merētes flentes la
chrymantes ac miserantes.

Seruabimꝰ etiā (vt inquit Sulpitius) in carminibꝰ cōtexendis omnē cultū cū
la imitatis integritate. Vbis vtemur electis nūc suauibꝰ nūc canoris vt res postu
lat. Carmē figuris aspgemꝰ: facilitate affectibꝰ aliqñ cōcinnabimꝰ. fabulis histo
riis ⁊ reꝝ doctrina locupletabimꝰ. duriciā ⁊ vboꝝ nouitatē vitabimꝰ: ⁊ qđ maxia
virtꝰ orōnis est: vt Lactantiꝰ inquit apte dicemꝰ. Ambigue dicta ⁊ ornamēta am
biciosa (vt monet flaccus) refugiemꝰ a ꝑsonaꝝ ⁊ reꝝ decoro nō deliberabimus.
Interdū copiā: interdū breuitatē: nūc pingue: nūc siccū dicendi genꝰ: nūc maturꝝ
⁊ graue: nūc ardens erectū ⁊ cōcitū amabimꝰ. Carmē deducendū leta intentaq;
cura aggrediemur. Antea (si fieri poterit) vel lectiuncula. vl cōmemoratiōe similis
carminis excitati. In vsu etiā faciēdo / scabemꝰ ꝑsepe caput rodemusq; vngues:
nō de industria: sed cū distractiōe intēti: vñ inuēto qđ conabamur nobis qsi nō sen
tientibꝰ plateū cedemꝰ stilū sepe vertemꝰ singulaq; diligenter examinabimꝰ / et
an lectione sint digna senere censebimꝰ. Amicoꝝ pleraq; iudicio emendabimus.
paucis ꝯtenti lectoribꝰ. ⁊ belle assentatoꝝ non admittemꝰ. Luxurientia cōpesce
mꝰ aspera leuigabimus. ⁊ carētia virtute tollemꝰ. Libri editionē nō precipitabi=
mꝰ ne eā penitentia subseqtur. sed diu vel nonū in annū castigabimꝰ. Si qđ antē
emissuz fuerit: ꝑsertim in adolescētia. licet in iudiciū cū modestia reuocare ⁊ in suo
genere ꝯseruādo corrigere fecere id multi. fecit ⁊ ipse Cicero. ꝗ totos mutauit ar
chademicos fecit ⁊ Marcialis iā gradior ꝗ inquit / festinata prior decimi mihi cura
libelli. Elapsuz manibꝰ nūc reuocabit opꝰ. Nota leges quedā sed lima rasa recen
ti. pars nona maior erit lector vtriq; tue. Ad qđ etiā nos hortari videt priscianꝰ
ꝗ fatet se quecūq; in suis aduertit errata: quoad vixerit emendaturū. Nā vt fabiꝰ
inquit supuacuus foret in studijs lōgior labor si nichil liceret meliꝰ inuenire ꝓte
ritis. In vsibus etiā cōdendis lucilij ⁊ Crispini nimis cita ⁊ ꝑceps extēporalitas
vitijs nō vacat. Inquit eñ horatiꝰ. Carmē rephendite que nō multa dies ⁊ multa
litura coercuit atq; ꝑfectū decies nō castigauit ad vnguē. Laudabile erit carmē
Euripidis maturitatē Maronis morā vsino more ⁊ qntilij lunā exptū. Gloriant
tñ aliqui iuuatū sibi carminis facilitatē: qsi virgula, (vt aiūt) diuina furore quodā
diuis ꝑciti / vel a musis ipsis (tāq; olim hesiodo fabulat) sine studio sibi donatum.
Sed audiant eundē horatiū. Natura fieret laudabile carmen an arte Quesituz
est ego nec studiū sine diuite vena. Nec rude qđ ꝓsit video ingeniū alteriꝰ / sed
altera poscit opē res: ⁊ cōiurat amice. Adiūgatur ideo facili ⁊ extēporali ingenio
matura diligentia. Addo etiā doctrinā. Nā vt idē flaccus ait. Scribendi recte sa
pere est principiū ⁊ fons. Multū etiam cū imitatione exercitatio conferet.

¶ Annotatio.

¶ Quāq; ⁊ hec de carminis decoro diximꝰ / noli tñ ea a nobis sic dicta existimes:
vt hāc legē semꝑ ⁊ vbiq; qsi affectatā ⁊ nimis rigidā obseruare sis astrictus. Ipse
eñ poetaꝝ ꝑnceps Maro nedū poeta alij credo hāc legē (vt in suis ē ꝑspicere mo
numētis) ꝑtermiserūt. Nimirū nā vt idē inquit. Nō oīa possumꝰ omes. Ille etiaz
insignis apud grecos homerꝰ hec ⁊ hmōi obliuisci. fatet flaccꝰ Qñq; bonꝰ dormi
tat homerꝰ. Permittūtur autē ꝑter hanc legē multa poetica licentia: vt idē ait.

Sunt delicta tñ quib⁹ ignouisse velim⁹. Nã neqȝ corda sonũ reddit quẽ vult ma
n⁹ ⁊ mens. Nec semꝑ feriet quodcũqȝ minabit arc⁹. Quo magis tñ (vitato indeco
ro) ꝓprius decoro accedas: eo laudabilius erit carmẽ. minusqȝ offendet. vt idẽ ait
Uerꝫ vbi plura nitent i carmie nõ ego paucis offendar maculis: quas aut incuria
fudit. Aut humana parꝫ canit natura. q̃d ergo vt scriptor si peccat idẽ librarius
vsqȝ quãuis est monit⁹: venia caret: ⁊ cythared⁹ ridetur corda q̃ semꝑ oberrat ea
dẽ. si latius de hac re cognoscere libeat horatiũ de arte poetica consulito.

¶ De licentia poetica.

¶ Carmina scribenti ꝑmittunt̃ nõnulla poetica licentia. sed hac in re aduertẽdũ
est/ hmõi licẽtiã/ nõ vsqȝ adeo ꝓtẽdi posse: q̃si liberũ sit scriptori litterarie artꝫ de
serere p̃cepta ⁊ ꝓ suo voto: vel verba transformare: vel viciose inter se iũgere di=
ctiones. Uerꝫ que in grãmaticis ⁊ oratoriis disciplinis a magnis auctorib⁹ tra=
dunt̃ ea negligere nõ decebit. Sũt eni cui⁹ arti limites p̃stituti: q̃s licenẽ ꝓ auc=
torꝫ iudicio p̃uaricari nephas ẽ. Imitabimur ergo celebres poetas: ⁊ i q̃b⁹ illi fe=
re ad viciũ: cũ dignitate tñ sũt deflexim illa icidere (nisi carminis ꝯmoditate/ aut
necessitate cogã) minus decet. Nã illud vnũ memoria tenere debem⁹: vnã quãqȝ
orationẽ auriũ iudicio examinari debere/ hic ergo ꝑmiss⁹: siue licentia poetica in
lr̃is sillabis/ dictionib⁹: ⁊ orationib⁹ inenit̃. Nã ab his singulis fit a poetꝫ ꝯtra p̃=
cepta trãsgressio. In lr̃is q̃dem (vt superius in figuris dixim⁹) Adiectione detra=
ctione/ imutatione/ transmutatione peccat̃. Additur nãqȝ i dictione lr̃a que p̃ce=
dentẽ vocalẽ breuẽ facit lõgã: vt relliquas relligo. redduco. Uirgili⁹. Relliquas da=
naũ. horatius i epodis. Deus hec fortasse benigna redducet in sede vite. Detra
hit̃ nõnunq̃ȝ lr̃a. Uirgil. Atqȝ immitis achilli. S eñ vitandi sibili causa detraxit
Immutat̃. vt olli ꝓ illi. Cũqȝ opus est lõga syllaba. r. in. s. mutatur. vt honos: la=
bos. arbos. ꝓ honor. labor. arbor. Trãsmutãtur vt teucre: euãdre: meleagre: pro
teucer/ euãder/ meleager. Qđ ideo fit. qđ duplex in his noib⁹ ẽ terminatio nõati
dicimus. Euãdrus teucrus. Uirgil. in septio. Tum pater euandrus

¶ De licentia innouãdarũ sillabarũ.

¶ Idẽ quoqȝ fit in sillabis. Nã dictioni vt cõmodius quadret v̄sibus sillaba adiũ=
gitur vt induperator ꝓ imꝑator. mauorcia ꝓ marcia. vł subtrahitur vt accessꝫ ꝓ
accessistis. Uirgil. Accestis scopulos. Aut mutat̃ vt caudicib⁹ ꝓ codicib⁹. Uirgil.
in geor. Caudicib⁹ sect⁹. ⁊ cõnixa ꝓ enixa. Idẽ. Spẽ gregis ah silice i nuda cõnixa
reliquit. Item euantes ꝓ ouãtis. Idem in. vi. Eneidos. Illa choꝝ simulans euan
tes orgia circum.

¶ De innouandis dictionibus.

¶ Dictiones quoqȝ additionẽ seu interpositionẽ alterius dictionis recipiunt: vt
septẽ subiecta triom/ ꝓ subiecta septentrioni. Immutationẽ siue innouationem
vt miseresco ꝓ misereor/ horesco ꝓ horreo/ vł diminutionẽ: vt pusill⁹ pro paruus
Uel cõparationẽ vt senior ꝓ senex/ tristior pro tristꝫ. Uirgili⁹. Tristior ⁊ lachrymꝫ
Uel deriuationẽ. Uerg. Frõdea tecte/ ꝓ frõdosa. Cõpositiõe vt belliger thirsiger
Que ⁊ si i oratione quoqȝ soluta occurrãt/ in pedestri tñ licenti⁹ ꝑmittunt̃. Scien
dũ est etiã in dictionibus grecis licere vti grõ/ vel suo vł latio quo ad metri ꝯmo
ditas exposcit. Uerg. in vi. eneidos. In forib⁹ letum androgeũ/ ꝓ androgei. Trãs
mutari etiã a poetis solent dictiones interdũ. Uerg. Maria oĩa circum.

¶ De oratione.

¶ Fit insuꝑ nõnunq̃ȝ ad orationẽ superuacua dictionis adiectio/ ⁊ freq̃ẽtib⁹ ꝯiũ
ctionib⁹ cõpacta. qđ greci polysinthecon appellãt. Uer. Athamasqȝ/ thoasqȝ/ peli
desqȝ/ neoptolẽmusqȝ/ primusqȝ machaon. Idẽ alibi. Ore locuta est/ qđ ꝑ pleonasi
mũ. i. accumulationẽ dr̃. Detrahitur similiter aliq̃d orationi qđ eclipsis vui⁹ v̄bi
defect⁹. Uergi. hec secũ me ne incepto desistere victã. in p̃ma oratiõe deest. dixit
ĩn scd̃a aũt decet. Aliq̃ñ detrahit̃ dictio ꝑ apostaposim siue vt Cicero ꝑ reticẽtiã

Idem alibi. Quos ego: sed prestat intelligitur punire. Subtrahuntur aliquando coniunctiones per dyaliton. Idem. Ite forte citi date flammam impellite remos. Transponitur aliquando oratio per hysteron proteron: quando retrouerso ordine profertur. Terentius. Symbolum dedit cenauit. Transponitur etiam oratio cum casibus vice versa res significatur vt trade rati ventos: vbi intelligitur. Trade ratos ventis.

De commutatione vocabulorum per omnes partes orationis.

Aliud aduertunt preterea poeta vocabulis abuti: et aliud pro certis contra consonis vocabulum pro alio ponere. In nomine quidem vt Iuuenalis bacchanalia viuunt. i. bacchanaliter hoc furiose et crapulose. Virgilius in georgicis. Armentaque pasces sole recens orto: hoc est recenter. Idem in georgicis flos apprima tenax. hoc est apprime. In his omnibus nomen pro aduerbio ponitur. Ponitur etiam proprium pro appellatiuo. Virg. hauriat hunc oculis ignem crudelis ab alto dardanus. i. dardanius de enea cum loquitur qui a dardano rege troiano venit. Loco etiam generis species ponitur. Virg. in georgicis de equibus amore feruentibus: illas ducit amor trans gargara transque sonantem ascanium. vbi gargara pro quibusque montibus posuit et Ascanium pro quibusque fluminibus. Inuentor etiam pro re inuenta ponitur. Virg. Cereremque canistris expediunt. Cererem que est dea frugum pro pane posuit. Idem equitem pro equo. Idem in georgicis. Frena pelethronii lapithe gyrosque dedere. Impositi dorso atque equitem docuere sub armis. Insultare solo. Equitem. i. equum. Numerus certus pro incerto ponitur. Idem. O terque quaterque beati numerus singularis pro plurali. Idem. pars in frustra secant. Casus pro casu. Vir. Curruque volans dat lora secundo. Curru pro currui. fit etiam alteratio in verbis. Virg. Hunc ego si potui tantum sperare dolorem. sperare pro timere posuit. Modus etiam pro modo ponitur. vt Itis paratis quod primum arma viri. i. ite et parate. Significatio pro significatione. Virg. pra aduertit: pro aduertitur. Idem in georgicis. Longique vrgent ad littora fluctus. pro vrgentur. Item vna propositio pro alia ponitur. Terentius. Ecquid nos amas de fidicina hac. i. propter hanc fidicinam. hec et multa alia vsurpant poete.

De omni genere metrorum quo vsus est horatius apud latinos inter poetas liricos facile princeps.

Metrorum vndeuiginti generibus vsus est horatius libro carminum que ode inscribitur. de quibus omnibus inferius dicemus.

Carmen Asclepiadium Choriambicum

Tetrametrum carmen choriambum asclepiadis fit
Spondeo et binis choriambis pyrrhicioque
Vel sic conficitur spondeo dactiloque
Cum pentimemeri de hinc dactilicisque duobus
Acatalecticon et dicatur monocolon esse.

Primum genus est carmen monocolon choriambicum Asclepiadium tetrametrum acatalecticon. et dicitur monocolon. i. vniforme: quia nullo est coniunctum. Dicitur etiam Asclepiadium ab inuentore asclepiade poeta lirico. Et choriambicum a pede choriambo predominante. Et tetrametrum quod quattuor pedes continet. Et acatalecticon quod perfecto fine clauditur. Conficitur autem ex spondeo. duobus choriambis et pyrrhichio: et sic scanditur. Mece/nas atauis/ edite re/gibus. Et secundum diomedem sic conficitur. Spondeo dactilo cesura et duobus dactilis et sic scanditur. Mece/nas ata/uis/edite/regibus. Et hoc metro tris odas dumtaxat scripsit.

Mecenas athauis edite regibus
Exegi monumentum ere peremius
Donarem pateras grataqz cōmodis
¶ Hoc metro scripsit prudentius illum hymnum de accensione ignis.
Hymni. Inuentor rutili dux bone luminis
¶ Secundum est dicolon tetrastrophon constans ex saphico & Adonico

¶ Dactilicum sapphicum penthametrum endecasillabum.

Sapphicū est carmen confectum dactilicum sic
Penthametrū: primo semper pede pone trocheum:
Hinc spondeum: hinc dactilicū: binosqz trocheos

¶ Dactilicū adonicū dimetrum.

Dactilicon dimetrum sic carmen adonidis esto
Ex pede dactilico & spondeo siue trocheo.

¶ Sapphicon penthamerū, endecasillabum conficitur ex trocheo spondeo dactilo & duobus trocheis & sic scanditur. Jam sa/tis ter/ris niuis/atqz/dire. Huic coniunctū est adonicum constans ex dactilo & spondeo vel trocheo & sic scanditur. Terruit/vrbem. hoc metro tres & viginti odas scripsit.

Jam satis terris niuis atqz dire
Marcuri facunde nepos atlantis
Quem virum aut heros lyra vel acri
Uile potabis modicis sabinum
Integer vite scelerisqz purus
Parcius iunctas quatiunt fenestras
O venus regina gnidiqz paphiqz
Poscimus si quid vacui sub vmbra
Persicos odi puer apparatus
Nullus argento color est auaris
Ne sit ancille tibi amor pudori
Septimi gades aditure mecum
Illa si iuris tibi peierati
Rectius viues licini neqz altum
Ocium diues rogat in patenti

Martis celebs quid agā calendis
Mercuri nā te docilis magistro
Herculis ritu modo dictus o plebs.
Fame nympharū fugientū amator
Nō vides quātū moueas periclo
Mōtiū custos nemorūqʒ virgo.
Impios sparte retinētibus omen
Pindarū quisqʒ studet emulari.
Diue quā proles medea magne
Est mihi nouū superātis annum
Phebe siluarū quā potēs diana.
¶ hoc metro etiā scripta sunt hymni quos frequētāt ecclesiastici
Nocte surgētes vigilemus omnes
Ecce iam noctis tenuatur vmbra
Quod chorus vatū venerādus olim
Ut queāt laxis resonare fibris
O sator rerū reparator eui
Antra deserti teneris sub annis
O nimis felix meritiqʒ celsi
Christe sctōrū decus angelorū
Virginis proles opifexqʒ matris
Iste cōfessor domini sacratus

¶ Illud notandū qd in secūdo huius hymni versu dicēdū est hoc die et non hodie qr primū pedē oportet esse trocheū et oēs he predicte ode manifestāt. O pater sancte mitis atqʒ pie.

¶ Ille hymnus pedes non seruat: qui hūc hymnū scripsit sillabas tm̄ seruare pedes vero minime curauit.

¶ Tertiū est dicolon distrophon cōstans Choriābico gliconico et asclepeadeo. sic.

¶ Gliconicum coriambicum.

Sic carmē trimetrū choriambicū conde gliconis.
Ex pede spōdeo/choriābo/pirrichioqʒ.
Vel pede spōdeo: sic dactiliciisqʒ duobus

¶ Gliconicū choriambū trimetrū cōstat spōdeo choriābo et pirrichio sic scāditur. Sit te/diua po/tens cipri. vel secūdū alios cōstat ex spōdeo et duobus dactilis sic scāditur. Sit te/diua po/tens cipri. huic coniugitur asclepeadiū choriambicū; et dicitur dicolon distrophon scripsit hos metro odas duodecim.

Hymni.

Dicte diua potens cipri.
Cum tu lypia telephi.
Mater cena libidinum.
Et ture et fidelibus iuuat
Donec gratus eram tibi
Uxor pauperies ibici
Quantū distat ab inacho.
Intactis opulentior.
Festo quod potius die
Quod me bracchi capis tui
Intermissa venus diu
Quem tu melpomene semel

¶ Dactilicū archilochiū tetrametrū.

Dactilicū archilochi sic carmē tetrametrū fit
Quatuor herois pedibus: tribus atq; trocheis.
Et quartus debet semper pes dactilus esse.
Bucolici in morē partē claudēs rationis.

¶ Endecasillabū archilochium.

Ex binis iābis pētimemeri atq; trocheis
Ternis: cōficiens endecasillabon apte
Sepius at primo pro iābo pone trocheū

¶ Dactilicū archilochiū cōficitur ex quatuor pedibus heroicis (ita q quartus semper sit dactilus partē orōnis finiēs more bucolici) et ex tribus vltimis trochaicis et sic scāditur. Soluit/acris hy/ēs gra/ta vice/veris/et fa/uoni. huic cōnectitur endecasillabū archilochiū cōstans duobus iābis pentimemeri. et tribus trocheis: et sepius primo loco pro iābo ponitur spōdeus: et sic scāditur. Trahūt/que sic/cas machi/ne ca/rinas. scripsit hoc metro hanc oden solam.

Soluitur acris hyems grata vice veris et fauoni

¶ Quintū est tricolon tetrastrophon cōstās ex primis duobus versibus coriambicis Asclepeadeis: de quo metro superius est dictū. Tertius pes est pherecratius trimeter heroicus q cōficitur ex spōdeo dactilo et spōdeo sic scāditur. Grato/pirrha sub/antro. Quartus versus est gliconicus de q sup diximus. hoc metro septēodas scripsit.

Quis multa gracilis te puer in rosa
Quauis referēt in mare te noui.
Dianā tenere dicite virgines

Uites hamulo me similis chloe
O fons blandusie splendidior vitro
Audiuere lice dij mea vita dij
Quis fles asterie quas tibi candidi

¶ Sextū ex dicolon distrophon. tres enim primi versus sunt Asclepiadēi choriambici siue dactilici. Quartus gliconicus de quibus superius est dictum. scripsit hoc metro odās nouem.

Scriberis vario fortis et hostium
Pastor cum traheret per freta manibus
Quis desiderio sit pudor aut modus
Albi ne doleas plus nimio memor
Nolis longa fere bella munantie
Extremum tanaim si biberes lice
Inclusam donaen turris et cura
Diuis arte bonis optime romule
Jam veris comites quo mare temperent

¶ hic duobus metris vim Asclepiadeo choriambicō et Gliconico scripsit diuus Ambrosius de sanctis martyribus illum hymnum.

Sanctorum meritis inclita gaudia **Hymni.**

¶ Est etiam alius hymnus de eukaristia.

Sacris solennijs iuncta sunt gaudia

¶ Qui tā hūc scripsit pedū mēsurā et metrorum naturā nō curās sillabarum tm̄ nūerum seruauit. ¶ Est etiam alius hymnus de assumpsione diue virginis marie.

O quam glorifica luce choruscas

¶ Uideret hic hymnus Asclepiadio carmine cōtextus sed contra illius metri naturā in postremo pede ponit spōdeus vel trocheus pro dactilo: qui hūc scripsit nullum ducē secutus/vsus est monocolo tetrastropho hos quattuor versibus eiusdem matri inde post quartum replicatione facta.

¶ Quartum est dicolon distrophon Constans dactilico archilochio tetrametro et eudicasillabo archilochio.

¶ Dactilicū phaliscū tetrametrum.

Dactilicū tu tetrametrum sic conde phaliscum
Quattuor herois spondeis: dactilis siue
Siue alternis: sed ternus pes sepius esto
Dactillicus: quartus spondeus sit quoqz semper

¶ Septimū est dicolon distrophon. primus enim versus est heroicus archilochius de quo superius est dictū. Secundus phaliscus dactilicus tetrameter acatalecticus: cōstans ex quattuor pedibus heroicis vel dactilicis vel spondaicis vltimus in semper spondeus erit. Tertius septius dactilus [illegible].

Lauda/bunt ali/j cla/ram rhodon/aut myti/lenē
Aut ephe/sumbima/ris ve co/rinthi.

¶ Scribit hoc metro quattuor odas.

Laudabunt alij claram rhodon aut mytilenen
Albus vt obscuro detergit nubila celo
Te matris & terre numeroq3 carentis harene
Quid tibi vis mulier nigris dignissima barrhis

¶ Choriābicū aristophanū monometrū.

Carmen aristophanis choriambum cōditur apte
Ex pedibus binis & erit primus choriambus
Bacchius (arbitrio) fiet amphibrachus ve secūdus.

¶ Choriambicū alcaicū trimetrū m.

Alcei trimetrum choriambium condere carmen
Sic debes: primo tu pone secundum epitritum
Hinc binos choriambos: bacchius vltimus esto
Aphibrachum ve loces illius sub vice sepe

¶ Octauū ē dicolō distrophō-pm⁹ xl⁹ ē choriābic⁹ aristophan⁹ ɔstās choriābo & amphibrachio siue bacchio & sic scādit. Lidia dic/p oēs. Sequēs est choriābic⁹ alcaic⁹ trimet̄ ɔstās epitrito scdo duob⁹ choriābis & amphibracho siue bacchio sic scādit. Te deos o/ro sibarim/cur pperas/amādo hoc metro hāc odē solā scripsit

Lydia dic per omnes
Te deos oro sibarim cur properas amando

¶ Dactilicum alcaicum trimetrum.

Alcaicum trimetrum carmen sic dactilicum fit
Ex binis iambis: vel sic spondeo et iambo
Huic pentimemeri post dactilicisq3 duobus

¶ Iambicum archilochium trimetrum hypercatalecticon.

Archilochi iambum fit hypercatalecticon apte
Sic dimetrum: primo pede spondeum vel iambū
Ponas spondeum tertio: iambumq3 secundo
Et semper quartus sit iambus pyrrhichius ve
Postremo semper ponatur sillaba abundans

¶ Dactilicū pindaricū tetrametrum.

Pindaricū tu dactilicū fac tetrametrū sic
Dactilicis binis necnon binisq̧ trocheis

¶ Nonū est tricolon tetrastrophō ꝑmi duo versus sunt dactilici alcaici trimetri cathalectici. Cōstat aūt duob⁹ iābis: vł spōdeo ⁊ iābo cesura: duobusq̧ dactilis. Tercius est archilochius dimet hypcathalectic⁹ ꝯstās ex ꝑmo pede iābo vł spōdeo secūdo iābo tcio spōdeo/qrto iābo vł pirrichio: deīn sillaba abūdās. Quart⁹ ē pindaric⁹ dactilicus tetramet ꝯstās duob⁹ dactilis ⁊ duob⁹ spōdeis ⁊ sic scāditur.

Uides/ vt al/ta stet niue/ cādiduz
Sora/cte nec/ iam/ sustine/ ant onus
Silue/ labo/rantes/ gelu/ que
Flumina/ constite/rint a/cuto.

¶ Scripsit hoc metro triginta nouem odas.

Uides vt alta stet niue cādidum
O mater pulchra filie pulchrior
Uelox amenū sepe lucretilem
Musis amicus tristiciā ⁊ metus
Natis in vsum leticie scyphis
Jcti beatis non arrhum inuides
Quid dedicatū poscit appollinē
Parcu deorū cultor ⁊ infrequens.
O diua gratū que regis antium.
Nūc est bibendū nūc pede libero
Motū ex metello cōsule ciuicū
Equā memēto rebus in arduis.
Nudū subacta ferre iugū valet
O sepe mecū tempus in vltimū
Nō semper imbres nubibus hispidos.
Quid bellicosus cātabar ⁊ scytes
Jlle ⁊ ne fastore posuit die
Heu heu fugaces posthume posthume:
Jam pauca aratro iugera regie
Cur me querelis examinas tuis
Bacchum in remotis carmina rupib⁹

Nō vsitata nec tenui ferar.
Odi prophanū vulgus et arceo
Angustā amice pauperiem pati
Descēde celo ꝛ dic age tibia
Iustū et tenacē propositi virū
Celo tonantē credimus iouē
Delicto maiorꝛ numeritos lues
Eli vetusto nobilis ab lamo
O nata mecū cōsule manlio
Celo supinas si tuleris manus.
Vix est puellis nuper idoneus
Tirrh[illegible]na regū progenies.
Qualē ministrū fulminis alitem.
Ne forte credas interituraqꝫ
Que cura patrū queue quiritium.
Phebus volantē prelia me loqui.

Alchaicū coriambicū penthametrū.

Pēthametrū alcei choriambū cōficiens sic.
Spōdeo atqꝫ tribus choriābis pirrichioqꝫ.

Decimū est monocolon Choriambicū alcaicū pēthametrū: spōdeo et spōdeo/tribus choriambis et pirrichio hoc metro treis odas scripsit: sic scādit.

Tu ne/quesieris/scire nephas/quē mihi quē/tibi.
Nullaꝫ/varre sacra/vite prius/seueris ar/borem
O cru/delis ad huc/ꝛ veneris/muneribus potēs.

Iambicū trimetrū archilochiū.

Archilochi iābū dimetrū primo amphimacro fit
Et binis iambis vel spōdeus sit vternis.

Iābicū trimetrū hypponactiū catalecticō.

Hypponacteū dimetrū cathalecticon esto
Iambū: ex quinis iambis. quis sillaba habūdans
Additur: imparibusqꝫ locis spōdeusqꝫ aliquando.

¶ Undecimū est dicolon distrophon. pmus versus est Iābicus archilochius dime
ter acatalecticus ɔstat enī amphimacro, & duob⁹ iābis suīe altno spōdeo. Sequēs
versus est iābicus terimeter hipponacteus cathalecticus. cōstat aūt q̄nq3 iambis
& sillaba superante: hoc metro solā vnā odē scripsit q̄ sic scādit.

Nō ebur/neq3 au/reum
Mea rem/det in/domo/lacu/nar.

¶ Sapphicū alcaicū trimetrū ionicū.

Sapphicū alcaicū trimetrū ionicūq3 a minori.
Cōficitur solis tribus a ionicisq3 minori.

¶ Duodecimū est monocolon carmē ionicū sapphicū a minori trimetrū acatale
cticū. Cōstās tribus ionicis a minori hoc metro solā vnā odē scripsit q̄ sic scādit.

Miseratū est/ne amori/dare ludum.

¶ Dactilicū archilochiū dimetrum.

Dactilicum dimetrū catalecticō archilochi fit.
Dactilicis binis post quos sit sillaba abūdans.

¶ Tertiūdecimū est dicolō distrophū. pmus versus est heroic⁹ hexameter de q̄ su
pradixim⁹. Scd's est dactilic⁹ archilochius dimeter cathalecticus. Cōstās duob⁹
dactilis & sillaba sugante: hoc metro scripsit solā vnā odē q̄ sic scādit.

Diffu:gere ni/ues rede/unt iā/gramina/cāpis.
Arbori/busq3 co/me

¶ Iambicum hipponactium trimetrum achatalecticon.

Hipponacteū iambū trimetrū achatalecticō illud.
Precipue ornatū senis quod ɔstat iambis.
Sedibus imparib⁹ recipit spōdeū aliqñ.
Iambicū archilochiū dimetꝝ acatalecticō.
Archilochi iambū dimetrū acatalecticō illud
Quat uor et iābis cōstās apprima venustū.
Sedibus imparibus recipit spōdeū aliqñ.

¶ [illegible] distrophon. pm⁹ versus est iambic⁹ hipponactius trimeter
acatalectic⁹ pcipue ornat⁹ eo q̄ ex iābis ɔstat sic scādit. Bea/t⁹ il/le q̄/pcul/negociis
Admittit aliq̄n spōdeū in locis inparib⁹: vt in alo. Lupis & a/gnis quā/ta sor/ti
to ob/tigit. Sequēs est iābicus archilochius dimeter acatalecticus ɔstās quatu
or iābis & ideo apprime venustus qualis est hic sequēs. Magis/ve rhomb⁹ aut/sca
ri. Recipit tñ in locis imparibus spondeū: vt in alo. Malue/salu/bres corpori, his
duobus iambicis scripsit odas decem.

[illegible] Liburnis inter alta nauiū
Beatus ille qui procul negociis.

Parentis olim si quis impia manu.
Lupis et agnis quanta sortito obtigit
At o deorũ quicquid in celo regit
Quid immerẽtes hospites vexas canis.
Quoquo celesti ruitis aut cur dexteris
Rogare longã puditã te seculo
Quãdo reposcũ recubũ ad festas dapes
Mala soluta nauis exit alite.

¶ Iãbici metri duo genera: alterũ de quo diximus supra quo vsi sunt recẽtiores alterũ apud vetustissimos comicos tragicos in vsu fuit qđ testatur horatius hunc socci sumpsere pedẽ grandesq; cothurni primusq; hoc carmine scribere cepit archilochus de q̃ idẽ archilochũ proprio rabies armauit iãbo: huic archilocho licãbes ciuis laccedemonius neobolen filiã desponsauit. qua postea negata indignatus archilochus in partẽ et filiã iãbicis carminibus ita mordaciter inuectus est. vt pr impatiẽs cõtumeliarũ morte iãbos illius vitare studuit. Nã ad laqueũ cõfugit seipsum suspendit: vnde Ouidius in ibin. Tincta licãbeo sanguine tela ferã. Erat aũt archilochus poeta parius. Iãbicũ carmẽ est maledicũ. a iambezin qđ est maledicere: vt scribit diomedes. Alii a iapto grece qđ est nocco. Alii a iambiro: qđ apud antiq̃s dicebatur cõtumelior vitupero violo. Hi iambographus q̃ iãbicis carminibus scribit apud grecos precipui huius carminis scriptores fuerũt. Archilochus & hipponax apud romanos aũt Lucilius & Catullus. Scribit priscianus veteres comicos ac tragicos latinos in iãbo oĩbus in locis indifferẽter posuisse quinq; pedes: videlz iambũ tribrachũ anapestũ dactilũ & spõdeũ: sed vltimo loco iambũ vel pirrichiũ soluz de quo latius paulo inferius dicemus.

¶ Iambico archilochio dimetro, de quo superius diximus scribũtur etiã q̃s sancta canit ecclesia sexaginta decẽ hymni. In locis imparibus immiscetur q̃nq; pirrichius & trocheus cõtra illius metri legẽ. Et sunt monocoli tetrastrophi: qr post q̃rtũ quẽq; versum fit replicatio eiusdẽ metri & sunt illi qui sic scãduntur.

O lux/bea/ta tri/nitas
Condicor almie siderum
Adesto sancta trinitas
Eterne rerũ conditor.
Magne deus potẽtie
Summe deus clemẽtie
Telluris ingẽs cõditor
Tu trinitatis vnitas.
Celi deus sctissime
Deus creator omnium
Lucis creator optime
O satis rerũ cõditor

Iesu/quadra/gena/rie
Iesu saluator seculi
Iesu nostra redẽptio
Iã xps astra ascẽderat
Iesu saluator seculi
Iesu redẽptor oĩm
Iesu corona virginum
Nũc scte nobis spiritus
Veni creator spiritus
O gloriosa femina
Quẽ terra põthus ethera
Eterne rex altissime.

Rector potens verax deus
Rerum deus tenax vigor
Audi benigne conditor
Summe largitor premij
Christe redemptor omnium
Consors paternũ luminis
A patre vnigenitus
A solis ortus cardine
Saluator mundi domine
Te lucis ante terminum
Splendor paterne glorie
Plasmator hominis deus
Primo dierum omnium
Rerum creator optime
Ecce tempus idoneum
Tu christe nostrũ gaudiuz
Veni redemptor gentium
Verbũ supnũ pdiẽs: a patre
Vox clara ecce intonat
Vexilla regis prodeunt
Martir dei qui vnicum
Deus tuorum militum
Rex gloriose martyrum

Xpe qui lux es et dies
Ex more docti mistico
Ad cenam agni prouidi
Aurora lucis rutilat
Sermõe blãdo angelis
Jam lucis orto sidere
Somno refectis artubus.
Ales diei nuncius
Clarum decus ieiunij
Impleta gaudẽt viscera
Exultent celuz laudibus
Verbuz supernũ prodiẽs
Jesu dulcis memoria
Jesu amator clementie.
Exultet cor precordijs
In anne puerperio
Nox et tenebre et nebula
Lux ecce surgit aurea
Eterna celi gloria
Chorus noue hierusalez
Tu xpe nostrũ gaudium
O nata lux de lumine
Celestis formam glorie

¶ Sũt etiã alij hymni: q iãbico hypponactio trimetro acatalectico monocolo decurrere videnť: sed ɔtra illi' metri naturã recipiũt locis imparib' aliqñ trocheũ in partibus aũt spondeũ vel pyrrhichiũ aliqñ trocheũ: sed q hos scripserũt sillabaꝝ numero seruato pedũ legẽ non curabant: sic scanduntur.

Annu/e chris/te se/culo/rum do/mine
Aure/a lu/ce et/ deco/re ro/seo.

¶ Trochaicum dimetrum alcmanium acatalecticon.

Trochaicũ dimetrũ acatalecticon alcmanium
Quattuor ex puris debet constare trocheis

¶ Alij pterea sunt hymni q̄ trochaico dimetro alcmanio acatalectico incedere videntur. sed q̄ eos ediderūt huius metri naturā neutiq̄ obseruant: immo licet eum in oibus locis tā spondeū iābū q̄ pyrrhichiū. et simileplurimi trochaeum admittit. Trochaicum alcmaniū dimetrū acatalecticū cōstat ex quattuor trocheis sic scanditur. Quos vi/ps pro se/dere/celso. hoc metro videt hic conscripti de sancta anna.

In am/ne pu/erpe/rio.

Felix/anna/pre a/lus.

Trochaicū dimetrū catalecticō euripideū.

Trochaicum dimetrum catalecticon euripideum

Semipede adiuncto. de ternis esto trocheis

¶ Trochaicū dimetrū catalecticū euripidiū cōstat ex tribus trocheis et semipede hoc est sillaba superante.

¶ Trochaico alcmanio (de quo diximus) et hoc trochaico euripidio hymni sequētes videntur incedere: sed q̄ eos scripserūt (vt in alijs hymnis) nō pedū mēsurā: sed sillabarū numerū (vt sepius diximus) obseruant. Cōfundunt enim alios pedes indifferenter nunc iambū nunc spondeū nunc pyrrhichiū. sic scanduntur.

Pange/lingua/glori/osi

Preli/um cer/tami/nis.

¶ Et dicunt dicoli distrophi versus: quia post secūdum quemq̄ versum fit replicatio primus versus acatalecticus q̄ perfecto fine clauditur. Secūdus est catalecticus q̄ in fine deest sillaba que perficeret carmen hoc modo incedunt sequentes.

Pange lingua gloriosi

Corporis misterium

O maria noli flere

Collaudemus magdalena

Estimauit hortulanum

Urbs beata hierusalem

Tibi christe splendor patris

Sancte dei preciose

Christi miles gloriosus

Festum matris gloriosi

Mundi salus affutura

Lustra sex qui iam peracta

Crux fidelis inter omnes

Iābicū dimetrū anacreontiū catalecticon.

Iambum fit dimetrum catalecticon annacreontis

Ex ternis iambis. post quos fit sillaba iuncta.

¶ Iambicū dimetrū catalecticon anacreōtiū cōstat ex trib⁹ iābis & sillaba sic scā-
ditur. Preceps/amo/re se/mo. hoc metro & trochaico dimetro alcmanio acatalecti
co incedere videtur ille hymnus. Cultor dei memēto: & ē dicolos tetrastrophos
q2 duo primi versus sunt anacreōtii iābici: & duo posteriores trochaici alcmanii: sȝ i
scḋa replicatione solo iābico anacreontio p̄ q̄tuor v̄sus vtitur. In replicationibus
sequētibus (nullo ordine seruato) hec metra inuicē cōfundit hoc modo scāditur.

Cultor/dei/memen/to

Te fon/tis et/laua/cri.

Rorem/subi/isse/sanctum

Te cris/mate/inno/uatum

¶ Trochaicū dimetrū ithipha licum bracchicatalecticon.

Trochaicū dimetrū bracchicathalecticon apte.

Fertur ithiphalicū ternis cōstare trocheis.

¶ Trochaicū dimetrū ithephalicū bracchicathalecticon ē illud qḋ ɔstat ex trib⁹
trocheis vt bacche/iuge/tigres: hoc metro hymni sequētes sūt scripti q̄ sic scādūt.

Aue/maris/stella

Aue/mater/anna.

¶ Et sunt monocoli tetrastrophi: q2 post quartū quēq3 versū fit replicatio hec de
hymnis collegim⁹. De odis q̄s sequētias appellant: q̄m pauce ac potius nulle de-
bitā metri mēsuram ɔplectūtur. de iis aliquid precipere omittimus.

¶ Iambicū sapphicū acatalecticon.

Sapphicū est dimetrū iambū acatalecticon apte.

Heroa pentimemeri: iambis q3 quaternis.

¶ Quintūdecimū est dicolon distrophon: primus versus est hipponactius trime-
ter acatalectic⁹ de q̄ paulo añ diximus hoc modo. Pecti/nihil/me si/cut an/tea / iu-
uat. Secūdus est sapphicus iābicus dimeter acatalectic⁹ cōstās heroica penthi-
memeri: & quatuor iābis hoc modo. scribere/versicu/los amo/re per/cussum/gra-
ui hoc metro hanc oden dūtaxat scripsit.

Pecti nihil me sicut antea iuuat.

¶ Iambicū archilochiū heroicum.

Heroū iambum sic archilochi dimetrū fit

Quatuor ex iambis. hinc dactilicis q3 duobus

(Heroa vt pentimemeris) dehinc sillaba detur.

¶ Sextūdecimū est dicolō distrophon. primus v̄sus est heroic⁹ hoc mō. Horrida tē-
pe/stas ce/lū cō/traxit et/ignes. Sequēs est archilochius iābicus heroic⁹ ɔstās di-
metro iābo duob⁹ dactilis cū sillaba supante vt pēthimemeri heroica. hoc mō scā-
ditur. Niues/q̄ deducūt/iouē/nūc mare/nūc silue. Ubi diligēter attēdas vltimū da-
ctilum nūc silue apprime licēter eē positū. Nā silue trisillabū fecit Horati⁹. Qḋ pri-
scianus et post eū. Tortellius affirmat. scripsit hoc metro vnā oden.

Horrida tempestas celũ cõtraxit & ignes

¶ Septimũdecimũ est dicolon distrophon: prim⁹ versus est heroic⁹ hoc mõ. Mol lis in/ertia/cũ tan/tũ dif/fuderit/imis. Scds iambicus archilochius dimeter acata lectic⁹ de q̃ supradictũ est hoc mõ scãditur. Obli/uio/ne/sensi/b⁹. Scripsit hoc metro duas odas.

Mollis inertia cũ tantũ diffuderit imis.

Nox erat & celo fulgebat luna sereno.

¶ Duodeuigesimũ est dicolon distrophõ: prim⁹ versus est heroicũ hoc mõ: alterũ iã bel/lis/teri/turci/vilibus/etas. Alter iambic⁹ hipponacti⁹ trimeter acatalecticus de quo supra dictũ est hoc mõ scãditur. Suis. & ipsa roma vi/ribus ruit: scripsit hoc metro vnã duntaxat oden.

Altera iam bellis teritur ci[ui]libus etas.

¶ Vndeuigesimũ est monocolon. Constãs iambico hipponactio trimetro acatalecti co: de q̃ dixim⁹ hoc mõ scãdit. Iã iã efficaci do manus scientie. hoc metro hanc solã oden scripsit.

Jam iã efficaci do manus scientie.

¶ Habes iã cãdide lector: de oĩm metrorũ genere q̃ vsus est horati⁹ flacc⁹.

¶ De comedia & tragedia.

¶ Comedia (vt inquit diomedes) est priuate ciuilis fortune sine periculo vite cõphẽsio dicta apo ten comen. Come enĩ grece appellãtur pagi .i. cõuẽticula rusticorũ. ita iu uẽtus (vt ait varro) attica circa vicos ire solita est. Et questus sui causa hoc gen⁹ car minis pronũciabat. Nã postq̃ athenas ex agris cõmigratũ est: & hi ludi cõstituti sũt sicut rome cõpitalicii ad canẽdũ pdibãt: & ab vrbana come: & oda comedia dicta ẽ.

¶ De poetis comicis.

¶ Poete primi comici fuerũt. Susarion Mullus & magnes. hii veteris discipline io culatoria/quedã minus scite & venuste pronũciabãt. Scda etate fuerũt Aristopha nes Eupolis & Cratin⁹ q̃ & principũ vicia secrati acerbissimas cõmedias cõposuerũt. Tertia etas fuit menãdri perynthie & philomonis: q̃ oẽm acerbitatẽ comedie mi tigarũt atq̃ multiplicia argumẽta grecis erroribus secuti sunt. Ab his romani fa bulas trãstulerũt. Et cõstat apud illos primo latino sermone comediã liuiũ andro nicũ scripsisse huic plautũ & Therẽtiũ subsecutos. Tragedia (vt idẽ ait) est heroice fortune in aduersis cõphẽsio. Tragedia (vt quidã volũt) dr̃ a tragos q̃ ẽ hirc⁹ & ode .i. cãtu: qm̃ olim autoribus tragicis tragos .i. hirc⁹ primũ cant⁹ proponebatur q̃ libe ralibus die festo libero patri ob hoc qm̃ imolabatur: q̃ (vt varro) hirci depascũt vitẽ. vñ horati⁹ in arte poetica. Carmine q̃ tragico vilẽ certauit ob hircũ. Mox etĩ am agrestes nudauit. Alii putãt a fecequã grecorũ quidã trigõ appellãt tragedi am nolatã p mutationẽ lrarũ i videlz in a: qm̃ oli nodũ psonis a thespide aut thes pi repti talis fabulas pmittiora: fecib⁹ agitabãt vt rursum horati⁹ testatur. Ig notũ tragice gen⁹ inuenisse camene dr̃ & plaustris vexisse poemata thespis. Que canerẽt agerẽtq̃ pũcti fecib⁹ ora.

¶ De comedie & tragedie differẽtia.

¶ Comedia et tragedia differũt: qm̃ i tragedia itroducũtur duces heroes reges i comedia hũiles atq̃ priuate psone. In illa luct⁹ exilia cedes. In hoc amores virgi nũ rapt⁹. Deĩn qd̃ illa frequẽter & pene sp̃ dãtur rebus letis exit⁹ tristes & liberorũ fortunarũq̃ priorũ in pei⁹ admissio. tristicia nãq̃ tragedie pprium est. Id̃ euripides petẽte archilao rege vt de se tragediã scriberet. Abnuit & pcat⁹ est ne accideret ar chilao aliqd̃ tragedie ppriũ ondẽs nihil aliud eẽ tragediã q̃ miseriarũ cõphẽsionẽ.

De metris quib⁹ comici & tragici scripserũt

¶ Metro iābo scripserūt tā comici q̄ tragici vt testat̄ priscian⁹ i opere suo de comicis metris. Cū nō solū. Terenti⁹ sed plaut⁹ etiā Ennius Acciusq̄ ⁊ Neuius paucunt⁹ turpiliusq̄ ⁊ oēs tā tragedie q̄ comedie latine veteris scriptores: eodē metri mō iambici sunt vsi: vt in oīb⁹ locis indifferenter ponerent quinq̄ pedes .i. iambū anapestū dactilū spondeū, absq̄ postremo loco vel iambū vl̄ pyrrhicium omnino posuisse inueniunt̄. Miror quosdā abnegare in terētij cōmedijs metra vl̄ ea q̄si archana quedam ⁊ ab oībus doctis semota sibi solis esse cognita affirmare. Quod vt vl̄ impericie vl̄ arrogātie viciū effugiam⁹: breuiter de supradictis metris autorū testimoniū ⁊ vetustissimorū afferam⁹. Sciendum est igitur q̄d iābici versus vel monometri sunt ex duobus pedibus simplicibus coniuncti vel dimetri ex q̄ttuor pedibus. vel trimetri ex sex. vel tetrametri ex octo. Naz pētametri ex decē. vel hexametri ex duodecim rarissime inueniunt̄. Ergo trimetris ⁊ tetrametris frequentius vtuntur comici. Alijs vero raro. ⁊ in medio dispsis pnunciationis rythmice causa/ ⁊ distinctionis ideo autē spondeū vl̄ dactilū: in scdo loco vl̄ q̄rto posuerunt quod inuenerūt etiā apud grecos vetustissimos. Quis tamē raro fieri hoc idē a: q̄ q̄ rarissime necessitate carminis vim consonantis amittit apud comicos hec aut frequentia dactili ⁊ spondei facit vt pene dissoluta pro pedestri similis esse videantur personarum sermocinatio hec priscianus.

¶ Iambici metri (vt inquit Sipontin⁹) duo sunt gna. alterū apud vetustissimos comicos tragicosq̄ in vsu fuit. Qd̄ testatur horatius. hunc socci sumpsere pedē grandesq̄ cothurni. Primusq̄ hoc carmine scribere cepit Archilochus de quo idē archilochū pprio rabies armauit iambo altero autem iuniores vsi sunt.

¶ Metrum iābicū comicū ac tragicū dicit̄: hoc autē pprie parū trimetrum appellatur suscipitq̄ tres pedes inuicem mutatos iambū pyrrhichiū ⁊ spondeum nec nisi raro apud veteres in vsu fuit atq̄ vetus iambicū in sedibus imparib⁹ hoc est primo tertio et quinto quinq̄ pedes scripsit dactilū spondeū choriū siue trocheum anapestū ⁊ a quo nominat̄ iābū. In sedib⁹ parib⁹ hoc est scdā ⁊ q̄rta anapestum choriū ⁊ iābū. sexta sedes ē vl̄ varie vsurpetur: pprie tamen iābū vel pyrrhicū requirit. Nouū autē in primo tertio quinto pede iābicū aut spondeū recipit in secundo q̄rto iābū in sexto iambū vel pyrrhichiū. Illud diligenter aīa aduertendū est metrū ab eo pede ex quo pcipue ↄstat vocari: neq̄ tn̄ eo solo pfici sed alios pedes suscipere. Optimū tn̄ esse iambū quod vno pedū genere hoc est iambo a quo nominatur constat.

¶ De scansione metrorū comicorū.

¶ Cū comici ⁊ tragici nūc monometro iābico: nūc dimetro: nūc trimetro: aut tetrametro vtūtur restat vt de de eorū scansione aliq̄d dicam⁹. Et primo de trimetro iābico hypponactio: quo p̄mū vs⁹ est terentius comicus in plogo andrie sic.

¶ De trimetro iambico hypponactio.

¶ Poe. iābus. ta cū. iamb⁹. primaui. dactil⁹. mad scri. sponde⁹. bendap. spondeus pulit pyrrhicius. In hoc iābico trimetre multe fiunt elisiones. p synalepham ⁊ ecclipsim sicut ⁊ alibi quare in comicis scandendis oportet hoc pcipue annotare diligens lector.

¶ De iambico trimetro hypponactio & dimetro archilochio.

¶ Nos i/spondeus/sūc in/iambus/traffer/spondeus/tabi/iambus/te so/pyrrhichius/sia/iambus/[illegible]des/iambus/dum pan/spondeus/cis te/spondeus/volo/iābus/vel pyrrhichius.

¶ De monometro iambico.

¶ Immi/trocheus/lud/iambus. Hoc aduertendum qd comici trocheum loco iambi sepius admittunt vt diximus.

¶ De tetrametro:

¶ Quid est/iambus/quod tri/chorius bi me/pyrrhicius/ars / est/spondeus / sice/ pyrrhicius/r hoc pos/spondeus/sit am/iambus plus pyrrhicius.

¶ Illud annotandum comicos non idem metrum continue seruare: sed nūc monometrum aut dimetrum: nunc vero trimetrum aut tetrametrum secundū varios sermonis affectus.

¶ Finis.

¶ Explicit Whyttintoni editio: nuper impressa London̄. per Wynandū de Worde in vico vulgariter nūcupato (the Flete strete) ad signum solis cōmorantem. Anno domini. M.CCCCC.xvi.